

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 6, 1914.

ՆՐ 10

ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԱԹ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Բիրապը մուգասկու վե ֆիլիսե . . . 3. Գ. Գ. 217

Մեշուրիյիք սեփրիերի 50Գ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ. . . 219

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ

Էրմենի փրօթարանը 221

Ամերիգան գոյեմերին դայեսի 222

Իսկանսե քեպիմար մեմեյեսի 222

Արևմտյանը վե անըն միւսրագյեյ

միւշֆիլաքը 223

Թիւրքիսերն Ասիաս միւսրագյեյի 224

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

Նիւ Եորգսա իֆի ֆիլիսե ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ. . . 226

Նեգաֆեք ՓՐՈՑ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԱՂԼԵԱՆ. . . 228

Զօրանըն գալապը նե՞ սեփ ՊԱՏ. Կ. ԻՍԹԱՆՊՈԼԼԵԱՆ. . . 231

Իրսան ֆեմարնեսա 50Գ. Ա. ՖՈՒԼԸՐ. . . 232

ՏԻՆԻ

Ֆիլիֆու պրոֆու (րեան վե քերանկի հալ) 233

Էօւրսե քեմասիւպ ԵՊԻՍԿ. ՖԻԼԻՊՍ ՊՐՈՒՔՍ. . . 207

ՄԻԻԹԷՆԷՎԼԻ

Մուհարպիք Կոյունսկն գուփիքի սիր ՏԻՄԻԹԻ ՄԷՐԻՋԹՈՎԱՔԱ. . . 237

Սիգ ինսաֆ Էսինիգ Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ. . . 239

ՎԵՐ. Ս. ՐԶԵԱՆ 241

Մըւրսան խապերդեր 241

Հալեսե փրօթարանը մեմասը 242

ՀԱՅԹԱ. ԽԱՊԷՐԼԷՐԻ 244

ՆՈՒՍԵԷՍԻ 1 Ղ.Ր.Ը.

37026

ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

«رهبا» ارمني الحروف تركيه هفتلى غزته در . صاحب امتياز و مدير مسئولی او حانس كيرقوريان

ՐԱՀՆՈՒՄԱ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Սահիպ ի իւրփոյազ

Միւսթր ի մեսուլ

ՎԵՐ. ՅՈՎՀ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Պայպ Հառու, Տերխաւսք

THE RAHNUMA

A weekly Armeno-Turkish Paper

Editor Rev. H. K. Krikorian

Bible House

Constantinople

Turkey

ՇԷՐԱԻԹ

Սենկվի ապօրէ պէսէյի	40	Ղուշ
Ամերիգա իյիւն	2	Տօլար
Ինկիլթերա իյիւն	8	Շիյիւն
Մեւալիֆի ռափրէ իյիւն	40	Տրաւֆ
Պեհերի 40 փարա		
Իրանլար, մուվաֆըզ ֆիյարլա		

TERMS

An. Subscrip.	Ps.	40
U. S. A.	\$	2
England	Shils.	8
Other countries	Frs.	10
—o—		
Single Copy	40	Paras
—o—		
Advertising rates	on application	

ՐԱՀՆՈՒՄԱՆԸՆ ԻԼԱՆԼԱՐԸ

1. Բահնիւնանըն Ամերիգատա եալընըզ մէսուլ աճէնթի Նիւ Եօրգտա Messers S. Telieyan & Co. (114 Fifth Ave. New York City.) տիրէր: Պիլ ճիւժէ սըփարըչար վէ ապօնէ պէտէլլէրի միւսմալլէյի էֆէնտիլլէրէ կէօնտէրիլլիւսէ պիլլէ եէթիլլի: Ճէնուպի Ամերիգատա պուլուռնան ապօնէլլէրիմիլ տալի քէնտի հիսապլարընը Թէլֆէեան էֆէնտիլլէրլէ Թէսվիյէ էտէրլլէրսէ պիլլէ տահա սուհուլլէթլի օլուր:

2. Թիւրքիատա պիլլէ տօղրուտան սըփարըզ վէրէնլէր՝ պէտէլլիւնի փօսթա փուլու (պաչգա նէվ փուլ կէօնտէրիլմէսին, անճազ 1 դրչլըզ եա եիրմի փարալըզ փօսթա փուլու օլսուն) եա տա մանսա փօսթ Թարիգիլլէ կէօնտէրէպիլլիլլէր:

Բահնիւնանըն 1, 2 վէ 3 նօմէրօլարը տիւքէնմիլ օլտուղուռնան անլէրտէն պիլլէ իատէ էտէպիլլէնլէր օլուրսա փէք մէմիուռն օլուրըզ:

«ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ եախօս Տէօրք եախրազլը եօննա» քիթապը տիյարը էճնէպիլլէ իչիւն 1 ֆրանզ եախօս 25 սէնթ տիր:

ՌԱՏԵՄԻՒՄ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՓԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՄԱՐՏ 6, 1914.

ՆՊ 10

ՊԵՆՏԻ ՄԱՒՍՈՒՍԼԱՐ

ՔԻԹ. ՄՈՒԳ. ՎԷ ՔԻԼԻՍԷ

Կէչէն հափթա Տէր Յուսիկ քահանանն պիղէ «Այլգ մէքթուպ»ընը նէչը էթտիք: Պու հափթա անա ճէվապ վերմէք իսթէրիզ: Էվլէ-լա շուըն տէյէլիմ քի պիզ քէնտիմիզ «Շարա-թականլար եախօտ վաֆթիզէրէր վաֆթիզի խէլասըն շարթը ատտ էտէրլէր» տէմէտիք, անճազ պիզտէն սիւալ էաէն տօսթուճուզ ան-լէրին պէօյլէ տէյէնլէրինէ լաթ կէլմիշ օլուու-ղունտան պիզ տէ անըն սիւալընա ճէվապ վէրտիք:

Ապ մէվլուա կէլիրսէք սիւալ շու տըր:

Քիլիսէ իչիւն սօն նուֆուզ մէնպաը վէ իման վէ ամէլ իչիւն միյար նէ՞ տիր: Քիլիսա քէնտի աչին ու ատաթընըն վէ թալիմաթ ու ազախախն ուղղապառ օլուուղունը իսպաթ էթմէք իչիւն նէ՞րէյէ միւրաճէաթ էթմէլի տիր:

Պու պապտա քիլիսէլէր պիր ճիհէթաէ միւթթէհիտ սայըլապիլիլլէր, զիրա Գաթօլիք, Փրօ., Լուս., Սիւրիանի, Բուս, ճիւսլէսի տէ Քիթ. Մուզ. ին նուֆուզընը գապուլ էտէրլէր: Քիթ. Մուզ. ճիւսլէսի իչիւն տէ Քէլամ Ու-լաճ օլուալ օ՝ իլլամ վէ տիւսթուր նուֆուզունա մալիք տիր: Լաքին պու Քիթապըն իսթիմա-լընտա վէ անըն թէֆսիր ու իզահը խուսու-սունտա արալարընտա ֆարզ վար տըր:

Պու ֆարզը շու սուրէթլէ իզահ էտէպի-ւր իզ:

Պիր սընֆ քիլիսէլէր իտտիա էտէրլէր քի պու Քիթապը օգուլուա անլամազ հէր ա-

տէմին իչի տէլիլ տիր: Անը քիլիսէ մէմուր-լարը եա մէճլիս ի ումուսլիլլէրի եախօտ պէօ-յիւք մուալլիմլէրի (Հայրապէսլէրի) թէֆսիր ու իզահ էթմէլի տիրլէր: Քիլիսէնին պու սէլա-հիլէթտար սընֆընըն էֆքեարը՝ քիլիսէ մէսէ-լէրլէրինն ուղղապառ օլուալ օլմատըղընը թային էթմէք սըրասընտա նաֆըզ տըրլար: Հաթթա պու Հայրապէսլէրին թալիմաթը, Սինօսլարըն գարարլարը, փափալարըն ընամի թազրիլլէրի հէփ Քիթապը Մուզատտէն նուֆուզըլա, ան-գիր քան Ասսուճոյ մագամընտա գապուլ վէ իս-թիմալ օլունմալը տըրլար: Գատիմ քիլիսէլէր պէօյլէ թալիմ էտէրլէր:

Տիկէր սընֆ քիլիսէլէր Քիթապը Մու-զատտէսի իման վէ աչին ու ատաթ իչիւն քի-լիսէնին հէկեանէ միյար վէ տիւսթուրը ատտ էտէրէք քիլիսէնին սինօտ, մուալլիմ, բուհ-պան վէ փափալարընըն էֆքեար վէ թալիմլէ-րինն էնճամ պու միյարա վուրմաղը վէ հէր քէսին պու Քիթապը օգուլուա քէնտիսի իչիւն անտէն իրատէթ Ուլլահը էօյրէնմէսինի Մու-զատտէն վազիֆէ սայարլար: Պու տա ֆրօթէս-թանթ քիլիսէլէրին էսասը տըր:

Փրօթէսթանթ քիլիսէլէր պէօյլէ իտտիա էթմէքլէ պէրապէր, քիլիսէ թարիխինէ էնէմ-միլէթ վէրիպ քիլիսէնին պէօյիւք մուալլիմ-լէրլէրինն էֆքեար վէ թալիմաթընա վէ պէօ-յիւք մէճլիսլէրին գարարլարընա տա հիւրմէթ էտէրլէր:

Պունտան էվլէլ Փրօթէսթանթլար իլէ Լու-սուուրչահանլար արասընտա վէ 16նճը արտա Լուսեռ վէ ընֆիզլէրիլլէ Գաթօլիքլէր արա-սընտա վուզու պուլան միւճատէլէլլէրին էսասը

վէ ի խաղարար ը փէյղամպէրանէ վէ պիւթիւն
Ենէնուտի միլլէթինին հայաթը՝ Բրիտտոսըն գու-
հուրուհա ալապատար օլուպ, մանա վէ էնէմ-
միլլէթինին անտէն ախղ էտէր: Մատթէոս Ին-
ճիլինտէն Յայսնուքիւն քիթապընա գատար
ճիւմլէ էսէրլէր եա ճուռն հայաթընը եա օ
հայաթըն թէսիւր վէ նէթիճէսիւնի թարթի է-
տիօրլար: Պու սէպէպտէն Բիթապը Մու-
գատտէսի անլամագ իշիւն Բրիտտոսըն հայա-
թընը անլամագ լաղըմ տըր: Լաքին Բրիտտո-
սըն հայաթընըն անախթարը նէ տիր: Պուռու-
պաչգա պիր տէֆատա իզա՛ էտէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

ՄԵՇՐՈՒԹԻՅԷԹ ՏԵՎՐԷԼԷՐԻ

Օսմանլը մէշրութիլէթինին թարթիւնի եա-
զաճագ օլուր խէմ անը պիր թաղըմ միւտ-
տէթլէրէ թագսիմ էտէրիմ, վէ իլք միւտտէ-
թին խմիւնի Ղեյքսնի սեւրի թէսիլլէ էտէրիմ:
Մէշրութիլէթին իլք թէսիլլէ ատէթա միւս-
քիրաթըն թէսիլլէ կիպի օլուպ, հիսսի-
յաթը թահրիք էտէրէք պիր թագըմ գու-
րու նաարալար, օնսայըպ սըչրամագլար, պօլ
պօլ լաֆլար, սէվիպ սէվիլմէքլէր, վատլար,
անա ու փէյմանլար հասըլ էյլէտի: Օլ գէման
տաղլար եուսուրթա գատար կէօրիւնմէքտէ
օլուպ տէրէլէր տիւմ ախղ օլմուշ, հէփ պօրճ-
լար ալաճագա թէհապիլիւ էթմիլ խալէր: Պօս-
նա Հիւսէքտէն, Ճէզայրիտէն, Մըսրտան տէմ
վուրուլույօր վէ նըսֆը քիւրրէ պիզէ ազ կէ-
լիօր խտի: Պու իլք տէվրէնին նէ կիպի պիր
թէսիլլէ օլուպընու պիլմէմէք իշիւն ինսան
պու կիւն փէք սատէտիլ օլմալը տըր: Էթ-
րաֆտա օլանլար հիսսապ էյլէտիլէր քի պու
հալը սէքը վէ թէնէյիլլէմտէ պուլուհան քիմ-
սէ՛ նէ տէսէն եափապիլիւր, վէ թէլաշա տիւ-
չիւպ տէրհալ Պօսնա Հէրսէքի իլհագ իլէ Պուլ-
ղարիա գրալըղընը իւան էյլէտիլէր, Բիչնէր
Մըսրա ճէլպ էտիլտի վէ տիւվէլ ի մուազգա-
մա պիլէ ինթիլաթ չարէլէրինի տիւչիւնտիւ-
լէր: Բեաշքի հիւրրիլլէթ սէրիսօլու օլմաղսա
խտիք:

Իքիւնճի պիր միւտտէթի Իրքիւնա տէվրի
տէյու թարթիք էտէրիմ: Հէր գօյմանըն պիր
եօրուլմաար վէ հէր թահրիքեաթըն պիր կէ-
րիլէնմէսի օլուպըն կիպի օլ խըղըն տախի
աքս իւլ ամէլի մէյտանա կէլտի: Շէօյլէ
քի թահրիք օլուհուռն հիսսիլաթ իլէ իպ-

զալ օլուհան մուհապպէթ, մուսապաթ, ու-
խուվլէթ նիտալարը ետրինէ գըթալ վէ ա-
տալլէթ աթէչլէրի սաչըլտը: Կէնճ Թիւրքլէր-
տէն պաղըլարը վէ Կիլիկիա էրմէնիլլէրի պու
հալէ գուրպան կիթտիլէր: Աղ գալսը քի մէշ-
րութիլլէթ տախի գուրպան օլուպ մահվ օլա
խտի: Լաքին երնէ զալիպ կէլտի վէ պու տէ-
ֆա տա իւչիւնճիւ տէվրէ եանի,

Թեֆէպպիւր վիւսապիք միւտտէթի պաշլա-
տը, Կէնճ մէշրութիլլէթ էվլէլքի վէ իքիւնճի
մուվաֆֆադիլլէթինտէն սէրմէսթ օլուպ տէ-
րուհինտէ դապարան գուվլլէթի խարիճէ իս-
թիմալ էտէմէտիլինտէն մէմլէքէթին տախի-
լինէ թէվճիս էյլէտի: Շէմալա, ճէնուպա օր-
տուլար սէվգ էյլէտի, մէմլէքէթ պիր օրտու-
կիւհա թէհապիլիւ էթտի: Արապիսթան, Բու-
մէլի, Հօրան, Արնապուսուլուպ պու սաթվէթէ
չարփըլտը: Տախիլ ի վաթանաա օլան հէփ մէ-
սէլէլէր սիւան վէ աթէշ իլէ հալլ էտիլմէք եօ-
լուհա կիտիլտի: Աթըլան հէր գուրպան վէ
կիւլլէ պու խանէնին պիր թարաֆընը կըղըպ
խարապ էյլէտի:

Էնճամ պու չիտտէթ խարիճի մէսէլլէր
թէվլիտ էյլէտիլլէտէ, հիւ պիր թէքլիֆ տիւ-
լէյէմէզ, հիւ պիր սէօզ անլամագ պիր հալտէ
խտի: Իսլահաթ, խտարէ, սուլհ, թէտպիր,
պու գուվլլէթին էօնիւնտէ զալ օլուպ, կէ-
րինէ «Հարապ իսքհրուլս» սէտալարը գաիմ օլ-
տու: Վէ միլլէթ գանլը սահրալարա, աթէչլէր
իլինէ սէվգ էտիլտի: Նէթիճէսի մալիւմ տիր:
Հիւ պիր միլլէթ սէվգի հիսսիլաթ իլէ պու
գատար պէլայա տիւչար օլմամըլ տըր: Բեաշքի
թէքէպպիւր էթմէյիպ տանա սէրին տիւչիւնէ
խտիք:

Շիմտի տէօրտիւնճիւ տէվրէտէ իզ, գանն է-
տէրիմ, պուհա «Այլըլազ սեւրի» տէմէլիլիզ: Մէմ-
լէքէթ մախսուր օլարազ ուլանան սէրիսօլ կիպի
կէօզլէրինի աչմըշ, լաքին վիւճուտի եարալը պէ-
րէլի, գօլու գըրըգ, կէօզիւ չիւմիշ, էլպիսէսի եըր-
թըգ, քիսէսի գայ օլմուշ վէ մէճալսըգ պիր հալտէ
տիր: Թապիլ տիր քի նէտամէթ, եօրղուհուլ,
քէտէր, ինթիգամ վէ ատապլէթ հիսս էտէճէք
տիր: Թապիլ հէր պիր Օսմանլը ֆիղան էտիպ
աշնի գէմանտա ինթիգամ բուհու իլէ տօլար:
Հիւ պիր միլլէթ թարթիտէ պէօյլէ պիր նա-
կեան տիւչիւլ իլէ տիւչմէմիշ տիր: Հիւ պիր
տէօլլէթ պէօյլէ սիւրաթլէ գէվալա եիւզ
թուլմամըլ տըր: Թարթիս սահիֆէլլէրի պէօյլէ
պատի հալա պիր զայաթ չիմտիլլէ գատար

գայտ էլէմէմիշ տիր: Հիշ պիր զուգվէթ տիւն-
մէնէ քէնտի արագիտինն պէշ միտինն թէս-
լիմ էլէմէյէ մէճպուր օլմամըշ տիր: Փա-
զաթ ֆիղան վէ դադապ ֆախտէ էթմէղ խալի
անլաշըլուպ հագիգի պիր խնթիպահ տէվրի
պաշլայաճաղընը զանն էտէրիդ:

Ջահիր օլան ալամէթլէրտէն պու տէվրի
պուղղ ու աճալիք տէվրի թէսմիյէ էտէճէ-
յիմ կէլիօր: Պազը դաղէթալար պիր վա-
զըթտան պէրու էվրօփա Բրիտիանլըղընա
գարչը առաւելթ փրօփականսընա պաշլամըշ
օլտուզլարը կիպի չու սօն վազթլարտա եա-
զըլան էսէրլէր, էտիլէն խիթապար, կիզլիճէ
վէ աշիքիար ճիւմէ թէլգինաթլար Իսլամիյէ-
թի Բրիտիանլըղա գարչը պուղղ վէ նէֆրէ-
թէ թահրիք էլէմէք եօլունա կիտիօրլար:
«Իսլամլար իչինն» նամըլա նէշր օլունան
պօյգօթ քիթապը, ձէլալ Նուրի կիպի հիւրրի-
յէթիքէրլէր գէվաթըն մունարրէրաթը վէ պու
կիւն Անատուլու տաթիլինտէ կէզիպ հէր թա-
րաֆտա Բրիտիանլարա գարչը պօյգօթ վէ ա-
տաւելթ գօնֆէրանսլարը վէրմէքտէ օլան պա-
զը զաթլարըն թէլգինաթը հէփ պու ճիհէ-
թէ սարֆ օլունամաշ տըր: Պունլարտան պի-
րիսի, Անատուլու շէրլէրինն պիրինտէ իրաա
էլէտիլի նութգլարտա, տօնանմա խանէսի
իչին հիսսի համիյէթլէ թօփլանմըշ Իսլամ,
Բրիտիան վաթանտաշար գարչըսընտա Սա-
լիպ, Հիւալ մէսէլէսինն օրթայա աթըպ ա-
լէմի Բրիտիանիյէյէ գարչը աթէշլէր վէ
գէհիլլէր սաշմագտա պուլունտու: Կէօյա քի
«Թիւրքիանըն տիւշար օլտուզու պէտպուրթըլը-
ղըն սէպէպի Բրիտիանլըղըն Իսլամիյէթլէ գար-
չը թէատտի վէ գուլմու իմիշ, օլ սէպէպտէն
Թիւրքիլիւ վէ Իսլամիյէթի թագվիյէ էթմէք
լազըմ իմիշ» Պու կիպի իֆատաթըն պիր
թազըմ սըճագ գաֆալը ճիւհէլա իւզէրինէ
նէ թէէսիրի օլաճաղընը հիսապ էտէպիլիր-
սինիդ:

Հա՛մա օլտուն քի պու կիւն էհալիմիդ տա-
հա էյի տիւլիւնիւր պիր հալտէ տիր վէ պու
կիպի նութգլար Իսլամ վէ Բրիտիան էհալի
իւզէրինէ զայէթ ֆէնա թէէսիր պրագմըշ վէ
արղու էլէտիքլէրի նէթիճէյի հասըլ էտէմէմիշ
տիր:

Փագաթ հազիգաթէն պու զաթլար տէ-
տիքլէրինէ ինանը՝ յօլլար մի: Պազան տէօվ-
լէթլէրի Բրիտիանլըգ խաթըր իչին մը հարպ
էթտիլէր, Բուսիա Սալիպ իչին մը Թիւրք

մուխալիֆի վաղիյէթինտէ պուլունույօր տէ-
յու զանն էտիյօրլար: Էօյլէ ինանագ իչին
ինսան թարիխին էն սու կէթիւրմէգ վազըա-
լարընը ինքեար էտիպ հալը հազըրա կէօզ
գափամասը իճապ էտէր: Պու էվրօփա տէյիլ
մի իտի քի գաշ տէֆա սիւահ պէ տէսթ պու
Թիւրքիալը էօլիւմտէն խէլաա էթմիշ տիր,
էվլատլարընը գանընը վէ խազինէլէրինն ա-
զըտըպ Օսմանլը թախթընը պագի սագամըշ
տըր: Եօգսա չիմտիքի էվրօփա օլ վազթըն-
քինտէն զիյատէ միւթէաասըպ Բրիտիան մը
տըր: Էյէր էվրօփա Բրիտիանլարը Իսլամիյէթ
տիւլմէնն իտէլէր, նէտէն հիւքիւմէթ քէնտի
օրաուսունուն վէ սօնանմասընը թանգըմընը
անլէրէ թէսլիմ էտիյօր: Էյէր էվրօփա Թիւրք-
լիւլան վէ Իսլամիյէթին մահլընա գասա էթ-
միշ իտէ, նէտէն չիմտի միլիօնլարընը թէքրա-
րէն վէրիպ տէ հէման իֆլասա երւզ թութ-
մուշ օլան չու հիւքիւմէթի ինա էլէմիլլէր:
Ամէրիգա Սփանիա իլէ, Փրանսըզ Ալման իլէ,
Ինկիլիզ Պօէր իլէ, Բուս Ճափօն իլէ, Աւլիթ-
րիա, Իթալիա, Ալմանիա պիրպիրի իլէ հարպ
էթտիլէր իտէ սալիպ հիւալ իչին մը իտի:
Պազան հիւքիւմէթլէրի պիրպիրինն փարէլէտի
իտէ օրատա Բրիտիան Իսլամ տալմաճը մը վար
իտի: Բուսիա Լէհլիլլէրի, Կիւրճիլլէրի, Թաթար-
լարը մահվ էլէմիշ իտէ տին իչին մի իտի:
Թարիխի ազաճըգ պիլէն ինքեար էտէպիլիօր
մի քի պու արագի տալմաճը տըր, տէսթգէ
չըգմագ իչին եօլ գալղասը տըր: Քի՛մ պիլ-
մէղ քի չիմտի Բուսիանըն կեահ ազսա ի չար-
գա, կեահ օրթա չարգա (Աճէմիսթանա), կեահ
չարգը գարիպէ (Անատուլու վէ Պօզազլար),
չարիլըմասը աշնիզլէրէ եօլ պուլմագ իչին
տիր: Պունտա տինն իւնսիւր նէրէտէ տիր:
Սալիպ նէ կէզլէր, սիյասի վէ իզթիսատիտէն
մատա նէ վար:

Ալման իմփէրաթօրը իքիտէ պիրտէ գօշըպ
կէլէրէք քէնտի քէնտինէ Իսլամիյէթին վէ
Ապա իւլ Համիտին մուհիպպի վէ համիսի սիւ-
սիւ վէրտիյինտէ պունը տին իչին մը եափըյօր
իտի: Եինէ մագնէտի իզթիսատի վէ սիյասի
տէյիլ մի իտի:

Պազան հիւքիւմէթլէրինէ կէլինտիքտէ
պէշ տէհրտէն պէրու Թիւրք հիւքիւլալթընա
տիւլմիւշ պու զալմլար պիր կիւն իսթիզա-
լէթլէրինն էլաէ էտէճէքլէրինն իւմիտ էտէ-
րէք եաշարլար իտի: Լաքին Օսմանլը հիւքիւ-
մէթի գուվէթլի օլտուգճա վէ էվրօփատա

միլիոններ սխալման տեղի ձևանկարներ սխալման ճարտ օլտուղու զեմանկարտա մուվաֆ-
ֆադ օլտամառլար: Շիմաի իսէ մէզնէպաւնն չօգ
էվիլէ օլան միլիոններ թաժավուրուս պուվիլէթ
պուլուպ ֆուրսաթ կէլաի տէրիւ զանն էտինձէ
ֆուրսաթաւն իսթիֆատէ էյլէտիլէր:

Ինկլիլթերա դարպտան Ալաման վէ չիմալ-
տան Բուս թէնսիրինէ գարչը պիր սէտա չէք-
մէք վէ Հինտիսթանը մուհաֆազա էթմէք
իչիւն Պասրա քէօրֆէլինէ պադ սօգույօր իսէ,
Իթալիա գարչըսընտա պուլուսան պիր զրթա-
յա ախէր պիր հիւքիւմէթին աչադ պասամառնը
մէն իչիւն Ղարպ Թարապլուսու թէսիր էյլէր
իսէ պուստա տին մէսէլէսի նէրէտէ տիր: Անլէ-
րին հարէքէթի թէպրիյէ օլունմադ, ամմա Սա-
լիպ Հիլալ տա պու իչէ կիրմէզ:

Լաքին չու զեմանտա Թիւրքիանըն քէնտի
գուվիլէթերին թօփլամաթ, մէտնիլէթ վէ
թէրազը եօլարնտա իլէրլէմէսի, Էվրօֆա
միլլէթերիննէ էօրնիլինէ իսթիսալ էտէրէք
թէճէտտիւտ էյլէմէսի վէ եէնի թաժավուր-
լար, եէնի ուսուլլար դապուլ էլէմէսի լադըմ
օլտուղու չու վազթաա, պէօլէ տինի թէտա-
սուպլար թանրիք էտէրէք Իսլամը Գրիսթիանա
գարչը տաժէթ իլէ տօլտուրմադ նէ հիսապ
տըր, նէրէնին վաթմանփէրվէրլիյի տիր, անլա-
յամաթըմ:

Պու առաժէթ իլէ մի, վէ պու էհալինին
թէֆրիգաթը իլէ մի մէմէքէթ տիրիլէճէք, ին-
հա օլաճադ: Պիլ աքս պուսլար մէմէքէթի
եէնի եէնի պէլալարա հէտէֆ էթմէզլէթ՝ մի,
հիւքիւմէթին պաշընա եէնի դաիլէ վէ թէճրի-
պէլէր աչմազլար՝ մը: Տահա էօյրէնմէ-
տիք մի քի գապահաթ սալիպալէ տէյիլ, տիւչ-
մէն Գրիսթիանլըգ տէյիլ, անճադ դաաֆ տըր,
Իթիֆապսըզլըգ տըր, մէտրիֆսիլիք տիր,
առալէթ վէ ինթիզամ ֆրգտանը տըր, թէ-
րազը վէ սէրլէթ դափուլարըն դափաչան
սապիտիլիք տիր: Վաթմանալարը եէքվիւ-
ճուտ օլուպ պիրլիքտէ զէնկին վէ մէտէնի օլ-
մադտան ալը գօյան թէասսիպ վէ ճէհալէթ
տիր:

Պիլ պաղը պէտպին դազէթալար վէ խաթիպ-
լէր կիպի նա իւմիտ տէլիլիգ, ինանրըրը քի է-
հալիսիդ պու հադիգաթը կիւղէլէն անլամը
տըր վէ պու կիպի թէլլիլիսթա հէպալէ ի սէմի
Իթիպար էտէն օլմաչաճադ տըր: Էմինիգ քի
վաթմանիլէր վէ սիյասիյաթ չինտա զէվաթտան
միլթէնէքքիլ հիւքիւմէթ ի հաղրէմիլ վիւքէ-
լաթ: Վաթմանը եէնի պիր կիրտապա սալտըրա-
ճադ օլան չու ինթրիգալարըն էօնիւնիւ ալըր,
վէ էվիլէն հէմ էլիլէմ օլան իթիֆիսաա վէ մու-
հապպէթին թէէս/սինէ սալ էտէրլէր:

Ա. Ա. ՆԱԿԻ ԱՇԵԱՆ

ԱՇՊԱՆԸ ՀԱՋՐԻԷ

Էրմենի Փրօքեսքանքլըգ. — Տօդ. Հ.
Ս. Ճէլալեան պու սէրլէվիա իլէ Պօսթօն-
տան Բիւզանդիոն զաղէթաւնա պիր մէզա-
լէ կէնաէրմիչ օլուպ անտէ ապը հա-
ղըրն ֆէրտիլէթէ (individualism) տօրու օ-
լան թէմաչիլաթընը զիքը էթաիքտէն սօնրա
պու նօզթա ի նազարտան Գաթօլիքլիյի վէ
Փրօթէսթանթլըղը մուգայէսէ էտիյօր վէ Փրօ-
թէսթանթլըղը սըֆէթ ի մախսուսէլլիինի թա-
տա էթաիքտէն սօնրա աւ մէսէլէյէ կիրիպ
չու վէճնէ պէյանը մի թալաա էտիյօր: «Էր-
մէնի միլլէթինտէ Փրօթէսթանթլըղը մէվգիի
նէ տիր: Փրօթէսթանթլըգ միլլէթին առա-
սընտա սաւէմ ալլալըճը պիր մէզնէպի ֆըրդա
օլաճադ: Փրօթէսթանթլըգ միլլէթէ քէնտինին
խրաէմաթ ի ալիյէսինի իֆա էթմէք իչիւն,
այըր պիր ճէմաաթ հալընտա թէչէքքիլ էթ-
մէյէ պիլէ միւլթաճ տէյիլ իտի: Էկէր Մաա-
թէս Պատրիարք տիւրէնտիլ վէ միւտէպպիր
պիր զաթ օլաա իտի, այըր պիր Փրօթէսթանթ
քիլիսապընն թէչէքքիլլիւնէ հաճէթ զալմադ
իտի: Փրօթէսթանթլըղը ազաա մէպսէլլէրի
Անա քիլիսանըն ապրտիտէ միւսսէսէսիլլէ
միլլէթի թէնլիր էթմէք իւզրէ, փէք միւքէմ-
մէլ պիր իթիֆադ թէչքիլ էտէպիլլի իտի:
Նէ իսէ, հէր նէ գաաթար էճաաալըմը զէման-
լարընն մահաուտ ֆիքրիլէթինէ կէօրէ իլլէ-
միչլէր իսէ տէ, պիլ, անլէրին էվաալարը,
տահա էյի նուր վէ տահա եիւքսէք պիր մէ-
տէնիլլէթտէն միւլլէմ օլաադ, հարէքաթը-
մըղը զէմանըն բուհուսա ուսուրապիլլիլը:
Լուսուրդալան վէ Փրօթէսթանթ Էրմէնիլլէ-
րին միլլի վէ թէրպիլլէ (կրթաչան) ուսուրընն
խաարէսի խուսուսուսաա իթիֆիսաա էթմէլլէրի
ուզազաա պուլուսան պիլ Էրմէնիլլէրի ֆէվգ-
էլաալէ մէմուսն պրազմըչ տըր: Պիր էվաալըն
քէնտի վալիտէսի իլէ չու թէքրար իթիֆիսա-
ալընն հալընը ֆիլիթի տէյիլ, քիմհալի տա-
խի օլտուղունու իւմիտ էտէլիմ: 1. Փրօթէս-
թանթլըղըն իլք նիչանկիւհաչը Ինճիլին բուհանի,
թէմիլ վէ զըտալը սիւտիւնիւ վէրմէք տիր:
Էկէր Էրմ. Փրօթէսթանթլըգ միլլէթին բու-
հանի ինթիյաճաթընը իչնա էտէմէզսէ, քէնտի
նիչանկիւհաչըն սաաթը գալմամըչ օլուր: Պիւ-
թիւն միլլէթ հիոս էթմէլլի տիր քի, պու միլլի
Իթիֆիսաա անըն բուհանի հալթընա եէնի պիր
ինքիչաֆ վէրէճէք տիր: Սաչիպ ի մէգալչ

մէվճուտիցէն թի միլլիէմիլլին էն պէոյիւք ա-
միլլի ուարադ բուհանի, մանէվի վէ ֆիքրի գուվ-
վէթի կէօսթէրիպ անլէրէ իսթինատ էթմէք
լիւզիւմիւնիւ թէէքիտ էթտիքտէն սօնրա փրօ-
թէսթանթլըզն միլլէթիմիզ արասընտա օ-
լան իքինճի նիշանկեանընա կէչիպ չէօյլէ տէ-
վամ էտլօր: «2. Փրօթէսթանթլըզն իքինճի
նիշանկեանը պիզիմ միլլէթտէ Անկլօ-սաքսօն
երւքսէք մէտէնիյէթինն թէրճէմանը օլմագ
տըր: Ամէրիգան միւէսսէսաթա միննէթտարըզ
քի, եալընըզ էվրօիա գարասընտա պուլուռնան
միլլէթլէրին մէտէնիյէթինտէն տանա երւքսէք
օլան պիր մէտէնիյէթի կէօրմէք իչիւն կէօզ-
լէրիմիզի աչտըլար: Էրմէնի փրօթէսթանթլըզ
միլլէթին տիկէր դըսմընա նազարէն Անկլօ-
սաքսօն մէտէնիյէթի իլէ տանա սըզը պիր ա-
լագայա կիրտի: Միլլէթին արասընտա իլէնէն
փրօթէսթանթ միւէսսէսաթ անը իլէրի կէօ-
թիւրմէլի վէ Նիկիլիզ զալմընըն հայաթընը վէ
անվալը բուհիյէսինի միլլէթիմիզէ թէրճէմէ
էթմէլի տիրէր:

Ասերիգան գոյնիւրիւն դայեսի.— Փրօֆ. Յ.
Յ. Մանիսաճեան իզմիրտէ գօլէճլէր գօնֆէրան-
սընտա պու մէսէլէյէ տաիր էյրատ էթտիյի
պիր նուրթու, Անէսարէր տէ նէչը էթմիշ տիր:
Փրօֆ. Մանիսաճեան պու մէգալէսինտէ, Ամէ-
րիգան գօլէճլէրին մուհիթէ ույմագ մէճպուրի-
յէթինտէ պուլուռնտուգլարընը, հայվանաթ վէ
նէպաթաթ ալէմինտէն կէթիւրտիյի պիր գաչ
միսալլար իլէ տաիւ իյրատ էտիյօր: 1. Գօլէճ-
լէրիմիզին մագսէտի ֆիլան պիր մէզնէպէ ա-
լէթ օլմագ մը, եզգսա սէրպէսթ պիր թալիմ
մի վէրմէք տիր: 2. Գօլէճլէրին մագսէտի,
պու մէմլէքէթալէ մի, եզգսա Ամէրիգատա մը
եաչալաճագ կէնճլէր հազըրլամագ տըր: Պու
իքի սիւալա վէրիլէճէք ճէվապ մէյտանտա-
քի մէսէլէյի հալ էտէպիլիւր: Փրօֆ. Մանի-
սաճեան գօլէճլէրին մագսէտի ֆիքրլէրի վէ
սիյրէթլէրի թալիմ վէ իսլան էթմէք օլտու-
զուռու պէյան էթտիքտէն սօնրա, գօլէճլէրին
իսթիյաճաթը հազըրէյէ ույապիլմէսի իչիւն
աթիտէքի խուսուսաթը թէքիֆ էտիյօր: 1.
Գօլէճլէրէ միւհագ օլարագ զրաաթ, թիճարէթ
վէ սէնայի մէքթէպլէրի կիպի իսթիտասի չիւ-
պլէր պուլուռնալը տըր: 2. Գօլէճլէրտէ Յը-
րանսըզճանըն նազարի վէ ամէլի թէտրիսինէ

փէք պէոյիւք պիր էնէմիյէթ վէրլիմէլի տիր:
3. Թիւրքճէ իլէ թալէպէնին միլլի լիսանընը
էյի թէտրիս էթմէլի տիր: 4. Գօլէճլին փրօ-
կրամը, ֆարզը նախակրթարանարտան կէլէն
թալէպէլէրէ ֆաիաէլի օլմագ պիր սուրէթտէ
թէրթիպ օլունմալը տըր: 5. Ֆիքր իլէ պէ-
րապէր բուհուն վէ սիյրէթին տաիւ թալիմինէ
ֆէվլէլաալէ էնէմիյէթ վէրլիմէլի տիր: 6. Մու-
ալլիմլէրէ տանա զիյատէ հիւրմէթ օլունմագ
իւզրէ թալէպէլի պազը նիզամաթա թապի
թուլմալը տըր: 7. Ճիմնասթիքէ զիյատէ է-
նէմիյէթ վէրմէլի տիր:

Իսվիւնէ քիւրիւնք միւսիւսի.— Թէսլիհաթ
մէսէլէսի, Իսվէճտէ տաիւ էֆքիտը ումու-
միյէլի բահաթըզ էթմէլէ պաչլամը տըր:
Գրալ Օսգար վէ հաբպիյէ միւթէիտասիսլէրի,
8 այտան իպարէթ օլան խըտմէթի ա-
քէրիյէլի 12 այա իպաղ էթմէք իսթէյօր-
լար: Գապիլնէ իսէ, պունա մուլապըզ տէլի
տիր, զիրա մէվգի ի իզթիտարա կէլիր իքէն,
թէսլիհաթը արթըրմամագա եէմին էթմիշ ի-
տի: Շու հալտէ մէսէլէսին հալը անճագ եէնի
մէպուռան ինթիսապաթը նէթիճէսինտէ օլա-
ճագ վէ խըտմէթի աքէրիյէսին 3 այ թէզ-
եիտ օլունուպ օլունմամալը օլ զէման թային
էտրիլէճէք տիր: Իմտի, Իսվէճտէ ինթիսապաթ
միւսպարէզէսի պու էոաս իւզէրինէ երւրիւ-
տիւլէճէք տիր: Պիթարաֆըզը տիւլէլի մու-
ազլամա թարալընտան թէլմին էտրիմիշ օլան
Իսվէճլին թէսլիհաթընը արթըրմագ էնտիլէլ-
րինէ տիւլմէսինն սէպէպի իքի տիր: Պիրիսի
չու տըր քի Իսվէճէլ իվրօիատա պիր հարպը
ումուսի զուհուր էտէրսէ, մուհնէտէլէրլէ
թասաթ օլունմուշ օլան պիթարաֆըզընա
րիայէթ օլունմայաճաղընտան գօրգույօր, տի-
կէրի իսէ, Բուսիանըն Իսվէճէ պիր թէճալուզ
էթմէսի դօրգուսու տըր: Պունա տաիւ էլլէ-
րինտէ պազը տէլիլէր վար, մէսէլա կէչէն-
լէրտէ Սթօգնօլմ Բուս աքաչէ միլիթէրիճասուս-
լուգտա թուլթուլուռ: Շու հալտէ Բուսիանըն
Իսվէճ ումուրը աքէրիյէսինտէ կէօսթէրտիյի
մէրագը Իսվէճլիլէր թարաֆընտան ֆէնա իլէֆ-
սիր օլունույօր: Սոխալիսթլէր խըտմէթի ա-
քէրիյէսին թէզլէրտինէ չիտաթլէ մուխալէֆէթ
էտիյօրլար վէ անրն ալէյիլնտէ փէք պէոյիւք
նիւմայիլէր թէտարիք էտէճէքլէրինն պէյան
էտիյօրլար: Մէսէլէ հալընըզ Իսվէճէ ալագա-

տար օլմայըպ պիւթինն էվրօփայը մէրագտա սազլամադտա տըր: Պոռնունն նէթիճէսինտէ, քէօշէ ի ինզիվասընտանն էվրօփա օրտուլարընը սէյր էտէն զաիֆ լաքին միւթէրազգը պիր միւլէթ՝ թէսլինհաթը զաիֆ, պիթարաֆ պիր տէվէլէթին հուզուզունա էվրօփանըն բիայէթ էտէճէյինէ էմին օլուպ օլմասըղընը իլան էտէճէք տիր:

Նեյշընտան

Արնաւաւտըզ յիւ անըն միւսքազպիլ միւշֆիւլարը.— էմին իզ յի Արնաւաւտըզ թաթթընա ճալիս օլմագ իւզրէ պուլունան փրէնս Վիլեմ տը Վիտ քէնտի հէնի թէպասսընա էն էյի սուրէթտէ խըսմէթ էթմէք արգուսու իլէ միւթէնասսիս տիր: Պոռնունյա պէրապէր քէնտինին սիյասի վէ իտարի դապիլիյէթլէրինի շէտիտէն իմթիհան էտէճէք փէք չօգ միւշփիւլաթ վար տրը: Միւշարիլէյն տէվլէթլէրտէն մուսվէնէթ ի մալիյէ կէօրմէտիքճէ Տուրաղցօյա կիթմէքտէն իմթինա էյլէմէքլէ, ազլը սէլիմ սահիպի օլտուզունու իսպաթ էթմիշ տիր: Արնաւաւտըզ մէթին վէ տաիմի էսասլար իւզէրինէ գուրուլմագտան էվլէլ, բէֆ էտիլէճէք փէք պէօյիւք էնկէլէր վար սըր: Փրէնս Վիլեմ տը Վիտին թէսատուիֆ էտէճէյի իլք միւշփիւլաթ թէպասսընըն չիմալի նըսֆը իլէ ճէնուպի նըսֆընըն էքաիկէրինի անլամամալարը տըր: Շիմալտա պուլունան Ղէլլէր իլէ ճէնուպտա պուլունան Թօքսլար արասընտա փէք մուհիմ միւշապէնէթսիլլիքլէր պուլունտուզունտան, պու միւշապէնէթ պիր միլլի մագսէտ ուղուրընտա տէվամը պիր իթթիհատտ մանի տիր: Միւշքիւլաթտան պիր տիկէրի տէ միլլէթին իւշ ֆարպը մէքհէպլէրէ այրըմտսը տըր: Շիմալտա Գաթօլիք Միւրտիթլէր վէ Մալի սօրլար պուլունտուզու կիպի ճէնուպտա տաիլի Օրթօտօքս քիլիսսընա թապի օլանլար վար: Խսլամլար իսէ մէմէքէթին հէր թարաֆընա տաղըլմը տըրլար: Իթթիհատտ միւշքիլլէյնտիւրէն ամիլլէրտէն պիրիսի տէ իշթէ պու տինճէ մէվճուտ օլան թապսիմաթ տըր: Տիկէր պիր միւշքիւլաթ տա Արնաւաւտըզ հուսուտունըն մէմէքէթին իպթիտտտէն թէրազգըսընա մանի օլաճագ պիր սուրէթտէ թահտիտ օլունմուշ օլմաու տըր: Մէմէքէթ պաշտան պաշա ումուսն տաղըլը օլուպ փէք ազ միւշնպիլի օլմալարա մալիք օլտուզու կիպի, Արնաւաւտըզ

ղուն թապիի չարչուլարընտան պաղըլարը տախի Եննի Սըրպիսթան վէ Եննի Եունանիսթանա թէրք օլունմուշ տըրլար: Ֆադաթ պիր միւշփիւլաթ տահա վար: Արնաւաւտըզ վէրկի վէրմէյն ալըշմը պիր էնալի օլմաուզլարընտան քէնտիլէրտէն վէրկի թալէպ էտէն պիր հիւքիւմէթ փէք տէ խօշլարընա կիթմէյնէճէք տիր: Հալպուքի Արնաւաւտըզու հալը քէսատտան գուրիարմագ իչին հօլլար վէ չըմէնարֆէրէրէր էտիլմալը տրը, պու իսէ փէք չօգ մէսարիֆէ վապէսթէ տիր: Փրէնս Վիլեմ տը Վիտին թէնտա էտէն էն պէօյիւք թէնիլքէ՝ միւշարիլէյնն զայր ի միւթթալի սուրէթտէ աչիրէթ վէ ֆըրգալարըն էլինտէ պիր ալէթ օլմագ իւթիմալը տըր: Աչիրէթլէրին բէգապէթինտէն վէ էքաիկէրինէ հասիտ բէիպէրին էնթրիլլէրինտէն մասուն գալմագ իչին փէք նաղիք պիր մէսլէք վէ սիյասէթ իթթիլապ էթմէլի տիր: Պիզ տաիլիլ միւշքիւլաթտան պահա էթտիք, ֆադաթ փէք չալըրալմը նէվալէն պիր չօգ խարիճի միւշփիւլաթ տաիլի վար սըր: Արնաւաւտըզ մէսալլինտէ էն զիյատէ էնթրէսօսը օլան իքի բաղիպլէր Ավսթրիա վէ Իթալիա հիւքիւմէթլէրի՝ անը տաիմա նէգարէթ ալթընտա պուլունտուրաճագլար տըր: Ղիրա մէքքիւր իքի տէվլէթլէր, Ասարիաթիլլէր հագիլի անալթարը օլան Ավսթրիայը փրէնս Վիտ իտարէ էթտիքճէ անըն ֆաալիյէթլէրինէ գարըլ լագայտ գալմագլար: Փրէնս Վիտ պու ճիհէթի տաիլի հիսապա ալմագ մէճպուրիյէթլինտէ պուլունաճագ տըր: Տիկէր Պալզան տէվլէթլէրինէ կէլինտիքտէ, պունլար տաիլի միւշարիլէյնն մէսալի վէ գայրէթլէրինի փէք տէ տօսթ կէօղիլլէ ոչյր էթմէյնէճէք տիրլէր: Շգօտարտա, ինկիլիզ, Ավսթրիալը, Իթալիան, Ալաման վէ Ֆրանսըզ առքէրլէրի ասալիչի մուհաֆազա էթմէքտէ տիրլէր, պունլար պիր ալտան չէքիլտիքլէրինտէ, միւշարիլէյն անլէրին վաղիֆէսինի իֆա էթմէք իչին լագըմ կէլէն թէրթիպաթը հափմագ մէճպուրիյէթլինտէ օլաճագ տըր: Եունան ասքէրլէրի հալա ճէնուպի Արնաւաւտըզու իչլալտա տէվամ էտիյօրլար վէ թաիլիյէ իչին իսթիճալէթմէյնօրլար: Եունանիսթան իլէ գաթի պիր թէսվիյէ ի հիսապ էթմէք իչին պիւթին տիլիլմաթլըգ մէհարէթիլի սարֆ էթմէք մէճպուրիյէթլինտէ տիր: Եինն տէ պու ճիհէթտէ նախօ ինթիմալար տաիմա մէվճուտ տըր: Իչթէ Արնաւաւտըզ գրալիլլէթ ի ճէտիտէսինին մարուզ օլտուզու

պաշլըճա միւշքիւթ պոռնլարտան իպարէթ տիր: Պոռնլարը իզալէ էտիպ մէմլէքէթի շահ-
րահը թէրտղղըյա իտիալ էմրինտէ էն մու-
հիմմ ամիլ՝ Արնափուսլարըն տախիլէն միւթ-
թէհիտ օլմասը օլաճագ տրր: Պու կիւն, պու
խուսուստա քէնտիլէր իչիւն փէք կիւղէլ պիր
ֆուրսաթ վար տըր:

(Մեյլտէն իճմալէն)

Թիրփիսնըն Ասիասա միւսքազպիյի, — Նիյր
Խաք զազէթասընըն սօն նուսխէսինտէ պու
սէրլէվիա իլէ նէշր օլունան մուհիմմ պիր սէր
մէզալսինտէն աթիտէքինի իզթիպաս էտէրիզ
«Ասիա ի Օսմանիտէ Ֆրանսըզ (վէ Բուս) չըմէն-
տըֆէր մէնաֆիլինի թէմսիլ էտէն Օսմանլը
Պանգասը իլէ, Ալման մէնաֆիլինի թէմսիլ է-
տէն Տէօյլ Պանգ արասընտա պիր իթիլաֆ հա-
սըլ օլմուշ օլտուղու ախիքէն իլան օլունտու:
Միւզաքէրաթ՝ իքի, եախօտ տահա տաղրու-
սու իւշ հիւքիւմէթլէրին նէզարէթի պլթընտա
վէ մէսէլէտէ ալագատար օլան տիկէր տէվ-
լէթլէրին մալիւմաթլարըյա ճէրէյան էթմիշ
տիր: Իթիլաֆ գաթի պիր չէքլ ալմագ իչիւն,
չըմէնտիֆէր գումիանիալարը Թիւրքիա իլէ
տախի պիր անլայըշա կէլմէլի տիրլէր: Փա-
գաթ Թիւրքիա՝ ֆէնա սուրէթտէ միւհթաճ
օլտուղու փարալը փարիզ վէ Պէրլինտէ էլտէ
էթմէք իչիւն թէշպպիւսաթտա պուլունմագ-
տա օլտուղունտան, Պէրլինտէ հէնուզ ազտ օ-
լունմուշ օլան իթիլաֆնամէյի թաստիզ էթմէք
իչիւն միւշքիւթ չըգարաճաղը միւհթէմէլ
տէյիլ տիր: Ինկիլիզ - Ալման - Թիւրք իթի-
լաֆը կիպի, Ֆրանսըզ - Ալման իթիլաֆը
տախի, Ասիա ի Օսմանիլին իզթիսատի թէ-
րագղըսըն եարտըմ էթմէք, իչտէ ալագատար
օլան մուսթէլիֆ մէմլէքէթլէրին կէրէք իզ-
թիսատի վէ կէրէք սիյասի մէնաֆիլի մէվ-
ճուտէսինի մուհաֆաղա էթմէք վէ միւմքին
մէրթէպէ պէն էլ միլէլ թէսատիւմ յէհիլքէ-
լէրինի իզալէ էթմէք իչիւն, միւզաքէրէ է-
տիլմէքտէ օլան պիր տիզի իթիլաֆլարըն զա-
րուրի վէ մուհիմմ պիր դըսմը տըր: Շիմտի
էն մուհիմմ րագիպլէր եէքսիկէրիլէ անլա-
յըշա կէլմիշ օլտուղլարընտան, իթիլաֆլար
չէպէքէսինին իքմալ վէ իթմամը կէճիքմէյէ-
ճէք տիր: Պոռնլար իքմալ օլունուպ տա
նէշր օլունտուղլարընտա թամմ նէ՞ մէվգիտէ
պուլունտուղուսուղու անճագ օ գէման ան-

լայապիլէճէյիզ: Թէշպպիւս վէ սէպա-
թըյա քէնտի քէնտինէ էն «եաղլը լօգմա»ը
թէէմին էթմիշ օլան Ալմանիա՝ Անատուլու վէ
Պաղտատ իսթթլարընը իքմալ էթմէքտէ սէր-
պէսթ օլմագլա պէրապէր, Ասիա ի Սուզրա-
նըն իզթիսատի ինքիաֆ վէ թէրագղլայաթըն-
տա ամէյի պիր ինհիստար մալիք օլաճագ վէ
պէլքի Ըրագտա տախի էն մուհիմմ հիսսէլի
քէնտիսի ալաճագ տրր: Ֆրանսա՝ սյնի միւմ-
թազ մէվգիլէ Սիւրիատա մալիք օլաճագ տըր
վէ Ալման չմէնտըֆէր թէշպպիւսաթընտ գար-
չը գափալը օլաճագ օլան Պահրը սիյահ հալ-
զէսինին թէրագղլայաթը իզթիսատիլէսինտէ
Բուսիանըն սիյասի մուսվէնէթիլէ Ֆրանսըզ
սէրմայէսի իսթիմալ օլունաճագ տրր: Իթմալիա
իսթիմալէն Ատալիա ճիւլարընտա պիր տախի է
մէնաֆիլի թէէմին էտէճէք տիր: Կէօրիւնիւյօր
Ինկիլթէրա միւսթագպէլտէ չմէնտիֆէր
իսթթլարըն ինչա էթմէք խուսուսուստա քէն-
տինին հազը իզթիստընտան ֆէրաղէթ է-
տէճէք տիր, մամաֆիլ մէվճուտ օլան ինկի-
լիզ թէշպպիւսաթընըն հուղուղու տիզպաթ-
լա թէէմին վէ մուհաֆաղա օլունաճագ տըր:
Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի քէնտի տիզպաթընը
Սիւրիա, Ալմանիա տախի Ասիա ի Սուզրա
մէնաֆիլինէ մէքքէլէնտիրալի, Ինկիլթէրա
հիւքիւմէթի տախի անճագ Աճէմ քէօրֆէզի
էթրաֆընտա պուլունան հայաթի մէնաֆիլինին
վէ Ըրագըն իզթիսատի թէրագղլայաթընտ
մըզտարը քեաֆի պիր հիսսէյէ մալիք օլմագ
հազընըն մուհաֆաղասըյա մէշղուլ տըր: Պու
իթիլաֆլարըն ինթաճ էտէճէյի թէրագղլայաթը
իզթիսատիլէ, հէր նէ գատար չայանը մէմ-
նունիլէթ իսէ, պուռլարտա թէէմիլ օլու-
նաճագ պաղը ճիհէթլէր վար տըր: Շէօյլէ քի
իսթիզլալ վէ թէմամիլէթի միւքիլէսինին մու-
հաֆաղասը արղու օլունան պիր Շարգ իմ-
փէրաթ օլունուստա, Էվրօփա տէվլէթլէրինին
մէնաֆաթ տախիլէրի չըգմալարը, միւսթագ-
պէլ նօգթա ի նազարընտան փէք ֆալը խայր
ատտ օլունամագ: Ալագատար օլան պիլ ճիւմլէ
տէվլէթլէրին, Եիւքսէք սէտա -- վէ չիւպհէ-
սիզ ճիտտիլէթ -- իլէ անըն իսթիզլալ վէ թէ-
մամիլէթի միւքիլէսինին մուհաֆաղասը խու-
սուսուստա օլան չիտտէթլի արղուլարընը ի-
լան էթմէլէրի, հիչ պիր սուրէթլէ միւսթագ-
պէլ հազընտաքի էնտիլէլէրի իղալէ էթմէյէ
մուգթէտիր տէյիլ տիր: Պու մէնաֆաթլարըն
տախիմա վէ հէր հալտէ իզթիսատի չէքլտէ

դալաճազլաբը տախի փէք շիւպհէլի տիր։
 Շիմոխյէ գատար Թիւրքիա, տէվլէթլէրին
 ինթիրասաթընա գարչը քէնաի քէնաիին մու-
 հաֆադա էթմէք իշխան անլէրին պիրպիրլէ-
 րինէ գարչը կէլէն մէնաֆիլինի սիփէր հափը-
 յօր խաի։ Թէճաւուզա թէճրիպէ օլունան տէվ-
 լէթլէր պու հարէքէթլէրի սիփէր բազիպ
 տէվլէթլէր թարաֆընտան քէնաի մէնֆաաթ
 վէ ինթիրասաթընա մուղայիր տատ օլունուր
 գօրգուսուլա, քէնաիլէր քէնաիլէրի դապթ
 էտէրլէր խաի։ Շիմոի պու թէսաաթիւմ էտէն
 մէնֆաաթլար պարըշարըրլմադտա օլուպ տէվ-
 լէթլէր քէնաի բազիպ մէնֆաաթլարընըն
 թահաիտ օլունաճաղը տաիրլէրի չըզմադ ի-
 չիւն պիրպիրլյէ անլայըշա կէլմէքտէ տիրլէր։
 Իթիլաֆ, էվրօփա մուհարէպէսի թէհլիքէսինի
 ազալարը խտէ տէ, տիկէր թարաֆտան պու-
 նուն տօղրուտան սօղրուլա նէթիճէսի օլա-
 բադ, Թիւրքիանըն էվրօփա հըրսը շանընա
 մարուզ գալմազ թէհլիքէսի արթար։ Ասիատա
 Թիւրք իմփէրաթօրլուղունուն պաղապընտա
 պիղզաթ Թիւրքիատան սոնրա էն զլյատէ
 մէնֆաաթտար օլան տէվլէթ ինկիլթէրրա
 տըր։ Անըն ինզըրալըլա Ինկիլթէրրանըն մա-
 բուզ գալաճաղը միւլքիլաթ փէք աչըզ տըր։
 Մըսը պու կիւն դարպ ճիհէթտէն պիր իթալ-
 եան Թարապուու իլէ թահաիտ օլունաուղու
 կիպի, օլ զէման տա Շարդ ճիհէթտէն պիր
 Ֆրանսըզ Սիւրիաուր իլէ թահաիտ օլունաճադ
 տըր։ Աճէմ քէօրֆէզլիտէ, Հինուիսթան իմ-
 փէրաթօրլուղունուն էմիլյէթի իշխան չիմոխյէ
 գատար կէլմիշ իթիլի պիլ ճիւմէ ինկիլիզ
 գապիլնէլէրին հայաթի տէյէ թանրալարը
 մէնաֆիլի վիզայէ իշխան իշղալընա մէճպուր օ-
 լաճաղըմըզ արաղի՝ չիմալի դարպտան Ալմա-
 նիա, վէ չիմալի շարպտան իսէ Բուսիա թա-
 բաֆընտան թէհաիտ օլունաճադ տըր։ Պիզիմ
 չիմալի ասքէրի գաաֆըմըզ պազի դալարդ-
 ճա, բիճալը տէվլէթիմիլադէն հիշ պիրի ա-
 բազի հուսուալարըմըզըն պէօլլէսի պիր թէ-
 վէսաիւնիւ պիլա խալֆ սիւլիւնէմէզ։ Կէ-
 բէք Օսմանը վէ կէրէք ինկիլիզ նօգթա ի
 նազարընտան, պահա էթմէքտէ պուլունաու-
 ղուսուզ պու իթիլաֆլար, մուճիպ ի էն-
 տիլէ տիրլէր։ Պունլարըն թէֆէրուաթընա
 մալիք օլմատըգճա, ֆաիտէլէրինին դարար-
 լարընտան չօգ օլուպ օլմատըզը խուսուսու-
 ֆաիտէպալսը պիր սուրէթտէ պէյան էտիլէ-
 մէզ։ Թէրադի հանկի թարաֆա մէյլ էտէրսէ
 էթմին, շունու աչըզճա դապուլ էտէլիմ քի,
 պէօլլէսի պիր թէրթիպին հափըմասը, դայը
 գապիլ ի իճթինապ օլմուշ խաի։ Օսմանը իմ-

փէրաթօրլուղունու իֆլաա էթմէքտէն գուր-
 թարմադ իշխան էվրօփա սէրմայէսի վէ էվրօ-
 փա թէչէպպիւսիւ, Ասիա ի Օսմանիլէ կիր-
 մէլի խաի։ Թիւրք իմփէրաթօրլուղունուն հալը
 նազըրընտա էվրօփա սէրմայէ վէ թէչէպպիւ-
 սիւ էվրօփա հիւքիւմէթլէրինին հիւմայէսի ալ-
 թընտա օլմատըգճա, թահթը Էմիլյէթտէ պու-
 լունաւայաճապար խաի։ էվրօփա տէվլէթլէրի
 իսէ միւսաաաաթ վէ իմթիյազաթ իշխան չէ-
 քիլիպ կէրէք մուհաֆադապընա մէճպուր օլ-
 աուզալարը մէնաֆիլի վէ կէրէք էվրօփա սէ-
 լամէթլինի թահթը թէհլիքէյէ իլգա էթմէք-
 տէն իսէ, եէքաիլէրիլյէ սօսթանէ պիր ան-
 լայըշա կէլմէքլիլյէ մէճպուր գալմըշ տըրլար։
 Տօղրու տըր քի, քէնաի մէնֆաաթլարընը
 թահաիտ էաիպ պարըշարմազլա, Թիւրքիա-
 նըն մէվգիլինի դաիֆլէտիյօրլար, ֆազաթ
 զաիֆ պիր տէվլէթ իշխան՝ թէճաւուղու միւհ-
 թէմէլ օլան տէվլէթլէրին միւթէգապիլ հա-
 սէպլէրի մուվադգաթ պիր սիփէր տիր։ Պիր
 տէվլէթ քէնաի իմթէսիլինի ալմադա գարար
 վէրիպ տիկէրլէրի տախի իմթէտիլէրինի
 հափմադտա սէրպէսթ պրազըրսա օ զէման
 պու սիփէր փարչա փարչա օլուպ կիտէր։
 Թիւրքիա մէվլիլինտէ պուլունան պիր տէվ-
 լէթի իշխան եէկհանէ չարէ ի սէլամէթ՝ քէն-
 աիլին մատաի վէ մանէվի գուվլէթ մէնպա-
 լարընը հիւսն ի խարէ էաիպ թէրադգի էթ-
 տիրմէք վէ թէճաւուղու տէֆ էթմէք իշխան
 քէնաի ալաղը իւզէրինտէ տուրաճադ գատար
 գուվլէթլի օլմազ տըր։ Էկէր անըն բիճալը
 տէվլէթի քէնաիլինի պու եօլտան գուլաղուղա-
 մադ պասիլէթ վէ գէքեստընա մալիք իսէ-
 լէր, անըն արաղիլինին էճնէպի մէնֆաաթ
 տաիրլէրինէ թագաիմնտէքի թէհլիքէյէ քէ-
 մալը Էմիլյէթլէ նազարը Էհէմմիլյէթտէն տուր
 թուլապիլիլլէր։ Էկէր պու խասիլյէթլէրալն
 մահրոււմ իսէլէր, էկէր Ասիա ի Օսմանիտէ
 վազիֆէլէրինին կէօսթէրտիլ թանթանաըզ,
 լաքին կիւճ իշի ինմալ էտէրլէր իսէ, էկէր
 սնլէր գուվլէթլէրինի Պալզանլարտա օլուն-
 ղու կիպի, րօւմանթիլ լաքին մուլարիպ թէ-
 չէպպիւսիլլէրէ սարֆ էտէրլէր իսէ, իշթէ օլ
 զէման Թիւրքիանըն Ասիատաքի միւսթաղպէլի
 հաթթա պու իթիլաֆլար ագա օլունմամըշ
 օլաա պիլէ թահթը թէհլիքէտէ պուլունաճադ
 տըր։ Իթիլաֆլար թէհլիքէյէ փէք վէլիմ վէ
 փէք թէհաիտամիլ էտէպիլիլլէր վէ էտէճէք
 սիրլէր, լաքին պու իթիլաֆլար կէրէք օլ-
 սուն, կէրէք օլմասըն, հէր իքի թագաիլաթ
 Թիւրքիանըն միւսթաղպէլի, տէվլէթլէրին
 տէյիլ, պիղզաթ քէնաիլինին, Թիւրքիանըն, է-
 լինտէ տիր։

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

ՆԻԻ ԵՕՐՔՏԱ ԻՔԻ ՔԻԼԻՍԷ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ, ՆԻԻ ԵՕՐՔ

Ֆիլիքի Էվիկուտէ քեան «Պրիք փրէսպի-
թէրիւն» քիլիսէնին Կիրակի խըղմէթլէրինին
Իքինճիսի էօյլէտէն սօնրա սաաթ 4 տէ իճրա
էսիլիւ Պինանըն խարիճի Նէյէթի տաի նէվտէն
Իսէ տէ, տաիլիլի սիվարլարըն վէ ալէլ խու-
սուս թաւանըն մանասար վէ սէնասաթլը քէամ-
լէր իլէ տօլու օլմասըյլա, ֆէվզէլատէ
տէնիլէճէք տէրէճէտէ մութանթան վէ միւ-
զէյէն տիր: Մուզիգա իլէ քուայրըն մահալը՝
մինպէրին զարչըսընտա, Աղօթարանըն դաիւս
Թարաֆընտա, ճէմիյէթին ֆէվզինտէ վէ արա-
սընտա տըր: Կէրէք չօպան վէ կէրէք մուս-
վինի մինպէրտէ էլպիտէ Ի քէսմիյէ (փիլթ)
կիլինիլ: Նիւ Եօրքտա Եպիսկոպոսականըդ-
տան սօնրա էն դուվվէթիլ յարանուսնորթին
Երիցականըդ օլտուզու հալտէ, պու քիլիսէ
տաիլի չէհրին էն զէնկին վէ մէհուր Երիցա-
կան քիլիսէլէրինտէն մասուսա տըր: Պրի
զաչ քսգամլար պիր թասալվուր վէրէ-
պիլիլ: Քիլիսէնին հաղորդական (Աշա Ի Բադ-
պանիյէ իշթիրաք էտէն) ազալարընն աստէ-
տի 947 տիր: Կէչէն սէնէ 5 չօճուգ վաֆ-
թիլ էսիլտի, վէ Կիրակի մէքթէպինտէ՝ զըմ
ը ազամը չօճուգ օլմագ իւզրէ, 146 ազա վար
Իտի: (Ամէրիգալը ֆամիլիալարըն չիմտիքի
մօսասը չօճուգսըզըդ Էա տա ազ չօճուգլըդ
տըր:) Քիլիսէ չէհրին ախէր մահալլէրինտէ
Իքի չիւպէ ճէմիյէթ վէ խարիճի մէմէքթիտէ
պիր դաչ միսիճնէր պէսլէր: Կէչէն սէնէ տա-
խիլի թէպիլի պէչարէթէ 11,000 տալէր, ա-
խէր խայրխահ մագսէսլէրէ 20,000 տալէր,
վէ տախիլի մասարըֆա 52,000 տալէր, ճէման
Թաղրիպէն 140,000 տալէր Էախտ 31,000 ի-
րա Ի Օսմանի բուհանի վէրկի վէրտի: Մէրհում
Պատ. Պէպգադ, վէ չիմտի Ամէրիգանըն Ֆի-
լէմէնք սէֆիրի մուհարրիլի չէհրի Պատ. Վան-
տայք («Կէրի դալան մէճուսի» նին միւլէլլիֆի)
պու քիլիսէտէ վաիլլիք վալիֆէսիյէ միւ-
քէլլէֆ օլմուչ իտիլէր: Շիմտիքի չօպանլարը
Պատ. Վ. Փ. Մէրրիլ սապըդ Շիգաիօտաքի
քիլիսէսինտէ չէօհրէթ դազանմըլ մուզթէտիր
պիր վաիլ տիր:

Քիլիսէյէ թամմ վագթընտա Էթիլտիրմ:
Մուսվին չօպան՝ սինն վէ թէճրիպէքհարըդ

ճիհէթիյէ կէնճ պիր քիմսէ, խըղմէթին մու-
գաստէմէ Թաղըմընտան զըմլարընն պազը-
սընր իճրա էթտի: Օգուսուզու տուպարտան
ալէլ խուսուս օգուսասընն թարչընտան բու-
հանի թէէսիր ալամտարմ: Օրկանիսթին մու-
սիպա չալմասընր վէ փուայրըն թէրէնիւմիւնիւ
Թալտիֆ էթմէյէ չալըմպալըմ: Նիւ Եօրքտա
6 սէնէտէն պէրու հիչ պիր քիլիսէտէ
պու գաստար չիրին վէ ահէնկլի սէսլէր զիւմ-
րէսինէ քասթ կէլալիլմի խաթրլամայօրըմ:
Օրկանըն պիր ազլամընտ 5—10 տալէրի մէմ-
նսնէն վէրիլ Իքէն ախի տէրէճէ թաթլը վէ
զիյատէ նէճիպ մագամլարը ճապա տինլէմէք
Իւզրէ Ալանըն պէյթինէ կէլմէք իսթէմէյէն
Ամէրիգալըլարըն ահվալը բուհիյէսինի չալ ու
թէմիլիգ էթմէք պանա տիւչմէդ:

Կէլէլիմ վազա: Էսասը քէլամըն իւանը
պէնի սարըթիտը: «Բապպ Յիսուս Քրիստոսա
Խման էթ, վէ քէնտին վէ էհիլ պէյթին ին-
լաս պուլաճագսըն» (Ամալ. 17. 31.) Նիւ
Եօրքըն քիլիսէլէրինտէ պու ալէթին օգուսուր
Խալիյինի ունուլմալ իտիմ: Իշթէ վաղըն խիւ-
լաստը: Պու ալէթ չօզլարըմըդ օ գաստար
մալիւմ տիր քի սանքի թէէսիրինի ղայ էթ-
միչ տիր: Գալպիլիլ՝ Թարլանըն իլինտէն կէ-
չէն ալագ իլի կիպի սէրթէլմիլ օլուպ,
Թիսուս մէմինին սաթիլնտա գալըր: Քէլամըն
մէֆհուլընը բուհուլընը իլինէ գապուլ էթմէ-
լի իլ: Պաղըլար տա անը քէնտի չախսլարը-
նա տէյիլ, ախէր քիլիլէրէ թաթպըդ էթմէք-
լէ պէրէքթիտէն մահրում դալըրլար: Պէքրի-
լէր, գաթիլլէր, զինաքհարլար, խըրազլար վէ
էմուլի տաէմէրէ խէլաս սէօղիւ էթմէք ֆարլ
Իսէ տէ, պիլլիմ կիպի էհիլ ըրդ ու նամուս
քիմսէլէրէ չուսուլը օլմագ տէյու տիւչիւ-
նիւրլէր, հալ պու քի էմը վէ վաս հէր ինսա-
նա, սանա վէ պանա տախի խիթապ էտիլմիլ
տիր: Խէլաս վէ Խման նէ՞ տէմէք օլարընը
Խաթըրլայալըմ: Վաղթըյէ «Խէլաս» թապի-
րինի սալթ մէվթտէն դուրթուլմագ մանասըն-
տա անլամագ ասէթ Իտի: Լայէմուլըդըն վէ
ճէհէնէմին սըհէթինէ ասլա չիւպէն էթմէյէ-
րէք, Էինէ տէ պու Էիւն «Խէլաս» ը տահա
զիյատէ էօմր Ի հազըր նօթթա Ի նազարընտան
տիւչիւնմէլի իլ: Խէլաս գուրթուլմագ տէմէք
տիր: Նէտէն գուրթուլմագ: Կիւնահտան, Կիւ-
նահ նէ՞ տիր: Կիւնահ՝ սալթ զինա, գաթլ,
ոլըգաթ, պէքրիլիք միսիլու ֆիլլէրէ հասը
էտիլմէլի տէյիլ տիր: Պիզտէ Ալանըն նախօլ

սայտըղը հէր չէյ կիւնահ տըր: Տէրունիւնտէ
օլան հէր ճինս տիւզէնսիզլիք, մէսէլա՝ դա-
ղաղ, թիզմիզաճըզ, հասէտ, զուրուր վէ
խօտայինլիք կիւնահ տըր: Սէն կիւնահ քեար
սըն: Չինաքիար կիպի սէն տախի, գաթիլ կի-
պի սէն տախի, պէքրի կիպի սէն տախի խէ-
լասա միւնիթաճ սըն: «Քրիստոսս իման էյլէ»
իման քէլիմէսինի տէ հանլըչ անլամագ մէյ-
լիմիզ վար: իման նէ՞ տիր: Պիր թագըմ իմ
ի իլահիյաթ գազլիէլէրինի ազլէն գապուլ էթ-
մէ՞ք մի: Խայր: Անճագ Քրիստոսը տէլիլ վէ
րէֆիզ մագամընտա գապուլ էթմէք տիր: Ա-
նըն հիտայէթինէ թէվէքքիւլ էթմէք տիր: Ա-
նըն իրատէթինի իճրա էթմէք տիր: Ա-
նըն հէվմի էօմրիւմիւզէ մէպուէ հալինտէ իթ-
թիխազ էթմէք տիր: Օ պէնիմ նա՞սըլ հաչա-
մամը իսթէր տէյու հէր ան սիւալ էտէրէք
հաչամագ տըր: Պէօյլէ հաչայան ասէմ մութ-
լագա կիւնահտան խէլաս օլուր վէ Ալլահը
պուլուր: Հա՛յըֆ, պի՛ն հայըֆ քի չէհրիմիզին
էտտա մահալլէլէրինտէքի «Միչըն Հաուզ» լար-
տա Մասուռ հէր ապչամ պէքրիլէր վէ զինա-
քիարլար Քրիստոս վաղթապըլէ խէլաս պու-
լուր իքէն, չու միւքէլէֆ քիլիսէլէրիմիզին
ճէմաթը օլան չօդ ասէմէլէր «սալիհ» էօմրիւ-
րինէ վէ թէրպիլէլի աթվարլարընա կիւզինէ-
րէք Քրիստոսըն ինչըսընտան մահրուճ գա-
լըյօրլար:

Վազ 30 տագիգէ սիւրախի: Պիւթիւն հա-
ղըմըչ օլուպ, լուղէթ պէ լուղէթ քեարղըտ-
տան օգուտու: Էմէքլի, քէրէսթէլի վէ ֆա-
սիհ պիր էսէր իտի: Վալիլին տէրին սէսի,
վաղարը թավըր, թալիմիլի ֆիքրի վէ էլֆա-
ղըն արգասընտաքի լուհանի կէրմիսի հէր ի-
պարէյի գըզղըն օգ միտալի ֆըրլատըյօր իտի:
Քիթապտան օգուտըղը պիր տուայը միւթնագ-
զըպ ֆուայըն «Ամին» թէրէնիւմիւ իլէ պիր
սաաթ 15 տագիգէ տէվամ էտէն խըղմէթ խի-
թամա կէլտի: Շու միւսիլլու պիր վաղը վէ
չէօյլէ նաղմէլէրի տինլէմէք իչիւն քիլիսէ խըն-
ճախընճ տօլու օլմագ վաճիպ իքէն, էիլէյի
պօչ նասարանլար վար իտի: Պէն պէրէքէթիմի
ալտըմ: Պաչգալարը տա Ալլահա ըսմարլայա-
րագ տիչարը չըգարմ:

Պիրի Սիվաղը, տիկէրի հէնուզ Այնթապ-
տան կէլմիչ Մարաշը, իքի ֆամիլիայը զիյա-
րէթ էթաիքտէն, վէ քիլիսէմուէ ուֆագ պիր
կիւրուհ իլէ հէրարէթիլի պիր տուա ճէմիլէթինէ
միւհնագ օլտուգտան սօնրա, սաաթ 8 տէ եինէ

ֆիքրի հիլիմիւտէ քեախն «Մարաշը Գօլէճիլէթ
Րիֆօրմտ» քիլիսէյէ կիրախ: Պու տախի փա-
թիլիսթըն զէնկին քիլիսէլէրինտէն տիր: Պի-
նանըն իչի տիկէրինինքի գատար միւզէյյէն վէ
նէֆիս տէյիլ իսէ տէ, Նիւ Եօրգա հաղընճագ
տէրէճէտէ կիւզէլ տիր: Տէրհալ պաչգա մու-
գայիսէլէր տէ կէօպիւմէ չարիտը: Պատ. Մէ-
րիլին պիր տանէ վէ կէնճ մուալլինի վար ի-
քէն, պու չօպանըն իլիթիյարճա վէ իքի տանն
մուալլինի օլուպ, մինպէրտէ իւչ տանն փիլօն-
լը դաթ օթուրույօր իտի: Օլ քիլիսէնին ֆուայը
մինպէրին գարչըսընտա վէ ճէմիլէթին արգա-
սընտա իքէն, պուլընքի ճէմիլէթին գարչըսընտա
վէ մինպէրին արգասընտա տըր: Օլ քիլիսէտէ
(հայիսիպոսալիս օլմասընա րաղմէն) տուալա-
ըն ճիւմէնի պիր Աղօթազիւրտէն օգուտու,
պուլտա իսէ (Րիֆօրմէ Չըրչ իքէն) քեաֆիէսի
չիֆահէն արգ էտիլտի: Օլ քիլիսէտէ միւթառ
նէվտէն պիր մինպէր օլուպ վաիզ անըն ար-
գասընտա տուրարագ դուրչուն սըգար, պուլն-
տա իսէ մինպէրին տաղընա տօղրու Քիթապը
Մուգատտէս իչիւն պէր գրախալ վար, ամմա
վաիզ իլէ ճէմիլէթին մապէյնիւտէ հիչ պիր կէօնէ
մէթէրիս պուլուլնմամաղլէ, Քրիստոսըն էլչիսի
պիւթիւն էնտամըլա մէյտանտա տուրուր:
Չօպանը Պատ. Դաւիթ Ճ. Պըրրէլ (քի Գօնիա
տա Ափօսթօլիք Խնսթիթիւթ Գօլէճիլին միւ-
թէվէլլիլէր հէյէթինին ըէիսի տիր) իմ ի իլա-
հիյաթ մէսարէսէսինտէ խըմէթի սէպգաթ
էթմիչ վէ չիմտիլէտէք իրի ուֆագ 83 քիթապ
նէչը էթմիչ օլան պիր դաթ օլուպ, պու քիլի-
սէյէ տալէթ էտիլտիլինտէ իլիթիյարճա օլմա-
սընա րաղմէն անը վագ ու դայրէթիլլէ տի-
րիլթմիչ տիր: Հէր իսթէսիլի վագթ 10,000 տա-
լէր մաաչ իլէ միւթէգաիտ օլմաղա մէղուն ի-
սէ տէ, հալա պօյուլտըրըք թաչըմաղա րազի
օլուպ, վաղ էթմէսինտէն էօլէրէք ֆիքր ու
գալպի նէվճիվան գալմըչ տըր: Նիւ Եօրքըն
ճէմաթը ալէլ ումուճ կէնճ վաիզլէրէ թալիպ
իսէ տէ, պու քիլիսէ՝ պիլմէմ «էսքի գաֆա-
լը» մը հօգսա աղլը՞ մը օլտըգարըն էճլտէն,
էսքի փէթէքտէն պալ հէմէք ուսուլընը թէր-
ճիհ էթմիչ: Հաղըր օլտըղըմ ապչամ ճէմաթը
մէմուլըմտան չօգ գալապալըզը, ամմա ֆուայ-
ըն թէրէնիւմիւնիւ մէմուլըմտան չօգ տուն
պուլտուճ: Մուալլին չօպանըն «ուզուլն տուա-
լը» Ալլահ իլէ ալագատա օլան պիր գալպտան
գախատը: Խըտմէթ պիր պուչուգ սաաթ սիւր-
տիւ:

Իշխէ վազըն էսաւը քէլամը, «Դեմաս պու տիւնհայը սէվմէքլէ պէնի թէրք էթաի» (2 Տիմ. 4 10)։ Վազըն չաթըսը պիր վէճնի աթի տիր։ Պու կիւն չօգ Դեմասը վար։ Չօգլար իմանը թէրք էտիպ Ալլահաւան այրըլըյօր։ Նիւ Եօրք պէօյլէ կէնճլէր իլէ տօլու սըր։ Տիւլմէք նէ գօլայ։ սու աշաղը տօղրու ազար։ Պէօյլէ պիր քէսին իրթիտասը պիթ թէտրիճ վազը օլուր։ էվվէլա քիլիսէյէ կիթմէք առէթիւտէն հալաշ հալաշ սօղուր։ Սօնրա Բիթալը օգուսագտան սօղուլուպ, անը գրասթ էթմէքտէն իսէ քրիթիպա էթմէյէ պաշլար։ էննիհայէ Բրիստոս իլէ ալազայը քէսիպ, տուա էթմէքտէն վազ կէչէր։ Աճէպա Դեմաս իշխն իւթիտ վա՞ր մը։ Վա՞ր։ Կէրի տէօնմէլի։ Վէ կէլաիյի հօլտան թէրս սըրա իլէ աարմ ալարապ տէօնմէլի։ է՛յ կէնճ, իլք իշին թէօվպէ իլէ Բրիստոստա տէօնմէք տիր։ Օ սէնի տէրաղուշ էթմէյէ հազըր սըր։ Սօնրա Բիթապա տէօնմէլի սին, կիւն պէ կիւն անտէն զըսա ալմալըսըն, վէ տուա էթմէլիսին։ էննիհայէ քիլիսէ իլէ պիրլէչմէլի սին, վէ անըն տէրուսինտէ իշճի օլմալըսըն։ Իմաի կէրի տէօն, վէ թէքարէն իմանա կէլ։ Վազըն սօն իպարէլէրի կէնճլէրի Ալլահ իլէ սուլն օլմաղա տալէթ էթաի։

Քիլիսէ վէ վազ պէնի տէրին տիւլիւնկիլէյէ տալըրտը։ Խայալըմ հուզուրընա սօն ասըն էն մէչնու միւպէչլիլի կէլտի։ Պանա կէօրիւնտիւքի օլ ազլամ Մր։ Մուտի մէզարտան գալգըպ մինպէրտէ տուրսա իաի, պուստան ֆարղլը պիր վազ վէրմէզ իտի։ Պու կիւն պազը վաիզլէր՝ միւպէչլիլիք վէ ինթիպաշը բուհանի վէ իմանա կէլմէք գապիլիտէն թապիրլէրի լիսանա կէթիւրմէքտէն սազընպ, ախլազէյէթ, իւնսիլէթ վէ մէտէնիյէթ հազընսա պահս էթմէքլէ մէչուլ սըրլար։ Պաս։ Պըրիլլ ֆարղը գանըչ վէ մէպէքտէ կէօրիւնիյօր։ Պու առտէմ Նիւ Եօրքըն 29 ճը սօգաղընտաքի մինպէրտէն առտէլէրի թէվպէ վէ իմանա տալէթ էթմէքտէն գօրգմայօր։

Ֆիքթի Խիլիսի՝ Նիւ Եօրքը վէ Ամէրիգանըն միլիօնատէրլէրինին սօգաղը սըր։ էֆքիարը ամմէ՝ մէչնուր սարալարըն վէ միւքէլէֆ մապէտլէրին մէքիսըն օլան մէզքիւր ճատտէյի հէմ ֆաղրիլիքտէն հէմ տիյանէթտէն պի պէնրէ տէյու թասալվուր էտէր։ Նասըլ իսէ, կէչէն Կիրակի պէնիմ թէճրիպէմ ֆարղը նէթիճէ վէրտի։ Իքի գօնչու քիլիսէտէ վէ իքի ֆարղը չօպանըն աղընտան բուհանի, սըճազ վէ Ինճիլի վաղար իշիթտիմ։ Ամէրիգատա Բրիսթիանըլք գալմամըչ տէյնլէր հանըլըյօր։

ՆԵՉԱՔԷԹ

ՓՐՕՖ, ԿՍՐԱՊԵՏ ՏԱՂԼԵԱՆ, ԱՅՆԵԱՊ

Նեգաֆեթին Նազարիսի։

Իքի նօղթա արասընտա էն զըսա հօլուն խաթթը միւսթագիմ օլտուղու իլմ ի հէնտէնէնին էն սաստէ պիր գաղիյէսի տիր։ Պու գաղիյէ նազարիտէ մուհիմմ տիր։ ամմա ամէլիտէ սայքի տաիմա թատիլաթ կիլէր։ Իքի չէհրլէրի բապթէ էտէն պիր արապա հօլու՝ խաթթը միւսթագիմ իւզրէ օլսա էն գըսա օլուպ էն մապուլ տա օլուր իքէն, պու հօլ, սայքի հէր վազթ խաթթը միւսթագիմտէն չաշըպ նիչէ քէրրէ տէրլէրին էթրաֆընտան վէ տաղարըն էթէյիտէն տօլանարապ դայլթ սաղուն օլուր։ Եօլ պէօյլէճէ ուզոն օլուր ամմա բանաթ օլուր։ Վէ հէր քէս զըսա սրբ տէյերէք սարի ուշրուսլար վէ տէրին կիրտապլար իւզէրինտէն կէչէն նազարի պիր խաթթը միւսթագիմ թաբիլինի թագիպ էթմէզ։

Հալվանլար տաիսի, թապիի հալ ու քէյֆիյէթ թահթընտա, սէվզ ի թապիի իլէ, էն գըսա հօլու տէյիլ անճազ էն միւնասիպ հօլու սէչէրլէր։ Աթ իլէ հօլճուլըք էտէր իքէն պիր տիք հօգուշ կէլաիյիտէ աթ քէնալիլիյնտէն հըրանգաթի պիր խաթթ թագիպ էտէր։ Տաղսա հալընա սըղըր վէ տալարլար աղաթ վազթը էվէ տէօնէր իքէն էն բահաթ վէ գօլայ օլան պիր չըղըր հաիարլար։ Վէ քէօյլիւք մահալլարտա նիչէ հօլարը քէօյիւն սըղըրլար հաիմըչ սըրլար։ Ամէրիգանըն Պօսթօն չէհրինին սօգաղարը իշխն պիլէ պու իասիա (եանի սօգաղարընըն վաղթըլա սըղըր չըղըրարը օլտուղու) Ամէրիգատա չապա հալընտա գիքը էտիլի։

Քէզա, պիր մուսալիմ թալէպէսինէ էօյրէթմէք իսթէտիյի մէպտէյի էն գըսա վէ թօի պիր իպարէ իշինտէ, պիր տէֆատա սէօյլէյիպ պիթիւրմէզ։ Պէօյլէ էթսէ չալիրտանըն գըսմը աղամը հիչ անլամազ, անճազ չալիրտանըն ֆիքրի հալընա, իգթիտար վէ մալիւմաթլաբընըն էօլիւսինէ կէօրէ ինճէ ուղու թարիֆլէր վէ բէսիլէր իլէ տիր քի մէպտէ թէքմիլէն գապթէտիլի։ Խաթթը միւսթագիմ իլք հօլ սըր, ամմա անըն սէօքմէզ իսթիլինի հէր մուսալիմ պիլի։

Էօրնէք հալիտէ գիքը էտիլէն պու վազըլար իքի նօղթա հազընտա թապիլաթըն ամէլի պիր գաիտէի ումուսիյէսինի իսթար էտիլըլար։ Պու գաիտէյի չէօյլէճէ իֆատէ է-

Պէտք է տեսնել, որ Կէր ինքնին տիրանալու հաշիւը ուր
սա խոր, վէ հաշիւ տեսնելու հաշիւը կի-
պի պաշտօն ինքնին, վէ քննարկելու պաշտօն-
տեսնելու հաշիւը կիպի, անկէտե
տեսնելու իրաւունքը, արդար, իտեպիւր,
մէպտէլէր պաշտօնական խոր, ու զէման նե-
ղաքէթ մէպտէլէր սայքի մէվճուտ ումազ իտի:
Հայ պու քի, պիր ատէմ պիր իշ հաշիւը ի-
քէն, ես պիր սէօզ սէօյլէր իքէն տարիմա
պաշտօն ֆէրալէրլէ ալապատա վէ թէմատա
պաշտօնական, իտի կէրէք տիր քի քէնարին
հաշիւը իտի թէթը միւսթապիւմէն էյտիրսին,
վէ հէմ իշինի հաշիւը սէօզլէնիւ սէօյլէսին,
հէմ տէ պաշտօնական իրաւունք, արդու վէ
մէպտէլէրլէ թէճալապաթա պաշտօնական:
Ինքնին պաշտօնական ուման ճիւղէ մուսթէլէ-
սինտէ, իքի հաշիւը արաւընտա էն միւստիւպ
պիր թարիք մէվճուտ տըր, ծնու պաշտօն
ծնտան հիւրիւմէք նեղաքէթ տիր:

Պէս պու ուսա խոր, պիր ատէմ քիւլիլէն
չտիրսի ումուր վէ աշխատելու խաթթը միւս-
թապիւմ թարիքլէնտէ հիւրիւր վէ երես տէ
մապուր ուր խոր: Հայ պու քի պաշտօն հիւ
պիր քիւմէյէ շուսուր ումայան նիշէ հաշիւը
վար քի հէփ մուղայիր ի նեղաքէթ սայլըր:
Ինքնինտա նեղաքէթ տույղուտ, ուլուվլը
ճէնապի, հիւրմէթ ի զաթի կիպի ատէմի հայ-
վանտան վէ ատէմին ալիսինի էտնաւընտան
թէֆրիք էտէն խաստէլէր վար: Վէ ատէմ
մուսթէլաթընտա, պաշտօնական կէօզլէթմէք
վէ անլէրին տույղուրընը հիւսապա ալմաք
կէրէք ուլուղու կիպի զաթընը իշպու խաստէ-
լէրինի տալի հիւսապա ալմալը: Պուսլարը թէ-
փէլէմէք ատէմի նեղաքէթիւք էտէր: Պէօյ
լէճէ քիւլիլէն ինքնին շալսի աշխատելու
ալտ մէպտէլէրտէ տալի էն միւստիւպ պիր
թարիք մէվճուտ տըր, վէ ծնու պաշտօն
կէօրէ հաշիւմաք նեղաքէթ տիր:

Իմտի, նեղաքէթ մատտէսինտէ իքի պէօ-
յիւք վէ թապի թապիւմ վար: Պիրինճի,
ինքնինտա ալիկէլէրլէ ուման ումուրուտա նե-
ղաքէթ, իքինճի, ինքնինտա քէնտի շալսընտա
ալտ ուման ումուրուտա նեղաքէթ:

Պու տէնիլէնլէրտէն՝ նեղաքէթ հազգընտա
ալթիւմէք խուսուսլար զահիր ուր:

1. Նեղաքէթին գալիլէրի զալէթ չօզ վէ
միւսթէլիֆ վէ հաթթա պապէն ելիւրիլէրին
մուղայիր պիլէ ուր իտէ, ճիւղէսինին
էսաւընտա տուրան մէպտէ ալի տիր վէ օտա
հազարտա զիք էտիլէն տիր: Հէր մէպէթէթին,
հէր զալմըն, հէր իպիլմին վէ հաթթա ալի

զալմըն ֆարգըր վալթլարտա ֆարգըր նեղա-
քէթ նիւսալարը ուր: Ամա թէֆթիշ էթ
վէ կէօրէճէքսին քի օ ճիւղէ նիւսալար օ է-
հալի իշին պալտա մէքիւր նեղաքէթ մէպ-
տէլէրին թէճէսիւտա հալընտա տուրույթ-
լար:

2. Նեղաքէթին տէրէճէսի վար: Մատէմ-
քի պիր ամէլին մուղայիր ի նեղաքէթ ուլուպ
ուլմալընը հիւք մէպէճէք ուման հիւրիւմէթին
զանուտա տէլի, ֆէրա քէնտիւսի հալտա էթ-
քեարը ամմէ տիր, իմտի ֆէրտին վէ էհա-
լինին տէրէճէ ի թալիլմին կէօրէ նեղաքէթին
հուտուտա թէվէսիւ էտէր: Պէօյլէճէ կէօ-
րիւրսին քի պիր հէրտէ սօգալտա թիւքիւր-
մէք կիպի քիւլիւք պիր շէյ մուղայիր ի նեղա-
քէթ սայլըր, պաշտօն կէրտէ իտէ, թիւքիւր-
մէք շէօյլէ տուրուտ, սօգալըր թէվիւ էթմէք
հիւ պիր քիւմէնին նեղաքէթ տույղուտա վէ
հիւրմէթ ի զաթիւմէն տօղունմաք:

3. Նեղաքէթիլ ուլմանըն հալտ, չօնուպար
խաթիւտա էտիլէրէք, պիր թապըր զալտէլէր
էօյրէնմէք տէլի, անմաք պաշտօնական խաթ-
րընը, արդուրընը, իքթիւտարընը (մատ-
ալ վէ ալի), իտալարընը, վէ թալարընը-
նը հիւսապա ալարաք վէ անլէրէ հիւրմէթ է-
տէրէք հաշիւմաք գալտա հէստա վէ սայ-
լըր ուլմաք, վէ ալիլէր թալաֆտան ֆէրտին
քէնտի զաթընտա միւքէմէլ նեղաքէթ տույ-
ղուտ, ուլուվլը ճէնապի, վէ հիւրմէթ ի
զաթիլէ մէյտանա կէթիւմէնի տիր: Պու խու-
սուսլարա ալիլաթ էտէն պիր ատէմ հէր վա-
լըր վէ մաշալտա նեղաքէթիլ տիր: Գօրգմա-
սըն:

4. Նեղաքէթին էհէմիլէթի ալիւմ տիր:
Գանուէն ատէմի ճէղայա չարփապիլէն ամէլ-
լէրտէն սալընմաք լալըր ուլուղուտ հէր
ատէմ գալու էտէր: Ամա նեղաքէթ տէնի-
լէն պու խուսուսլարա էհէմիլէթ վէրմէնին
մաշալար նէ: Մաշալար պու տըր քի, ատէմին
մաշիլէթի՝ կէօթէրէպիլալի նեղաքէթ տէն
անլալըր: Վէ պիր ճէմիլէթ քէնտիլէրէ ու-
յաճաք գալտա նեղապէթի վէ նալիք տույ-
ղուտը ուլմայան պիր ֆէրտի ալապա տարի-
սինտէն տըլարը ալար: Պուսուտ մաշիլի զա-
րարընը հիւ սայմապա, մատալի զիյալը
պիլէ ուլալիլի: Օտուտ թապիլալը (հանի նե-
ղաքէթիւք) պիր ալապալար իլէ ալըր վէրիշ
էթմէքտէն հէր քէս պիր սէվլ ի թապիլ իլէ
իճթիւտա էտէր:

207ԱՆԸՆ ԳԱՎԱՍԻՐ ՆԷ՝ ՏԷՏԻ

ՊԱՅ. Կ. Յ. ԻԽԱՆՊՕԼԼՈՒՆԱՆ

Թրակիա տա տէրին պիր տէրէտէն կէչէրքէն, հօգարտա, տաղըն պէօյրինտէ պիր չօպան քէչէսինէ պիւրինմիւ շօլարադ, գալվալըյլա պիւլէ տէյօրալ:—

Աղըր կիտին, գօշտուրմայըն, է՛յ հօլճուլար, հօլճուլար,
Ալլահ իչին տինլէյինիլ, սիլէ պիր գաչ սէօզիւմ՝ վար,
Տէրունիմտէ պին ահ ու զար, էյվա՛հ, պիլիպ սէզէն հօգ,
Կէօզ եաչընը կէօզ եաչլմա գարըշտըրան ճանան հօգ,
Հէ՛ր եէր պօշլուգ, նէ՛ ահրպպա, նէ՛ գօնու վար, նէ՛ գօնչու
Պիր պէօյիւճէք գապրա պէնզէր հաւրտումուղըն տուրուշու,
Շու պայըլար, շու տէրէլէր, շու օվալար, շու գըլլար
Սինէսինտէն աճը աճը ֆիզան գօփար, գան գօգար:

Տէրալի, տէրալի ճըղըլայըպ, չաղըլայըպ կիտէրքէն
Տէօրթ հաննա էլէմ սաչան շօլ չայլարըն իչինտէն,
Եավրուճուլու իւզէրինտէ չըրփընարադ աաչ հօլար՝
Աննէլէրին ահր կիպի պիր ճիկէրտուզ սէս չըգար,
Վաթան տըր օ, սէֆիլ վաթան, ա՛խ չէքիյօր էօզիւնտէն,
Գանըր գանըր եաչ տէօքիւյօր տաղլարընըն կէօզիւնտէն,
Եավաչ կիտին, իւքը վաթան ինճինմէսին հօ՛լճուլար,
Զիւնքի անըն հէ՛ր ճիւզիւնտէն ֆիզան գօփար, գան գօգար:

Սիւրիւ սըղըր, էվլատ այալ, եուրա ու եուվա թար ու մար
Շու հօգըլլար աղուչընտա, ա՛հ, եաչամագ նէ՛ տիւշվար,
«Ամա՛ն, մէտէ՛տ», տէյէ ֆէրեատ էյլէտիքճէ ճանըմտան՝
«Մէզա՛ր», տէյէ եանգօ կէլիւ պալգուչլարըն ահընտան,
Պիւլպիւլէրի ֆիրար էթտի պու էլլէրին, հէփ ֆիրար,
Գարգալաչա մէքեան օլտու հէփ չիմէնզար վէ կիւլլար:
Կիւլ վէ պիւլպիւլ իչին ֆէրեատ էթտիքճէ պէն հօ՛լճուլար՝
Շօլ քէմիքլէր արասընտան ֆիզան գօփար, գան գօգար:

Է՛յ միւպարէք, մէսու կիւնէր, նէ՛ տէ չափուգ ուշտունըլ,
Վէ թուլեանը ֆէրաքէթտէ զարգ ու նիհան օլտունուզ,
Սիյի իսէյալ պիլէ էթմէք վիրանէլէր իչինտէ
Սանքի բուհը վիրանէմի իմար էյլէր անիտէ,
Մահրումիլէթ! մահրումիլէթ! չէքիլի՛ր մի պու գատէր,
Սաղալլը՛ր մը ճանկեահըմտա, ա՛խ, աչըլան հարէլէր.
Տախմա կիրեան վաթան կիպի ա՛հ պէնիմ տէ հօ՛լճուլար,
Կիճէ կիւնտիւլ ճիկէրինտէն ֆիզան գօփար, գան գօգար:

Աթէշ! աթէշ! սանքի հաւա տաղլար, թաշար եանըյօր
 Տաղլար տէյիլ, գալպիմ կիպի, պիւթիւն ճիհան եանըյօր,
 Նէ՛ սէօյիւնմէզ ալէվ սին սէն, ճէհէննէ՞մ մի մէնպաւն,
 Ճիսմ ու թէնլէ ըուհս՛ւ տա մը քիւլ էթմէք տիր մէրամըն,
 Էյլա՛հ սանա ֆէրեատ էթմէք, արթըրմագ տըր շիտտէթին,
 Շիտտէթինտէն ֆիրար էթմէք թէշտիտ էթմէք հիտտէթին,
 Պու էլլէրին թիւրապընտան վէ քիւլիւնտէն եօլճուլա՛ն
 Պաղըրմ կիպի աթէշ գոյնար, ֆիղան գօփար, գան գօզար :

Աչը՛լ զէմին, պիր մէղար վէր, պէ՛ն տէ նիհան օլայըմ,
 Պարի տար ը սիւքիւնէթտէ օլտուն, բահաթ պուլայըմ.
 Վա՛զ կէշ պէնտէն, վազ կէշ հայաթ! արթըգ սէնտէն պիզարըմ
 Զիւն քէնտիմէ քէֆին մէղար օլմագլըդտան օսանարմ :
 Ա՛լ, Եա՛ Բապպի, ա՛լ վէրտիյին էմանէթի, ա՛լս, թէզ ալ,
 Զիւնքի անը կէթիւրմէյէ Նէ՛ թապ գալտը, Նէ՛ մէճալ,
 Հայաթ պիղէ պար ը կիրան օլտու պէօյլէ, եօ՛լճուլար
 Զիւն իշէրտէն վէ տիշարտան ֆիղան գօփար, գան գօզար :

Հայտի կիտլին, պին սէլամէթ եօլունուզա, ուղմըլար,
 Էլիմիզտէն էլինիպէ սէլամ էտին եօ՛լճուլար,
 Միւլքին մէսուտ էվլատընա նազլ էտինիզ հալիմիզ,
 Սապի սիւպեան, կէնճ վէ փերան, հէփ օլտունլար տաիմիզ,
 Պիւսինլէր քի պիզ պուրատա ահ ու վահլէ տայիմիզ,
 Ֆէրեատ իլէ կէշմէքտէ տիր շու հայաթ ը ֆանիմիզ,
 Կի՛տին, կի՛տին, էյլէշմէյին պու էլլէրտէ եօ՛լճուլար,
 Զիւն պու էլին հէր եանընտան ֆիղան գօփար, գան գօզար :

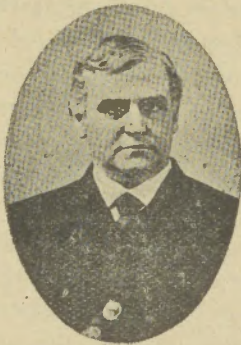
ԻՐՏԱՆ ՔԼԵՍԱՐԸՆՏԱ

Վաթանըմ օլան «Մէրդիյէ» (Պիւլա) տիյու-
 րընը (Եապի 62.4) Նէհրին էօթէ թարաֆընտա
 սէյր էտիյօրում : Օ՛ թարաֆտա հաղըրլան-
 մըշ միւնէվվէր գօնաղլարտան խօշամէա ալա-
 մէթլէրիյլէ պէնի տավէթ էտիյօրլար : Սէֆէրի-
 մին գահմէթլէրի խիթամ պուլտու, ագչամէլլ
 լաթիֆ կէօլկէլէրի ուզանըյօր : Սէվկիւլիւլէթիմին
 խօշ սէսալարր, ազչամ քիլիսէսի չանլարը
 սէսինտէն տահա չիրին պիր թարզտա գուլա-
 ղըմա կէլիյօր :

Հայաթըն ճիւմիէ խէլէճան վէ քէտէր չա-
 մաթալարը սիւքիւթ էթմիչ : քիւլիւք չօճուգ
 աննէսինին սըճագ կէօքսիւնէ տիւչիւպ բահաթ
 էթտիյի կիպի, պէն տէ իթթիրահաթ էտիյօ-
 րում : Կէճէյէ, նուրըն լաթիֆ տայէսի օլան
 կէճէյէ եիւզիւմիւ տէօնտէրիյօրըմ, կէճէյէ քի
 նուրու քէնտի խիլաթը տրատընտա սէթր է-
 տիյօր, լաքին շաֆազ գափուլարը աչըլընճա
 անը օրտան սալը վէրէճէք տիր :

(Տօղ.) Ա. ՖՈՒԼԸՐ

ՏԻՆԻ

ՖԻԼԻՓՍ ՊՐՈՒՔՍ (1835-1893)

Ֆիլիպս Պրուքս Ամերիկացի պիր բուհական վէ մուհարրիր օլուպ 1835 Դեկ. 13 տէ Պօսթօնտա թէվէլլիւտ էթմիշ տիր: Ֆիլիպս Պրուքս Պօսթօնտա իպթիստի թալիմինի ալմը վէ 1855 տէ Հարվըրտ տարիւլփիւնու նընտան մէղուն օլմուշ աբր: Փրօթթէսթանթ Եպիսկոպոսական քիլիսանըն խըտմէթինէ հազըրլանմադ իչիւն 1856 տա վիւրճինյա էյալէթինին Ալէքսանտրիա չէհրինաէ պուլունան իլմ իլանի մէքթէպինէ տախիլ օլտու վէ 1859 տա մէղուն օլուպ տարիւլադ վէ 1860 տա Եպիսկոպոսական քիլիսանըն խըտմէթինէ հազըրլանմադ իչիւն 1862 տէ Ֆիլատէփիանըն Սուրբ Երրորդորին լիս իլիսանընը վախիլ օլտու: Պու քիլիսատա գալարը 7 սէնէ գարֆընտա պիր վախիլ վէ վաթմախէրվի հալինտէ պէօյիւք պիր շան գաղանտը: Էպէվէյն վէ էճտաաընտան նէճիպ տինի պիր սրէթ, ինճիլի անանաթ, ախլաղի թապիթ վէ գուվլէթիլի պիր ֆիքր թէվէրլուս էթմիշ օլարադ գաալմ վէ աար ը հազըր էտէպիյաթընը միւթալէա էյլէտի վէ պէօյլէճէ զէմանընը միւթէֆէքթիր վէ շայան ը աիդգաթ պիր սիմասը օլտու: Ամէրիգանըն տախիլի մուհարէպիսի էսնասընտա պիլթիւն գուվլէթի իլէ Շիմալըն վէ սիյանլարըն տալտաընը միւտաֆաա էյլէտի: 1869 տա Պօսթօնըն Թրինիթի (Երրորդուլիւն) քիլիսանընը վախիլ օլտու: 1889 տա Մասաչուսէց Եպիսկոպոս թապիս օլունտու: Պիր չօգ սէնէլէր Հարվըրտ տարիւլփիւնուընը վախիլ օլուպ տարիւլփիւնուընը տինի հայաթը իւզէրինէ փէք տէրին վէ վասի պիր թէլէտիր իճրա էյլէտի: 15 այ գատար զըսա լաքին պէօյիւք պիր Եպիսկո-

պապուգաան սօնրա էվլէնմիշ օլարադ 1893 Յունվար 23 տէ վէֆաթ էթմիշ տիր: Ֆիլիպս Պրուքս ուզուն պօյլու, էնտամը պիր առէմ օլուպ պօյլու 6 այադ 4 փարմադ իսի: Սիրէթի սաֆ վէ պապիլ օլուպ փէք գուվլէթիլի պիր մուհաքէմէսի վէ քէսկին պիր լաթիֆէ մէղանը վար իսի: Հէր հանիլը պիր իսպրիսանլըգ տալէթինէ տէրհալ իճտպէթ էաէր իսի: Փէք պլլիլ վէ հէրարէթիլի պիր իսթիպ իտի: Քէնտինտէն ֆարգը տիւչիւնէնէրէ վէ տիւհէր տինի վէ քիլիսէվի սիսթէմլէրէ տօղրու օլան հիւրմէթի՝ քէնտինի հէր սընֆ առէմլէրտէն սէվտիրմիշ իտի վէ պէօյլէճէ քէնտինի Եպիսկոպոսական քիլիսանըն գուվլէթիլին տարմաաընա պիր սէպլպ օլմուշ իսի: Հարվըրտ վէ Գօլըմպիա տարէլփիւնուընը վէ ինկիլթէրանըն Օգսթօրա տարէլփիւնուընը քէնտինէ էիւքսէք իւնվանլար վէրմիշ տիրլէր: «Յիսուսըն թէէսիլի» նաոմըյա պիր քիլիսադ նէչը էթտիլի իլիպի վաղարընը տախիլ վապթ վապթ ճիլա հալինտէ նէչը էյլէմիշ տիր: Քրիստոսըն իլանի թէլէսիլին տարի տէրին վէ իիւքսէք թէսալվուընը լէ առէմլէրին ինթիյաճաթ ը մանէվիլէլէրինէ վէ օ ինթիյաճաթըն տէվասընա տաիր քէսքին պասարը վէ հէր սընֆ էհալիլէ գարչը իպրադ էթտիլի ճիտաի իլթիւք վէ պինապիր հիլմիլէթի վէ քէնտինին իիւքսէք իտէալլարընը իզան էթմէքառէ գուլլանաընը պէլադէթ վէ ֆէստնէթ սէպէպինտէն միւմալիլէյ Ամէրիգանըն իիյնդալպիլէրինտէն առտ օլունմուշ տիր:

Պու նուսթէտէ անրն էն մէհուր վաղաւորնտան պիլինին պապը զըսմարը իգթիպաա էալիմիշ տիր:

ԷՕՄՐՏԷ ԹԷՆԱՍԻՒՊ

ԷՊԻՍԿՈՊՈՍ ՖԻԼԻՓՍ ՊՐՈՒՔՍ

«Վէ շէնր միւրեպալաա օլուպ... ուզունլուդու, էնի վիւ Եպիսկոպոսի միւտալի սիր» (Վանի 16, 21.):

Յովհաննէս րէսուլ քէնտինին պէօյիւք վահիսինտէ, պու էսրաբէնիլի չէհրի, «Մուգատտէս Երուսաղէմի Այլան թարաֆընտան սէմատան էնմէքտէ կէօրիւյօր: Օ՝ սաաաթէթէ նալ օլմուշ վէ Այլան իլէ թէմամէն տօլմուշ օլարադ քէմալիլէթինէ վասըլ օլմուշ օլան պէչէրիլէթին պիր թասվիրի օլուպ պէյան էսիյօր քի: ինտանըն քէմալի հայաթը՝ հէր ճիւնէթտէն քէմալի օլմալը աբր: Անըն քէմալընըն էէկէանէ ալամէթի՝ անըն թէնտասիւպիւ օլաճադ տիր:

Պու րէսմաէն անլատըղըմըղա կէօրէ, ինտան հայաթընըն իւշ ճիւնէթի օլուպ, պունլարա փէք մուվաֆըդ օլարադ Ուզունլուդ, էն, վէ

Եիւքսէքլիք իսմէրի վերելմիւն տիր : Պիր էօմ-
րին , չու իսթիմալ էթտիլիմիդ մանատա Ու-
գուկնուդա , չիւպէսիդ , անըն գա՞ջ սէնէ տէ-
վամ էթտիլի տէմէք տէյիլ տիր : Պաշտան
մագսուա օլան մանա , պիր ինսանըն խուսու-
սի իսթիտատարընտան նէչէթ էտէն խուսու-
սի հըրս վէ աբղուլար ուղրունա կէօս-
թէրտիլի ֆապիլյէթ , թէֆէքքիւր վէ թէ-
րազգի խաթթընտա քէստիլի եօլ տըր : Պիր
հայաթըն քէնտի խուսուսի զայէ վէ հըրս Ե
չանլարընա տօղրու գօշուչը տըր : Տիկէր
թարաֆտան , պիր հայաթըն էնի իսէ , քէնտի-
նին եան թարաֆլարընա տօղրու թէվէստիւիւ
տիր տէյէպիլիթիդ : Ետնի հայաթըն էթրաֆա
տօղրու էօյլէ պիր սէրիլիլի , հայրմասը տըր
քի անըն իլէ ատէմ տիկէր ինսանլարա տօղ-
րու իշթիրաք վէ մուհապպէթէ ճէլպ վէ ճէլպ
օլունուր : Վէ պիր հայաթըն Եիւքսէքլիլի քէն-
տինն հօգարը Ալլահա տօղրու ուղունմասը
վէ քէնտինն էվլասուլլահ օլտուղունը հիսս
էտէրէք իլահի Հայաթտան տօլայր միւթթալի
օլարադ , մուհապպէթ , միւլազաթ վէ իթաաթա
սէվգ օլունմասը տըր : Իշթէ հայաթըն էպատ Ե
սէլասէսի,անըն ուղունլուղու , էնի վէ եիւքսէք-
լիլի պունլար օլուպ անլէրին ճիւմլէսի տաթի
լազըմ օլտուղու տէրէճէտէ նէչվ ու նէմա
պուլմազլարսա , հիչ պիր հայաթ քիստիլ օլա-
մագ :

Լուղէթի պր մանատա ալարադ էվվէլա
հայաթըն Ուգուկնուդա հազգընտա տիւչլանէ-
լիմ : Իշթէ պիր ատէմ քի , իթթիլա Ե տէ-
րունիլյէ մալիք օլաճագ պիր տէրէճէյէ եթթիլ-
տիլինտէ , քէնտինտէ մուայյէն պիր մէյլ ու
թապիաթ քէչֆ էտիպ թանլօր : Տիկէր ին-
սանլարըն խուսուսի իսթիտատ վէ թէմայիլ-
լաթը վար իսէ տէ , պու կէնճ քէնտի քէնտի-
նի թէտգիլ վէ միւթթալէա էթտիլինտէ քէնտի-
նին տաթի խուսուսի իսթիտատ վէ թէմայիլ-
լաթա մալիք օլտուղունու կէօրիւպ անլայօր :
Քէնտինն տէրունիլտէ քէչֆ էթտիլի պու
թապիաթ անըն միւթթազպէլ մէսլէքինի թա-
յին էտէր : Օ քէնտի քէնտինն , «Պու տիւնու-
տա նէ հափաճագ իսէմ չու ճիհէթ վէ իսթի-
գամէթտէ ետիլըմայր տըր» տէր : Պու՝ սիհր-
լէյիճի պիր քէչֆիլյաթ տըր : Պունուր իճրա
օլունուղու զէման՝ օ ինսանըն հայաթընտա
էն մուհիմմ վէ տալա ունուտուլմագ պիր զէ-
ման տըր :

Նէ տէմէք իսթէտիլիմի պիւզաթ թէհրիպէ

ի չախիլէնիլ իյէ անլայապիլիւսինիլ : Պիր
կէնճ քէնտի թապիաթընն նէ օլտուղունու ,
մէսլէա զանուրնի պիր ֆիքր վէ սիրէթէ մալիք
օլտուղունու քէչֆ էտէր , վէ քէնտի քէնտինն
«Պէն պիր ալօգաթ օլմագ իլին հարատըլ-
մըչըմ» տէր : Օ կէնճ պու խուսուսը քէչֆ է-
տէր էթմէլ չու իքի նօղթա քէնտինն կէօ-
ղիւ էօնլանտէ պէրրադ պիր սուրէթտէ կէօ-
րիւնմէքաէ օլուր : Պիր՝ գաշունչինա իսթի-
տատընա մալիք օլան քէնտիսի , տիկէրի իսէ ,
ուզազտա միւլթէտիր պիր ալօգաթ իլի վէ
չէօրէթի տիր : Իպթիտա եէկալիլէրիլէ զայրի
մէրպաթ կիպի կէօրիւնէն չու իքի նօղթա՝
ուզազտան պիր պիրինն պաշմագտա օլուպ
զայր Ե մէրպաթ օլմալարընա յազմէն էր կէճ
պիր պիրիլէ թէմաս էտիպ պիլլէչէճէքլէրինի
հիսս էտէրլէր : Օ հալտէ պու տտէմին հայաթը
քէնտի թապիաթ , իսթիտատաթ վէ իրատէ-
թինն , օլ ուզազ նիչանկիւհա՝ լէ կիտիպ պիր-
լէչէն պիր իսթիթ պօյունճա թէվէստիւ վէ
թէրազգի էթմէսինտէն իպարթ օլուր : Քէն-
տինն պիր ճիւմլէ մէստիսի՝ օ մագսէտէ եէ-
թիլիլյէ սարֆ օլունուր :

Անըն հայաթը ինսանի էօմրէրին տօլամպաճ
վէ գարդաչալըլը արատընտան , պիր չըմէնաը-
ֆէր իսթիթը կիպի տօղրու վէ պէրրադ օլա-
րադ «Պէն չու իմ» նօղթասընտան , «Պէն չէօյ-
լէ օլաճաղըմ» նօղթասընա դատար ուզանըպ
կիտէր : Անըն մէթին իրատէթ վէ ազմընն օ
պէրրադ վէ տօղրու իսթիթը , իլէրի նիչանկիւ-
հա տօղրու վուզու պուլան օ միւճանէտէ վէ գօ-
շուչու՝ իշթէ պու ատէմին հայաթընն ուղուն-
լուղու տըր : Վէ պունու տէրք էթտիլինիլտէ ,
անըն , ֆաիտէլի վէ մուվաֆֆադ հէր հանլը պիր
էօմրին նէ դատար մուհիմմ վէ զարուրի պիր
իւնտիւրիւ օլտուղունու անլայաճապընը : Պիր
նիչանկիւհա՝ օլմագ վէ պիւթիւն գուվվէթիլլէ
անա վասըլ օլմագա չալըմագ , իշթէ պունլար
օլմատըղճա հիչ պիր քիստէ պիր իչ կէօրէմէլ :
Նազարմըլը ինսանի հայաթըն զիրվէսինն
աշօնտէրիպ տէ Յիսուս հազգընտա տիւչլանտէք
անըն հայաթընն պու ճիհէթլէ քիստիլ օլտու-
ղունու կէօրէճէյիլ : Իլէրի տօղրու թէվէստիւ , մու-
այյէն պիր մագսէտէ վասըլ օլմագ իլին միւճանէ-
տէ , քէնտի քէնտինն պիլտիլի նօղթատան քէն-
տինն իլինն տօղրու միւթթազիմ վէ պէրրադ
պիր իսթիթ , իշթէ պու չէյլէր Բապըլմըլտա
միւլթէմէլ իսիլէր :

Նիչանկիւհա՝ օլմայան վէ հայաթը պիր կէօ

կիպի տուրան վէ չալգանան պիր քիմսէյէ էհալի տփով էթմէզ: Քէնտի քէնտիյի միւթալէա էթմէք վէ քէնտի քէնտիյի թէրազդի էթտիրմէք շիւղ-հէսիզ փէք նէֆսիէրէսթ պիր հայաթ մէյաւանա կէթիւրիւր: Փագաթ նէֆսթ փէրէսթիւք հազզընտա շոււքի չէյի կէօրմէմիշ օլանլար փէք ազ տիւչիւն միւշ օլաճագ տըրլար: Պիրինճի, ալի պիր նէսֆ-փէրէսթիւք, պիղիմ թէրազդի վէ թէալլիւմիւ-միւղ իչիւն եիւքսէք պիր արզու վէ դայրէթ վար տըր քի, պու պիր գուսուր օլմատըղը շէօյլէ տուրսոն հաթթա պիր վագիֆէ տիր: Իքինճի, պու էն եիւքսէք թարղտա քէնտի-նին հագիլի մէնֆատթընը քէնտ իչիւն արա-յան վէ քէնտի իչիւն տիւչիւնէն պիր քիմսէ-անը հալմագ հազզընտա տիւչիւնտիւն հախօտ տիւչիւնմէսին, քէնտիննիքի գատար պաչգա-լարընըն տախի թէրազդի վէ թէալլիւնէ հար-տըմ էթմիշ օլուր:

Պինաէնալէյի պիզ հէր հանլը պիր կէնճէ պիւլաթէրէտուտա աէյէպիլիւրիւ: «Մագսէսինի պուլ վէ հայաթընը անա վագիֆ էթ, վէ սէ-նին մագսէսին նէ՛ գատար եիւքսէք օլուրսա, սէնին ղէնկիւնէշմէք իյիլնէ տիւնհայը տախի ղէնկիւնէշտիրմէք իյիլնէ օ՛ գատար էմին օլա-պիլիւրսին: Թապիր ի ախէրլէ հայաթընը ու-ղունլանտըրմագլա անը էնիլէշտիրմիշ օլուր-սուն:»

Շիմտի պիր ազ տա հայաթըն էնիլնէն պահս էտէյիմ: Հայաթը ինսանիյէնին էնի՛ անըն իքի հանլարընա տօղրու թէվէսսիւ էթ-մէսի տիր աէմիշալիք: Պիր ինսան քէնտի մէս-լէսինին ղայէսինի կէօրիւր վէ պու ղայէսին-տէ տիլէր ինսանլարա իֆա էտէպիլէճէյի խըտմէթ վէ անլէրլէ մէրպուլ օլապիլէճէյի րէվապըթ քէնտինէ զըյմէթիլի կէօրիւնիւր իտէ իշթէ օլ ղէման քէնտինին հայաթը պու եէնի ճիհէթ վէ խթիգամէթէ տօղրու սիւրաթիլէ թէվէսսիւ էթմէյէ պաչլար վէ անըն հայաթը-նըն Ուղունլուղու իւղէրինէ էնի տախի իլալէ օլունուր: Էփէյի ատէմէր վար սարլար քի անլէրին հայաթընտա պու ճիհէթտէ թէվէսսիւ վագը օլմագ: Սիւ պու կիպի ինսանլարը փէք ալա պիլիւրսինիզ: Պունլար հարիս, դայյուր, վէ գուլվէթիլ օլուպ քէնտի միւքիւսթաթլարը-նա տօղրու իլէրի ղօյմագտա, պէրսագ սու-րէթտէ կէօրաիւքլէրի խաթթ իւղէրինտէն ի-լէրլէմէքտէ տիրլէր: Պունլար քէնտիլէրին հայաթընտան մատա զըյմէթիլ, մէուտ վէ հիւրմէթէ լայըգ պիր էօմր թէսալվուր էտէ-

մէզլէր: Պունլար իյնէ կիպի փարլագ վէ քէս-քին տիրլէր: Լաքին ալնի վագթտա անըն կի-պի աէ սէրթ վէ տար տըրլար: Լաքին պիր ին-սան՝ քէնտի հայաթընտա հէմ ուղունլուղ վէ հէմ էնէ մայիք օլուրսա, պու խաասիյէթլէրին նա-սըլ եէքաիլէրինի իթմամ էտէճէյինի տէր հալ հիսս էտէրիզ: Ուղուն օլմայան էնլի հայաթ-լար, եանի քէնտի իչիւն մուայյէն վէ գաթի պիր իսթիգամէթ չըզմամըշ, լաքին ալնի վա-զըթտա սաիր ինսանլարա գարչը մուհագպէթի օլան պիր հայաթ մէթանէթսիզ վէ վալիֆ տիր: Պունու՝ էմր ի իսլահաթը վէ խայրխաշըղը քէնտիսինէ սէնաթ իթթիխաղ էթմիշ օլան ա-տէմէրէ գարչը հիսս օլունան նախօշնուտիտէ կէօրիւրսինիւզ: Տիւնհա՝ քէնտինէ մախսուս մուայյէն պիր մէշղուլիյէթի օլմայան վէ քէն-տինտէ պիր խուսուսիյէթ հասըլ էթմէյէ չա-լըյմայըպ տա անճագ տիկէր ինսանլարա նա-սըլ օլմալարը լազըմ իտիլնէ տաիր նասիհաթ վէրմէյէ վագիֆը նէֆս էթմիշ օլան քիմսէլէր-տէն խօշլանմագ: Տիւնհա՝ պու կիպիլէրին հիւնն ի նիյէթլէրինէ պէլքի շիւպհէ էթմէզ, լաքին անլէրտէն հիչ պիր թէէսիր աէ գա-պուլ էթմէզ: Տիւնհանըն՝ թէէսիրլէրինի հիսս էթմէքտէն խօշլանտըղը ատէմէր օլ նէվ ա-տէմէր տիրլէր քի, անլէր, քէնտիլէր իչիւն, գուլվէթիլ վէ մուայյէն պիր նիշանկեա թա-յին էթմիշ տիրլէր վէ քիմսէ անլէրի պու մագսէսլէրինտէն սափաըրմագ, անլէր րուհ-լարընըն պիւթիւն գուլվէթիլէ պիր շէյ օլմագ խաթլէրլէր, վէ քէնտիլէրին ղայէլէրինէ եէթիշ-մէք իչիւն օլան պու ճէհա ու դայրէթլէրինտէ տիկէր ինսանլարըն տախի էօմրլէրինին մանա-սընը անլարլար վէ տիկէր ինսանլարա տօղ-րու օլան մուհագպէթլէրինտէ, քէնտիլէրին միւճահատէսինին թէպալլի հէյէթ էթտիլնի վէ քէնտիլէրին գուլվէթլէնտիլնի կէօրիւրլէր: Յիլ հաղիգա, անճագ պու իքի սուրէթ իլէ տիր քի, պիր ինսանըն էօմրիւնիւն Ուղունլու-ղու իլէ էնի հանի քէնտիլնի հայաթը իչիւն սարֆ էթտիլ գուլվէթիլլէ տիկէր ինսանլարա տօղրու օլան մուհագպէթի արաճընտաքի րա-պըթա վէ միւնասէպաթ կէօրիւնիւր: Էվ-վէլա, ատէմ քէնտի չախսի հայաթընըն տի-կէր ինսանլարըն հայաթլարընըն պիր թէֆսիրի օլուղունու կէօրիւր, վէ սանիլէն տիկէր ին-սանլարա տօղրու օլան մուհագպէթի՝ հայա-թըն էն եիւքսէք գապիլիլէթլէրինին ինքիչաֆ վէ թէզահհիւրիւնէ հարտըմ էտէր: Անճագ

քէնտինէ մախսուսս պիր էօմր հաշայան տաէմ-
լէր տիկէլէլէրին հայաթընա հարսում էտէ-
պիլիր :

Պիր ինսանըն քէնտի հայաթը հազընտա
մալիք օլապիլէճէյի էն սատէ վէ էն դուվլէթի
նազարիյէլէրտէն պիրի , չիւպհէսիլ իշթէ պուր-
տա տըր : Օ տէյէպիլիր , « Նիմտէն կէլիլի
դատար միւլէմիլ վէ թամմ սուրէթտէ հաշա-
մազ արզու էտէրիմ , չէօյլէ քի պէնիմ հայա-
թըմտա հայաթըն հապիգաթէննէ օլտուղոնու
էօրէնէյիմ վէ պէօյլէճէ էթրաֆըմտա պուլու-
նան ինսանլարըն հայաթընա հարսում էթմէյէ
վէ հայաթըննէ օլտուղոնու անլէրէ անլաթ-
մաղա միւլէթէտիր օլապիլէյիմ : Պէն , էօմրիւ-
միւ միւլէթին օլտուղու մէրթէպէտէ փարլազ
վէ մուվաֆֆազ էտէյիմ քի , էօմրիւն սըրրէնը
անլայալըմ վէ պէն պուսու պիր տէֆա պուլ-
մաղա մուվաֆֆազ օլտուլմ մր , չիւպհէսիլ
պու , պէնիմ էթրաֆըմտա պուլուան սիկէր
հայաթլարըն տախի անախթարը օլաճաղ տըր : »

Պոնտան մատա , նազարը տիպգաթա ա-
լընճաղ պիր ճիհէթ տահա վար տըր : Մուհապ-
պէթ պիր ինսանըն զահիրէն սար օլտն հայա-
թընըն կիզլի սէրվէթլէրինի աչմազ վէ իզնար
էթմէք պապընտա աճիպ զուվլէթէ մալիք
տիր :

Էյի պիր տաէմ պիր խասթայա իշթիրաքը
հիսս էտէր վէ պէօյլէճէ , քէնտի ֆազլա սըն-
հէթ սէրվէթլինն պիր զըսմըն խասթալըղա
մախսուսս օլան սէրվէթ իլէ միւպատէլէ էտէր ,
հանի պիզգաթ խասթալըղտան էօրէնիլէն պա-
զը ֆազլիլէթլէրի էլտէ էտէր : Պոնտա մուգա-
պիլ խասթա տախի , քէնտինն պիլճիւմլէ ազ-
րը վէ զաաֆը արասընտա , սընհէթ վէ գուվ-
վէթտէն թահսիլ օլունան թալիմտէն պիր
հիսսէ ալըր : Զէնկինն ֆազիլէ , միւմինն
միւթէրէտտիտէ , իւմիտլինն մէյուսա , սէր-
պէսթ Նֆքիարլընըն միւթէասսըպա , էվվէթ ,
հաթա աղիզին կիւնահքիարա տօղրու օլան
իշթիրաքը հիսսիտէ աշնի հալ վազը տըր :
Էն էտան ֆէստա վէ կիւնահքիարա տիւլիւզ
օլան պիր պիրատէրին բուհունա չէֆգաթ է-
տէն էն աղիզ պիր բուհ : քէնտի բուհունու
լէքսիլ սապլամագլա պէրապէր , Ալլահըն
պիր տիկէր թարաֆընը տախի կէօրիւր : Շէօյլէ-
քի առալէթ վէ աֆիլքիանիլիլն լուվթ ու ինա-
յէթ մէնչուրընտան կէչիպ տէ նասըլ պիր
պիրինէ իմթիղաճ էթտիքլէրինի անլար ,
պուլըն իսէ անճազ կիւնահ կիրտապլարընա

տիւլիւզ օլուպ տա Ալլահա օրատան նազար է-
տէն բուհար կէօրիւր անլայապիլիլըն :

Բրիստոսըն քէֆարէթինտէ հէփ պուլար
թէմամ սըրլար , վէ հէր քիմ քի պաշղալարա
տօղրու զուսուրու պիր սուրէթտէ իշթիրաք
կէօթէրիտէ պիլէ պու սըրրա ճիւզի վազըֆ
օլապիլիր :

Հայաթըն Ուղունլուղու վէ էնի հազ-
ընտա պու դատարլա իքթիֆա էտէրիմ : Փա-
ղաթ պիր ճիհէթ տահա փալլօր : Անըն Ու-
ղունլուղու , էնի վէ Եիւքսէլիլի միւսավի
տիրէր :

Հայաթըն կիւսիլիլիլ պէշէրիլէթտէն
տահա պէօյլէք օլտն պիր չէյ , տօղրու թէ-
րէֆֆիւ էթմէսի տիր : Պէնիմ իւրիֆ էթտիք-
լէրիմին ճիւլէտի , հանի հայաթըն ուղուն-
լուղու վէ էնի պիր ինսանտա օլունանապիլիր ,
վէ կիսէ տէ օ ինսան սըրֆ տիւնէէվի օլապի-
լիր : Քէնտինն հայաթընտա խաթթը միւսթա-
ղիմ իլէ իլէրի տօղրու հարէքէթ էտէպիլիր :
Հաթթա օ՝ քէնտինն ինսան պիրատէրլէրինէ
տօղրու իշթիրաք վէ մուհապպէթլէ տէ հա-
շայապիլիր , վէ ասլա հօգարր պապմազ . ին-
սան հայաթընն տիւլ օթիլընտան հօգարտա
պուլունան պիր չէյ իլէ ալազայա կիրիլէզ :
Սլմասը օլմայան պիր տիւնեա ! Պազը առէմ-
լէր՝ քէնտի հայաթլարընըն թամմ պէօյլէ օլ-
տուղունու վէ Ալլահա տախի պիր ինթիյաճ
հիսս էթմէտիքլէրինի , վէ Ալլահա տօղրու հիչ
պիր ինթիյապ տուլմատարլարընը կէրիլէթլէ
խաթա էտէրլէր : Լաքին Ալլահա թէմամէն ի-
ման էտէն պիր քիմէն նազարընտա , պու կի-
պի պիր հայաթ , պազը քիմէլէրին պիզ անը
հաշայօրուղ տէմէլէրինէ բաղմէն , իմքիանսըզ
տըր զանն էտէրիմ :

Պէշէրիլէթլին Ալլահա տօղրու ուղուն-
մասը ! չիւպհէսիլ , պու ինսան հայաթը-
նըն հազիլի պիր ճիհէթի օլապիլմէք ի-
չիւն , խուսուսի պիր տմէլ օլմամալը տըր : Օ
էօյլէ պիր չէյ օլմալը տըր քի , պիր քիմէնն
ճիւլէ մէվճուսիլէթ վէ տմէլլէրինի զապիլ ու
խաթիլա էյէսին : Օ՝ պիլիւն թապիաթըն հօ-
գարը տօղրու պիր հարէքէթի օլմալը տըր :
Տիւնեատա տինն գուվլէթինէ էն պէօյլէք
էնկէլ իշթէ պու նոգթա օլմուչ տըր : Զանն
օլունմուչ տըր քի տին պիր ինսանըն տիւլիւ-
նէպիլէճէյի վէ հաթապիլէճէյի հէր շէյին՝ միւմ-
քին մէրթէպէ կիւքսէլիլի վէ նէճապէթի
տէյիլ , պէլքի խուսուսի պիր գուվլէթին խուչ

սուտի պիր խամանը տըր: Պու խտէ տինին զա-
իֆրէնմէսինի մուծիպ օլմուշ արը:

Հաղիզաթը հալտէ խտէ հայաթըն երւքսէք-
լիյի, հանի Ալլահա տօղրու օլան անըն
խմթիտաւը, հայաթըն ուզունլուղու հանի
քէնտինին շախսի զայէսինէ տօղրու ուղուն-
մասը վէ հայաթըն էնի, հանի տիկէր պի-
րատէր ինսանլարա տօղրու անըն իշթիրաք վէ
մուհապպէթի հէփ պիրի պիրինէ միւսաւլի օլուպ
հէր ճիհէթլէ միւթէնասաւլ օլան պիր քիւլլին
պիր զըսմը օլմալը տըր: Պիր ինսան քէն-
տի էօմրինին նիշանկիհանըն վէ հըրսը շանը-
նը հալընը քէնտի իրատէթինին պիր ինթի-
խապը տէյիլ, անճազ Ալլահըն մուհապպէթին-
տէն նաշի թային էթթիյի ալիմ պիր թէտպիր
տէյու թէլազզը էտէր վէ քէնտինին պիրպ-
տէրի իլէ օլան ալազաւընը հալընը քէնտինին
թապիի մուհապպէթինին նէթիճէսի տէյիլ,
պէլքի քէնտինին թուհունուն պու թուհարը
արամասընըն սէպէպի անլէրին պէօյիւք պիր
Ալլահ-Բուհա մէնսուպ օլմալարը տըր տէյէպի-
լի իսէ, իշթէ օլ զէման պու ասէմին հայա-
թը հէր թարաֆտան, քէնտինին պիւթին
ուզունլուղու վէ էնի իլէ հօզարըյա
տօղրու երւքսէլմէյէ վէ պէօյիւքսէյէ պաշար:
Հէր պիրիմիզին հայաթընա, պիլ ճիւմէ ամէլ-
լէրիմիզէ Ալլահըն թուհունուն կիրտիյի զէման
փէք նէճիպ, աճաիպ վէ երւքսէք պիր զէման
տըր: Պունտան սօնրա, պիզլիմ հայաթընըդտա
սաքին օլան օ թուհ' քէնտինին մէնսուպ օլտու-
ղու ճիհէթլէ տօղրու պիզլի չէքիպ երւքսէլտիր,
իքէն պիրիմ հայաթընըզը պու տիւնհատան
այըրմազ, պէլքի պու տիւնհատա գալմազա
պէրապէր անըն հէր պիր ճիւզինի երւքսէլտիպ
սէմաւաթ իլէ ալազայա կէթիրի:

Բեամիլ պիր ինսան հայաթընըն իւշ էպա-
սը, հանի Ուզունլուղու, էնի վէ երւքսէլքի-
յի իշթէ պունլար արըլար: Եալընը Ուզուն-
լուղու, հալընը գուվլէթլի հըրսը շանը օլան
պիր հայաթ տար տըր: Ուզունլուղու վէ էնի հա-
նի գուվլէթլի հըրսը շանը վէ կէնիշ ինսանիյէթի
օլան պիր հայաթ ինճէ տիր: Օ' օսանճ օլուպ
էր կէճ քէնտինին տախի քէնտինտէն օսանա-
ճաղը պէօյիւք վէ տիւզ պիր օվայա պէնդէր:
Բէնտինին Ուզունլուղու վէ էնի իւզէրինէ
երւքսէլքիյի տախի իլաւէ էտէպիլէն, քէնտի-
նին շախսի հըրսը շանը վէ ինսանլարա տօղրու
մուհապպէթ վէ իշթիրաքը իւզէրինէ, Ալլահը
սէվմէթլիյի վէ անա իթաաթ էթմէթլիյի տախի
զամմ էտէպիլէն պիր հայաթ էպէտի չէնրին
միւքսէլմէլ միւքսապ չէթլինի ալըպ քեամիլ
պիր հայաթ օլուր:

Մ Ի Է Թ Ե Ն Ի Վ Վ Ի

Ս Ո Ր Է Ա Պ Պ Ե Ք ԷՕԼԻԻՍՏԵՆ ԳՈՒՎՎԵԹԼԻ ՏԻՐ

ՏԻՄԻԹՐԻ ՄԵՐԻԶԲՈՎՍԲԱ

2.

Նինչա աղըր վիւճուտի իլէ տիք նէրտի-
պանլարտան թէնպէլ թէնպէլ աշաղը էնմէյէ
պաշլատը, Մաթթէօ իսէ հօզարտան նէրտի-
պանըն պաշընաա տուրուպ էլինտէթի լամպա
իւէ ընըգ էտիյօր իտի:

Սըմաճէթճի գատընըն «Բի՛մ տիր օ» տէմէսի
իւզէրինէ, գափունուն արգասընտան գափ
պիր սէս, «Պէն իմ, պէն, ձէնէվրա իմ»
տէտի:

Նինչա՝ «Եա՛ Յիսուս, եա Մայր Աստուա-
ժածին, պիզէ ֆէնա պիր թուհ կէլմիշ» տէյու
մըրըլտանտը վէ աշաղլարը թիթրէմէյէ պաշ-
լայըպ տիւշմէմէք իչին փարմազըղա տա-
յանտը: Մաթթէօնըն իսէ պէնզի աթըպ ազ
գալա էլինտէթի լամպա տիւշէճէք իտի:

ձէնէվրա տըշարըտան

«Նինչա՛, Նինչա՛, չափուպ գափույու աշ,
աշ գափույու քի պիր ազ ըսընայըմ, սօղուզ-
տան տօնմուշուլմ: Ամուճամա տէ քի պէն ձէ-
նէվրայըմ» տէյու հալվարըյօր իտի:

Նինչա Մաթթէօնըն թարաֆընա տէօնէ-
րէք:

— «Իշթէ սանա փօսթաճը, սանա տէ՛մէ-
տիմ մի քի կիթ վէ էյի պիր Բիրսթիան կիպի
հաթըպ ույու: Ահ գափու թէքըր չալընըյօր:
Չաւալը թուհ ֆիղան էտիյօր, նէ՛ գատար ա-
ճընազը պիր ֆիղան: Եա՛ Բապպի, պիզի
գուրթար, պիզ կիպի կիւնահքարալարա մէր-
համէթ էթ, եա՛ Սուրը Լօրէնս, պիզլիմ իչին
չէֆաաթ էթ» տէտի:

— «Պանա պազ, Նինչա» տէտի Մաթթէօ:
«Պունուն քիմ օլտուղունու անլամազ իչին
գափույու պէն աշաճաղըմ»

Նինչա էլլէրինի եէքտիկէրինէ պիրլէշտի-
րէրէք:

— «Եափաճազ պիր շէյ վա՞ր մը քի: Հէլէ
շուհա պազընը, նէ՛ գատար տա՛ ճէսուր ի-
միշ: Արգուն օլ պի՞ր տիւնհայա մը կիթմէք
տիր: Եէրինաէ րահաթ տուրույօրսուն, պուր-
տա գալ վէ տահա ֆէնա պիր ֆէլաքէթ կէլ-
մէտիյի իչին թէշէքքիւր էթ» տէտի:

Նինչա՝ իշխնտէ պէրէքէթլէնմիշ սու պու-
լունան պիր չիշէ ալըպ հէրէ սէրփտի վէ
հիւքսէք սէտա իլէ ճին դաշըրան պիր սուա
սէօյլէմէյէ պաշլատը :

Ճէնէվրա քէնտինի էօլմիւշ հէրինէ զօտըդ-
լարընը իշխնտիյինտէ , արթըդ իմատա պէքէ-
մէնին նաֆիլէ օլտուղունա գանաաթ հասըլ
էթտի : Թագաթը քէսիլէրէք տիւշմիւշ օլ-
տուղու գափու պարթըշը իւղէրինտէն գալ-
գարագ թիթըէք ատըմլար իլէ պաշգա պիր
մէլճա արամաղա կիթտի :

Ճէնէվրա տօնմուշ ալագլտընը կիւճ իլէ
գըմըլտատարագ , քէնտի իլէ նիքհանլանմըշ
օլտուղու Ակօլանթինին սաքին օլտուղու եա-
գըն պիր սօգաղա եէթիշտի :

Ակօլանթի՝ իւմ ի լուճ վէ ֆէլսէֆէյի իմի
իլահի նօթթա ի նաղարընտան թահիլ էթմէք
իլէ մէշղու օլուպ , Պիւթագորասըն , ֆասուլ-
հատա կէօյա էճտատըմըգըն լուճարը սաքին
օլտուղու իշին անըն եէնմէսի ճաիլ օլմատըղը
հագընտաքի պահսընը օգույօր վէ անը փէք
կիւլիւնճ պուլույօր իտի :

Նաիհա գափու հալաշճա չալընտը :

«Սէվկիւլիւ գէվճէմ Ճէնէվրանըն վէֆաթը
միւնտսէպէթիլէ լուճուն լայէմութլուղու հագ-
գընտա միւլահաղաթ» սէրնամէսի իլէ հաղմա-
ղա պաշլամըշ օլտուղու մէգալէյի էլինտէն պը-
րագտը : Գաշլարընը չաթտը , զիրա մէշղուլի-
յէթի էսնասընտա սէս իշխնմէք իսթէմէզ իտի :
Պունունլէ պէրապէր փէնճէրէնին հանընա կի-
տիպ անը աշտը վէ տիշարը սօգաղա պագտը-
ղընտա չաֆաղըն զաիֆ զիյասը իլէ էօլմիւշ
Ճէնէվրայը քէֆինէ պիւրիւնմիւշ օլարագ կէօր-
տիւ :

Ակօլանթի՝ Արիստօտէլի վէ էֆլաթօնը ու-
նուտուպ փէնճէրէյի օ դատար չապուգ գա-
փաթտը քի , Ճէնէվրա հաթթա պիր լուղէթ
պիլէ թէքէլլիւմ էթմէյէ վագթ պուլա-
մատը :

Փէնճէրէյի գափաթտըղընտա Ակօլանթիյի
Նինչատան տահա ֆաղլա պիր աէնշէթ սարըպ
օ՝ իսաշ չըգարմաղա վէ «Ողջոյն քեզ Մարխամ»
Ֆըսըլտամաղա պաշլատը :

Թագաթ Ակօլանթի տէրհալ քէնտի քէն-
տինի պուլուպ Աղեքսանդրիան մէքթէպինէ
մէնսուպ օլան եէնի էֆլաթօնըլար , Փրօքլիւս
վէ Փօրֆիրիին էօլիւլէրին կէօրիւնմէսի հագ-
գընտա աէտիքլէրինի աէրսաթը էթտիյինտէ ,
քէնտի գօրգաղըղը իշին հիճապ էթտի : փէն-

ճէրէյի թէքար աշըպ մէթին պիր սէս իլէ
պաղըրտը :

«Քի՞մ օլուրսան օլ , սէն է՛յ սէմալի հա-
խօս դէմինի լուճ , ուղագլաշ , կէլտիյին հէրէ
կիթ , զիրա ֆիքրի , հագիդի ֆէլսէֆէյին նու-
լուլա թէնվիր օլունմուշ օլան պիր քիմսէյի ,
պօշունա գօրգուլթմաղա չալըշըյօրտուն : Թէ-
նիմին կէօղլէրինի ալտատապլիւրսին , լաքին
լուճունմուն կէօղլէրինի ասլա ալտատա-
մաղսըն : Սէլամէթ իլէ կիթ , էօլիւլէր էօլիւ-
լէրէ :

Վէ Ակօլանթի՝ գափույու լուճար ճիւնուտը
չալսա պիլէ արթըգ աշմամագ գարարը իլէ
փէնճէրէյի թէքար գափաթտը :

Ճէնէվրա սալուշուպ կիթտի վէ քէնտի
քէնտինի էսկի Մաղաղատան չօղ ուղագ օլմա-
յան վալիաէսինին էվինին հանընա պուլ-
տու :

Ճէնէվրանըն վալիաէսի Մօնա Ուրսալա՝
պիր խաշկըքիւն թասիլիւրինին էօնիւնտէ տիդ
չէօքմիւշ օլուպ հանընտա իսէ ճաքօմօն Ա-
րեղա տուրմաղտա իտի :

Մօնա Ուրսալա՝ տէնշէթ իլէ տօլմուշ օլան
կէօղլէրինի Արեղայա չէվիրմիւշ ,

— «Նէ՞ հափմալըյըմ հա փէտէր , պանա
հարտըմ էթ , Ալլահըն իրատէթինէ իթթիպա
էտէմէմ , լուճունտա սուա գալմամըշ տըր :
Կէօրիւնիւյօր քի Ալլահ պէնի թէրք էթմիւշ վէ
լուճում խարապիլէթէ մահքիւմ օլմուշ տըր :»
տէյու հալվարըյօր իտի :

Արեղա իսէ ,

— «Հէր չէյաէ Ալլահա իթաաթ էթ , մը-
մըրըլտանմա , ասի թէնիյին սէսինի իսքեաթ
էթ , զիրա գըզընա տօղրու պէսլէտիյին մու-
հապպէթ՝ լուճունտան տէյիլ , թէնինտէն ի-
լէրի կէլիլ : Ճէնէվրանըն թէնինին էօլտիւլիւ
իշին տէյիլ , լուճունտուն թէվպէ էթմէմիւշ օլա-
րագ պիր կիւնահքիար հալինտէ Հագգ Թէա-
լանըն տիվանը ատալէթի հուղուրունա չըգ-
տըղը իշին ֆէրհատ էթ ,» տէյէ ալէտտէվամ
անա նասիհաթ վէրիյօր իտի : Թամօ օ էսնատէ
գափունուն չալընմաղը վէ ագապինտէ ըրգ-
գէթէնկիդ պիր սէս իշխնտի :

— «Աննէ , աննէ , պէն իմ , չափուգ պէնի
իշէրի ալ» :

Մօնա Ուրսալա գըզընըն սէսինի իշխտիւր
իշխմէզ , «Ճէնէվրա՝» տէյու նիտա էտիպ
գափույա տօղրու գօշմաղտա իքէն Արեղա
մէրգունմէյի մէն էտիպ :

— «Ներքէ կէտիցօրսուն : Գըզըն հօլմիւշ ուլարագ մէզարընտա ետթրյօր վէ պէօյիւք Մուհաքէմէ Կիւնիւնէ գատար օրտան չըզմայածագ ալըր : Գէօթիւ բուհ՝ մէզպուրէնին սէտասըյլա , սէնին գանընըն վէ էթինին սէտասըյլա սէնի թէճրիպէ էթմէք իսթէյօր : Տուա էթ , տուա էթ , տահա ֆուրսաթըն վար իքէն հէմ սէնին իչիւն հէմ տէ ձէնէվրանըն կիւնսիլը բուհու իչիւն տուա էթ քի , իքինիդ տէ ձէնէնէմէ մահքիւմ օլմոյասընըդ ,» տէտի :

— «Աննէ՛ , պէնի իչիթմէյօրմըսըն , սէսիմի թանըմայօրմըսըն : Պէն իմ , պէն սագըմ , հօլմէմիլիմ տիր :»

— «Պրագ պէնի կիտէյիւմ , փէտէր , պրագ կիտէյիւմ :

Օլ զէման Հայր ձաքօմօ էլինի դայսընըպ . — «Կիթ , ֆաղաթ տէքիւթը էթ քի , ետլընըզ սէնին բուհունուն տէյիւ , ձէնէվրանընքինին տաիի էօլիւմէ մահքիւմիլէթինէ սէպէպ օլույօրսուն : Այլահ սէնի կէրէք պու տիւնեատա կէրէք ախրէթտէ լանէթլէյէճէք տիր ,» տէյէ ֆըսըլտասըր :

Աքեղանըն սիմասը հէյպէթլի պիր հէյէթ ալմըշ օլուպ կէօզլէրի էօյլէ խարիպիւլատէ պիր սուրէթտէ փարլըյօր խտի քի , Մօնա Ուրսալա տէհէթէ տիւչար օլարագ տուրտու վէ էլլէրինի շիր պիր պիրինէ կէչիւրմիշ օլարագ անըն այաղընտա տիւչտիւ :

Հայր ձաքօմօ գափուլա տօղրու տէնէրէք պիր խաչ չըգարտը վէ ,

— «Փէտէրին՝ Օղուլուն վէ Բուհիւլ Գուտսուն իսմիլլէ , Պաչա չըզանըն իսմիլլէ սանա եէփին էտէրիմ , է՛յ մէլուն բուհ , տէֆ օլ : Պուրասը մուգատաէս պիր մահալ ալըր : Ետ՝ Բապպ , պիպի իղվատան մուհաֆաղա էտիպ , չէրրտէն խէլաս էյլէ» տէտի : տէտի :

— «Աննէ՛ , Աննէ՛ , պանա սաըմա՞ղմըսըն , էօլիւյօրում :

Վալիտէսի պիր տէֆա տահա հարէքէթ էտիպ էլլէրինի գըզըն սէսինին կէլտիյի թարաֆա տօղրու ուզաթտը իտէ տէ , Աքեղայ՝ էօլիւմ գատար զալիմ օլարագ անլէրին արասընտա տուրտու :

Օ զէման ձէնէվրա եէրէ տիւչտիւ վէ տօնաճաղընը հիսս էթտիյինաէն պիլէքէրինի տիպինին էթրաֆընա սարտը վէ պաչընը եէրէ էյիպ էօլէնէ գատար հարէքէթ էթմէմէյէ գարար վէրտի :

Ձէնէվրա՝ «էօլիւլէր տիրիլէրին եանընտ

ալտէթ էթմէմէլի տիր» տէյէ տիւչիւնաիւ վէ իտամ պու սրրատա Անթօնիօյը զիքը էթտի : Աճէպա օ տա քէնտինի տիւչարտա պրագաճագ մը խտի : Վաղտա Անթօնիօ հազգընտա էվվէլճէ տէ տիւչիւնմիւլ խտի , ֆաղաթ պիր հիճապ տուլղուտը քէնտինի մէն էթմիշ տիր , զիրա պիր պաչգասը իլէ աղաղ նիքեան էթմիշ օլտուղու հալտէ , կիճէլէյին ետլընըզ պաչընա անըն եանընտ կիթմէյի արղու էթմէյօր խտի : Ֆաղաթ չիմտի , քէնտինին արթըզ տիրիլէր նաղարընտա էօլիւ օլտուղունու անլայօր խտի :

Մահիթապ նապէտիտ օլմուշ խտի : Գար իլէ մէլթուր տաղլար՝ շաֆաղըն զաիֆ զիյալարը իլէ միւլէվվէն պիր սուրէթտէ կէօրիւնմէքտէ խտիլէր : Ձէնէվրա՝ վալիտէսի էվլինին պարթըլընտա գալըպ , քէնտինին էվլիտէ պիր մէլճա պուլմամըշ օլտուղու իչիւն պիր ետալանճը էվլինէ կիթտի :

ՍԻԶ ԻՆՍԱՖ ԷՏԻՆԷԶ

Բահնիւնանըն ճընճը նօմէրօսընտա Յ . Գ . Պաղտասարեան էֆէնտինին աճիլլէրինի ինսաֆա տալէթ էթմէք իչիւն եազարղը մէզալէյի զայէթ մէրագ վէ տիպաթ իլէ օգուլուպ անլատում քի , պիլէ պէօյիւք պէօյիւք խըտմէթլէր էթմիշ օլան Ս . Սահալ վէ Մհարոպըն էլլէրինի էօփէրէք արիլէ ի չիւքրան սունմագ վէ զիքը ի ձէմիլլէրինէ պէյանը խօշնուտի էթմէք իչիւն անլէրին պիլտիյի վէ սէվտիյի էրմէնիճէ լիսանը եէրինէ ախէր լիսան գուլլանըլմասընը թէրճիհ էյլէմիշ իմ : Պէրէքէթ վէրսին էօյլէ օլմատըղը իչիւն Սահալ Մհարոպ կէօղ հաչարը տէօքէրէք նալէ ու ֆիղան էտէճէք եէրաէ ճիտաէն կիւլմիւլլէր :

Պու խապէրտէն օլ տէրէճէ միւթէնսիր օլտում քի քէնտի քէնտիմէ չիւպհէ էտիպ , աճէպա պէօյլէ պիր զալիմիլլէ իրթիքեապ էթտիմ մի տէյու օլ հազարղըմ «Ամուճա տէ» , պէնտինի պուլուպ թէքրար օգուտում , վէ անտէ չու սէօզլէրի պուլտում :

«Պիղիմ միլլէթիմիլ տաիմա արղույու Դեմ ի վաղի իլէ , ֆարղիյաթը թաթպիգաթ իլէ գարչարբարղը իչիւն խարապ օլմուշ վէ օլմագտա ալըր : Էրմէնիլլէրին քեաֆֆէսինին էրմէնիճէ սէօյլէմէսի զայէթ արղուլու վէ զայէթ մուհիգ տիր , լաքին վուգու ի հալ նէ՞ տիր : Պու միւլմիլլէր մի տիր : Օն պիլլէրճէ էրմէնիլլէր էր-

մէնիճէ էօյրէնմէմիշ, պիլմէզ, չիմտի տէ սինն-
լէրի կէչմիշ, էօյրէնմէք իւմիտ վէ իմքիտնը
գալմամը, անլէրի պու կիւն նէ՞ հափալմ:
Թէքէլլումին, քիթապէթին, խիթապէթին,
մաթպուլաթըն նիմէթլէրինտէն մահրո՞ւմ մը
էտէլիմ: Անլէրին պողազընը սըզըպ «Անուան
սե», տէյու պողազըմ մը: Էյէր պու կիւն Կի-
լիկիա էրմէնիլէրի մէքթէպլէրաէ չօճուզլարը-
նա էրմէնիճէ էօյրէնմէյօրլար իսէ անլէրի
թապպիհ էտէլիմ: Արթըզ մէքթէպլէրիմիդաէն
հայախօս օլմայան խօճա վէ վարժաւիլէրի չէ-
քիպ սըշարը աթալըմ:»

Պու մէսէլէյի հանլըշ անլայան եալընըզ
Պաղտասարեան էֆ. օլտա խտի, օ պէնտի
թէքրար օգուճաւընը լէճա էտէր պիթիթիթ ի-
տիք: Շիմտի ճիւմէ տօսթլարա ըրճա էտէրիզ
անը պիթ տահա օգուճաւընը Պիլմէմ քի պուն-
տան սէրիհ վէ ալըզ պիթ լիտան իլէ պիթ չէյ
տէնիլէպլիլի՞ր մի խտի:

Յապաթ Պաղտասարեան էֆ. իլէ արամըզ-
տա պիթ ֆարզ վար, օ պու զիյնէթլէր Ս. Սահակ
վէ Մեսրոպա արիզէ ի չիւքրանի սունմագտան ի-
պարէթ սիր գալլինտէ տիր: Միւմալիլէյ պու
սէպէպտէն անլէրին պիլալիյ լիտանտա օլմալը
տըր աէյու իտաիա էտիյօր: Պու պէօյլէ իսէ
պէնճէ էն միւնտաիպ թարիզ պու արիզէլէրի
Գրաքառ լիտանտա հազըպ պիթ միւնտաիպ կի-
տէն իլէ հօլլամագ խտի: Պիլնէրճէ էնալիյի
պիթ եէրէ թօփլայըպ սաաթլարճա պէքլէթմէք-
տէ մանա հօգ խտի: Եօգ էյէր օ էնալիին
անլայանալը, էօյրէնմէյի, եալիանալը, պիթ
չէյ վար իսէ պունլարըն տա անլաւըզը լի-
տանտա օլմասը լազըմ խտի, տէյի՞լ մի: Պէնճէ
պու թարիզ տահա էմին խտի, չիւնքի 1500
սէնէտէն պէրու Ս. Սահակ վէ Մեսրոպ օրայա
կիտէն Տաճկախօս էրմէնիլէրաէն Թիւրքճէյի
էօյրէնմիշ օլմալը աըրլար վէ հէր իքի թարա-
ֆըն տա մաթլուպու եէրինէ վարըր խտի: Պիզ
պիթ գաչ սէնէտէ Կիլիկիա Կաթողիկոսընա
պիլէ Թիւրքճէյի էօյրէթտիք:

Պիզ էրմէնիճէ պիլնէլէր վէ սէօյլէյէնլէրին
Ս. Մեսրոպ իլէ հա իսթէտիքլէրի քիմաէ իլէ
էրմէնիճէ սէօյլէմէսինէ պիթ չէյ տէմէտիք,
պիլաքս էօյլէ հափմասալար էն պէօյլէք միւ-
նասիպէթսիլլիյի, մանթըզըզըզըն էթմիշ օ-
լուլըր խտի: Լաքին տէյօրըզ քի Այնթապ,
Ատանա, Մէրսին էնալիսինին 100տէ 90ը էր-
մէնիճէ պիլմէզլէր, պունու պիթ գուսուր սա-
յընըզ, ճիւնհա սայընըզ, ճինայէթ ատտ էտի-

նիզ, պու պէօյլէ տիր, չարէտիզ պիթ տէրտ:
Իմտի պու էրմէնիլէրին օլ զիյնէթլէրաէ էօյ-
րէնմէք, արիլէյէնմէք, իչիթիւրաք էտէնէք,
թէչէքքիւր էտէնէք պիթ հիսսէսի հօգ մը,
պունլարըն նէ՞ հափալըմ: Պունլարըն հէր չէյաէն
մահրո՞ւմ մը էտէլիմ: Մանթըզ, «ինտաֆ»,
«մէրնամէթ», «հիւսն ի նիլէթ», «աչրլամագ»,
«պալթամըլըզ», սէվիլէ ի իրֆան, քի՞մէ լա-
զըմ, պանա՞ մը, հօգսա պիթ գուրու հիսսիյաթ
իչիւն չու պէտապաթլարը մահրո՞ւմ էտէնլէրէ
մի:

Մունարրիթ էֆէնտի, հանկը մունճիպտէն
թահրիք օլունտուղտու անլայամամըշ. ճէ-
վապէն տէրիզ քի փէք ատի պիթ ֆիթրին կէօ-
րէնմէյի զայէթ պասիթ պիթ մանթըզ վէ մու-
ճիպտէն: Էվվէթ Այնթապ վէ Ատանա էնալիսի
օլ 70 տաղիգէ սիւրէն նուլըզլարը օթուրուպ
գօճա դօյուն գալալ արիլէր կիպի արիլէմիլլէր:
Ինտաֆ հանու ինտաֆ պիլարէյէ: Օ էրմէնի
տիր, սէնին պէնիմ կիպի հէր էրմէնիճէ սէօյ-
լէյէն կիպի վէ տահա զիյատէ էրմէնի տիր:
Շու զիյնէթէ հիսսէտար օլմագ իսթէր, արզու
չէքէր, արզը չիւքրան էթմէք իսթէր, չու
խօշ վէ մունճիպ ի ֆիթիտար վազըայը իչիտիպ
անլայըպ մէսուտ օլմագ իսթէր, հաթթա ճիւ-
տիլէթ վէ միլլէթիլէրվէրլիլինի իսպաթ իչիւն
300 լիւրա վէրիւր: Նէ՞ օլուր վարա Սահակ Մու-
րադ տա պու թարաֆա պազըպ պիթազ աղա-
յա խտի: Պին եէրաէն էրմէնիճէ իչիթտի կիւլ-
տիւ, տէօրթ եէրտէն տօլայը տա կէօզ հաչը
տէօքէ խտի:

Էվվէթ գօմէտիա տըր, փանթօմին տիր:
Անլամատըզըմ լիտանտա օլան խըզմէթ մագ-
սէտի հէր նէ օլուր իսէ օլուն պէնիմ իչիւն
պիթ չամաթա տըր: Ալլահա իպատէթ տէ օլ-
տա, մէշնուր զիյնէթ տէ օլտա, իլմի պահա-
լար տա օլտա, ախլաշի ֆիզալիլին վասֆը տա
օլտա, թէաթթօ տա օլտա, պէնիմ իչիւն հիչ
տիր, լանասըզ տըր, մանթըզըզ տըր: Եէթէ՞ր
արթըզ գուրու սէօզլէր, գուրու հիսսիյաթլար
իւզլիլինտէ օյնամայալըմ, միլլէթիլէրվէրլիլի-
միզ, կնցքէլէր, գուրու պազըրթըլար, սիւս-
լէր, սէօզլէր իւզլիլինտէ օլմասըն, վուզուաթ,
հաղիգաթ, ճիւտիլէթ, իմքեան, միւնասէպէթ,
պասիթթ, խըզմէթ, հաղիգի մէնֆաաթ նէ իսէ
օնու արայալըմ:

Էյ պէնի հանլըշ անլայան էֆէնտիլէր: Էր-
մէնիճէյէ սիլին գատար տէյիլ չօգ զիյատէ
դայյուր իմ: Անըն լիւզլիւմիւնիւ, ուլվիլէթիլինի,

պիղծ օլան գըյմէթինի, անը պիլմէմէք սէպէ-
պինտէն տիւշար օլունան պէտպարթըրգ վէ
ղայաթը սիզաէն չօդ էյի, չօդ զիյատէ թազ-
տիր էյլէրիմ, էվլաուարըմ էրմէնիճէ սէօյլէր
վէ Թիւրքճէ սոյքի պիլմէզ: Պու խոստուտա
ջօլիկն տէնիլէճէք տէրէճէտէ տոյար վէ մուա-
մէլէ էյլէրիմ: Լաքին պու հիտսիյաթըմ ազլ ու
մանթըրգ պիր թարաֆա տթաճագ տէրէճէյէ
պէնի սէվգ էթմէմիշ տիր: էյէր պիր էրմէնի
կէօրսէմ քի պիշարէ անճագ Չինկեանճա սէօյ-
լէյօր ճա Չինկեանճա սէօյլէր, անը Չինկեանճա
սէվլէրիմ: Անա Ալլահը, Լուսաուորիչի, միլլէ-
թի, Սահակ Մեսրոպը օ լիսանտա սէօյլէր վէ
անյատըրըմ, թաքի պիր միւպարէք կիւն կէլ-
սին քի ճիւլմէմիզ եէքլիսան վէ անքմէքան
օլալըմ:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՎԵՐ. Ս. ԲԸՋԵԱՆ

Վեր. Սարգիս Բըզեան՝ Ամէրիգանըն պէլլի
տար էլ թահսիլլէրինտէն պազըլարընտա պէշ
սէնէ թահսիլի իլմ էթմիշ օլարագ պու էօնիւ-
միւզաէքի պահարտա մէմէքէթինէ տվաէթ է-
տէճէք տիր: Միւմարիլէյն պիր սէնէ Սիրաքիւզ-
տար էլ ֆիւնուընտա, պիր սէնէ Սիւրինկֆիլա-
լինթընէյլընէլ գօլէճտէ վէ իւշ սէնէ տախի
Օպըն իլմ ի իւհի մէքթէպինտէ թահսիլ էթ-
միշ տիր: Միւմարիլէյն սընֆ արգատալըմ վէ
սամիմի տօսթոււմ օլտուղունտան Օպընտա
իւշ սէնէ քէնտինի թանըմըլըմ տըր: Ինկի-
լիշճէ սէօյլէմէսինէ րազմէն սընթըմըլըն էն
էյի վարիլլէրինտէն պիրսի տիր: էյէր քէնտի
լիսանըյա սէօյլէմիշ օլտա անըն տաճա կէրմի
վէ տահա ֆաալ օլաճաղընա էմին իմ: Քէնտի-
նին թէգապլիտաթ վէ հիմմէթի ալթընա վազ
օլունան քիլիսա տալիքսինտէ պէօյիւք ֆա-
ալիլէթ կէօսթէրմիշ օլուպ իլք եազըն ազէ-
պինտէ ձեռնադրուել օլմուշ տըր քի պու՝ Ամէ-
րիգատա խթիմապի պիր չէրէֆ տիր: Միւմա-
լիլէյն խթիմապիտէ հազիգի պիր խթիմատը
վար տըր: Ֆազաթ պունտան մատա միւմարի-
լէյն եափաղը պիլճիւմէլէ ամէլլէրաէ ճիւտի
վէ միւմին պիր Բրիսթիան օլուպ Բապլըմըզ
վէ էֆէնտիմիլին տատըգ թապիլլէրինտէն տիր:
Միւմարիլէյն քէնտի մէմէքէթինտէ Բրիստոս
իլիւն պէօյիւք պիր իշ կէօրէճէք տիր վէ քէն-
տինին գուլաղուզ հալինտէ պաշընտա պուլունա-
ճաղը քիլիսէ հազիգաթէն պախթիյար տրի:

(Օպըն)

ՈՒ. ԲԷՅՆՈՒՏ ՀՈՒԻԼԸՐ

ՄԱՐՍԻԱՆ ԽԱՊԵՐԼԻԲ

Եազընլարտա Բուսիատա մուհաքէմէ է-
տիլերէք պիտուշ իտիյի թէպէյիւն էտիպ
ազատ պրազըլան Մէնտէլ Պէյիսէ՝ Նիւ-
Եօրգտա Պարոն Բօլիլտ Երուսաղէմաէ
պիր արտա հիպա էյլէմիշ վէ մաֆամիւհա
կիտիպ օրատա թէմէքիւն էթմէսի իշիւն լա-
զըմ կէլէն եօլ մէսարիֆինի տախի թէտիյէ
էյլէմիշ տիր: Մէնտէլ Պէյիս ֆամիլիա իլէ
պիրլիքտէ պիրինճի դամարատա կէլէրէք Փետ.
9 Կիրակի էօյլէն սօնու իսկէնտէրիլէյէ վասըլ
օլմուշ տրի: Օրատա պուլունտուղը պիր գաշ
կիւն դարֆընտա ճիւմէ մէսարիֆաթը Եէհու-
տի ճիւմիլէթի թարաֆընտան թէսվիյէ օլունա-
ճագ տըր: Միւմարիլէյն վիւսուլինտէն տաաթ-
լար էվլէլ պէօյիւք պիր իզտիհամ Սիւն Շիր-
քէթինին սալունընտա սապրուրգ պէքլէմէքտէ
խտի: Ագչամ սաաթ 8 1/2 տա պէօյիւք Բապլի-
նին տէլալէթիլլէ մաֆամիլիա սալունա տու-
խուլընտա իզտիհամըն սիւրէքի ալգըլարընը
վէ էլ չըրփմալարընը միւթէազըպ պիր թագըմ
չօճուզլար իպրանիճէ լիտանտա պազը մադամ-
լար թէրէնիւմ էյլէտիլէր: Իպրանիճէ, Ֆրան-
սըզճա վէ իթալիանճա լիսանլարտա նութզլար
իրտա էտիլտիլէր: Պատէհու Պէյիս այազա
գալշարագ կէրէք քէնտինէ վէ կէրէք ֆամի-
լիսանտա տօղրու իպրագ էտիլէն իշթիրաքը
հիսսալն տօղալը պէյանը մէմնունիլէթ էյլէտի:
Ճէմիլլէթ միւմարիլէյնէ էտա ի վէտա էթտի, օ տա-
խի մէսէրիլլէ միւֆաթագաթ էյլէտի կէլմիլտէ
տաի պիր չէօմէքճի օլան Մէնտէլ Պէյիս պու
կիւն մէմուլին զէյրի օլարագ ազիմ իշթիրա-
մա նաիլ օլմագտա տըր:—Յուն. 8 տէ իլըտի-
վին Եէվմի ճիւլուը միւնասէպէթիլլէ Եէնի
Մըսրր փօսթա փուլարը թէտալիլլէ պաշա-
տը: Պու փուլար իւզէրինտէ Postes Eryp-
tienne Եէրինէ Egypte Postage քէլիմէլէրի
թապ օլունմուշ տըր: Վէ օ կիւնտէ սալթ
Գահիրէ փօսթախանէլինտէն 1,200 ինկիլիզ
լիրայրգ փուլ սաթըլմըշ տըր:— Գահիրէ Կար-
միւր իւշ չիրքէթի կէչէն սէնէ (1913) տէ 12,276
գազաղէտէկեանըն եարսըմընա եթիլիմիշ տիր:
— Նիւ Եօրգըն զէնկին թիւճճարլարընտան Մր.
Սքինազի՝ Պէօյիւք Բամմէսին սանէմինին
Պէար էլ Շինտէն Գահիրէյէ նազլ վէ իզամէ
էտիլմէսի իշիւն լազըմ օլան մէսարիֆէ թախ-
սիս էտիլմէք իւզրէ Գահիրէ Ամէրիգան գօն-
սօլօսը վէսաթէթիլլէ Լօրտ Քիչնըրա 1,000

Ինկիլիզ լիրաւը իրաւ էլէմի: տիր: Եւքիւն մէտարիֆ 10,000 լիրա հիսապ էալիլյօր: — Պօղոս փաշա Նուպարըն հապընտա Գահիրէյէ ալտէթի մէմուլ տրր: Միւմաիլէյի Խօքէնտէ-րիյէ վէ Գահիրէյէ լայըը վէճհիէ իսթիգալ իչիւն էրմէնի ճէմիլէթի թարաֆընտան խուսուսի պիր հէյէթ թէշէքքիւլ էթմիլ տիր: Լաքիւն մէզքիւր հէյէթ Պօղոս փաշատան կէլէն պիր մէքթուպտա միւմաիլէյի՝ Եգիպտահայլարըն պու սամիմի իշթիրաքը հիսալէ-րինտէն տօլայը գիյաւէսիյէ միւթէնտիր օլմուլ իտիյինի պիլ պէյան, կէրէք քէնտինին շախսէն նիւմայիշտէն խօշլանմատըըը վէ պախուսուս պու կիպի նիւմայիշ վէ տէպտէպէլէրին քէնտինին միւտաֆաա էթմէքտէ իտիյի տալայա զարար իրաւ էտէպիլիւր օլմաւը հաւէպիլէ ալտէթինտէ հիւ պիր ալէնի նիւմայիշ օլմամաւընը խուսուսի տուրէթտէ րիճա էթմիլ տիր: Հէյէթ Ի մէզքիւրէ միւմաիլէյին տրգուսուս իճապէթ էթմիլի թէնտիպ էթմիլ տիր: — Ելնի պիր իսթաթիսթիյէ նազարէն Մըսրը էրքէքլէրին պինտէ 82սի վէ գաւաընլարըն անճապ պինտէ 3ի օղուսապ պիլիլյօրլար: — Գահիրէ հօթէլլէրի սէյեսալար իլէ տօլուտր: 1907տէն պէրու պու գաւաւր սէյեսալ կէլմէմիշ տիր: Կէլէն հաֆթա սալթ պիր վափօրտա 800 սէյեսալ տահա կէլէճէք: — Խրտիվին միւլքի օլան Մարիյութ շմէնտըթէր իսթթընը (Մըսրաա) Մըսր հիւքիւմէթի Խըտիվտէն 391,000 Մըսր լիրասընա սաթիւն ալմը տրր: — 1913 տէնէսի զարֆընտա Մըսրին իտիալաթը 27,865,195 վէ իտրաճաթը 31,662,065 Մըսր լիրաւը գրյմէթինտէ օլմուլ տրր: — Մըսրաա էթթիա իտրաճ էտէն պէլլիճէ մէմէքէթլէր վէ անլէրին իտրաճաթը Մըսր լիրաւը իլէ պէյան էալիլէք իւզրէ պէր վէճհի զիյր տիր: 1913 Դեկտ. տէ. — Ինկիլթէրրա՝ 450,369, Թիւրքիա՝ 248,992, Ֆրանսա՝ 259,148, Ալսթրիա՝ 175,810, Ինկիլիզ ազտա ի շարգ միւթէմէքէթիաթը՝ 129,907, Ալմանիա՝ 142,496, Պէլճիգա՝ 133,243, Իթալիա՝ 193,961, Բուլմանիա՝ 138,159, Բուսիա՝ 88,166, Մ. Ամէրիգա՝ 37,490, Եոնանիսթան՝ 46,729, Շուէտ՝ 49,095, Պիւթիւն սէնէ զարֆընտա իսէ (1913) պէր վէճհի աթի օլմուլ տրր: — Ինկիլթէրրա՝ 8,703,682, Թիւրքիա՝ 2,723,898, Ֆրանսա՝ 2,575,098, Ալսթրիա՝ 1,940,511, Ինկիլիզ ազաի շարգ միւթէմիլիքէաթը՝ 1,762,362, Ալմանիա՝ 1,608,884, Պէլճիգա՝ 1,177,998, Իթալիա՝ 1,473,033, Բուլմանիա՝ 1,091,507, Բուսիա՝ 891,866, Մ. Ամէրիգա՝ 525,160, Եոնանիսթան՝ 528,195, Շուէտ՝ 350,994:

Դանիլի

Խ. Յ. ԿԻԻԶԵԼԻՄԵԱՆ

ՀԱԼԷՊ ՓՐՕ. ԶԷՄԱԱԹԸ

Հալէպին շիմաթի փրօթէսթան քիլիսա պիւնաւոր 44 տէնէ ազտէմ քիլիսէ չէքլինէ թահվիլ էալիլմիլ պէօյիւք պիր խանէ տիր: Մէվգիի՝ չէհրին շարգ ճանիպինտէ օլուպ Հալէպ-ճէ փէք օլ գաւաւր մէրդուպ վէ միւնասիլ օլմայան պիր մահալլէտէ տիր: Ղարիպլէր օրայը կիւճ իլէ պուլուրլար, էճնէպիլէր կէլմէյէ թէնէպլիւլ էթմիլլէր: Հաթթա ճէմաաթտան պաղը գաւաընլար չարչուտան կէլէքքէն տիւքքիւնաճըլարըն նապէճա սէօղլէրինէ հէտէֆ օլմամապ իչիւն քիլիսէյէ կէլմէքտէն պիլէ իմթինա էտէրլէր: Շէյլէ քի պինանըն չէքլի վէ հաճմը՝ փրօթէսթան ճէմաաթթինն պօյընա միւթէնաւոր վէ միւթէրազըը Հալէպին չէրէֆինէ մուվաֆրգ տէյիլ տիր:

Պէօյիւք վէ մուլթանթան պիր քիլիսա պիւնաւորըն լիւղուլը չէնա սէնէտէն պէրու հիսս էալիլիլ օլ պապտէ պինա գօմիլթէսի չար ճի-հէթէ պիր թաղըմ սաթի վէ իսայրիսա տօթթլարա մէքթուպլար իրաւ էտէրէք անճապ 900 լիրա գաւաւր պիր մէպլաղ ճէմ էտէպիլմիշ իտի: Արթըգ գօմիլթէ ճէսարէթտէն տիւչիւպ իչէմէքտէն Խօրուլմը վէ ճէմաաթ տաթի, «Եաղըն սէնէլէրտէ Ելնի քիլիսայը կէօրէմէլիլ» ալլիւ մէյուս վէ նէվիտ օլմուլ իտի: Ֆաղաթ տալը ճէտիտ սապահը չէմի իլէ պէրապլէր անլէր իչիւն իւմիտ չէմի տաթի թուլու էլլէտի: Օ կիւն Հալէպ ինճիլի ճէմաաթ իչիւն ֆէրամուլ էալիլմէլ պիր կիւն օլմուլ տրր:

Սալը ճէտիտ միւնասէպէթիլլէ իճրա օլուսան րուհանի իրտմէթտէ էվլէլա Տօղ. Նուրի էֆ. Իչխանիտան վէ Տօղ. Աւետիո էֆ. Ճէպէճ-տան միւլէսիր քէլաւալարընա ճէմաաթը թէշվիլ էթալլէր: Սօնրա Տօղ. Սամուէլ էֆ. Շմաւոնիտան էրմէնիճէ մէգալէսինի վալիս վէ կէրմի պիր թարգտա գրաաթ էլլէտի: Մատտէսի՝ միւմաիլէյին գալպինի չօգտան պէրու իշլալ էտէն Ելնի քիլիսա պինաւսը իտի: Ճէմաաթըն շիմալիյէ գաւաւր քիլիսա պինաւորնա տմէլէն թէշէպալիս էթմէմէսի քէնտիլէրէ, հէմ Մէլէքիւթ Ուլլահա հաղարէթ կէթլրտիլինի, ճէմաաթ իղթիտաւընա կէօրէ սէլապէթլէքար պուլուսմաւըընը միւլէսիր էլֆաղ իլլ իսթար իտիպ, տէրհալ Ելնի պիր աւորմ էլլնմաւորն թէքլիֆ էլլէտի:

Պատէհու, քիլիսայա միւսաֆիթէթէն կէլմիլ օլան Արթանապատիւ Տէր Յաւու

Թիւն քահանայ մինպէրէ տալէթ էտիլիպ 15 տազիպէ գատար խըղմէթաւ նազարը միւթէ-լտասընը ճէլպ էտէն պազը խուսուսաթը քէ-մալը կէրմի իլէ իֆատէ էտէրէք սամիւնը թէշվիպ էլլէտի :

Խըղմէթին սոն զըսմընտա Տօզ . Ասատուր էֆ . Ալթունեան մինպէրէ չըղըպ պէր վէճի աթի պէյանը էֆքեար էլլէտի : — Մալիւմիւ-նիւղ իւզրէ զէվճէմ Միսիս Ալթունեան՝ Հա-լէպտէ հէնի պիր քիլիսա ինչա էթմէյի թա-սաւվուր էտիպ , օլ մագսէտէ փարա ճէմ էթ-մէք իչիւն ինկիլթէրոյա ազիմէթ էթմիշ իքէն Րոպպ անը սէմալի մէսքէնիսէ տալէթ էյ-լէտի :

«Հալէպէ եազըչր քիպար վէ մաշախառ պիր քիլիսանըն ինչասը իչիւն Նազալի 3,500 լիրա ի օմմանի իզթիզա էտիպ պունըն 2,000 լիրասը թէտարիք օլունմայընճա պինայա պէտ էտիլմէմէլի տիր : Էլիէվմ էլտէ 900 լիրա դա-տար պիր մէպլաղ վար : Էյէր սիզ պու 900 լիրայը 2,000 լիրայա իպլաղ էտէր իսէնիզ միւ-թէպպի հէր նէ մէսարիֆաթ իճապ էտէր իսէ պէն վէրմէյէ վատ էտէրիմ : Պու սէնէնին (1914) խիթամընա գատար 2,000 լիրայը պանա թէսլիմ էտէր իսէնիզ պինայա թէշէպպիւս էտէրիզ : Բէզա , քիլիսանըն տախիլի թէզիւ-նաթը իչիւն իճապ էտէն պիլճիւմլէ մօպիլիս վէ մէֆրուչաթը գափու վէ փէնճէրլէրի պէն եափաթըմաղը թէնհիւս էտէրիմ , անճապ պիր ֆայի օրիսն (250 լիրալըզ) վէ պիր սէ չան սիզէ ախտ օլաճապ աըր :

Ճէմաթ Տօզթօր էֆ . նին նէճիպսնէ վէ ֆէտաքնարսնէ սէօղլէրինտէն փէ : միւթէտ-սիր օլուպ հէր սիմատան սիւրուր վէ հէր կէօղալէն իւմիտ շէօղլէսի աքս էթմէքաէ խոի : Սէխաւէթ՝ սէխաւէթ թէշվիպ էտէր : Օլ տէմ ճէմաթտան պիրի աչաղա գալըպ էվվէլճէ վէրալինին իւչ միպլինի (36 լիրա) վէրէճէ-յինի , պիր ախէրի 50 լիրա , պիր տիկէրի 100 լիրա վէ սաիրլէր տէ անլէրէ իթթիսալէն վէ-րէճէքլէրինի պէյան էտիպ հէման եարըմ սաաթ զարֆընտա 400 լիրա վատ վէրիլտի : Շայանը զիքր պիր խուսուս սա չու աըր քի , պու վատ վէրէն զաթլար միյանէսինտէ էվ-վէլճէ իքի լիրա վէրմիշ իքէն հինիտէն իքի տանա վէրմէյի վատ էտէն պիր սոււզ գարը վար խոի : Մէրգուլմէ չօզ զահմէթլէ թէայ-յիւչիւնիւ պուլան պիրիտի տիր :

Ճէմաթ խաթիպլէրին ճալիպ նութըլա-

րընտան , Միսս Նօրա Ալթունեանըն հէլաւէթ-պախ ձենեղ (սօլօ) վէ գոալըն խօշ թէ-րէնիւմիւնտէն վէ Տօզ . Ա . Ալթունեան էֆ . նին թէշվիպամիզ սէխաւէթինտէն փէք մէս-րուր վէ մէֆթուն օլուպ , «Ենի պիր քիլի-սայա մալիք օլաճաղըզ» տէյէ փիւր սիւրուրլէ խանէլէրինէ տալէթ էլլէտիլէր :

Բէզալիք , Մուռնդ սապահընտա իճրա օ-լունան խըտմէթտէ զըսա պիր վազառն սոն-րա Լիւոն էֆ . Թամզարեանըն միւնսսիր նութ-զը , Սաեփան էֆ . Րուպեանըն ճալիպ վէ կէրմի մէղալէսի , վէ չօպանըն թէշվիպամիզ քէլա-Պարընը միւթէպպըպ քեաղըմ թէվի օ-լունարազ սէնէ պաչը խըղմէթինտէ վատ վէր-մէյէ ֆուրսաթեապ օլմայանլար տախի 100 լիրա գատար պիր վատ վէրալէր : Շօյլէ քի սալը ճէտիտ խըղմէթինտէ 400 , Մուռնդտա 100 վէ էվվէլճէ տախի 300 լիրա վատ էթմիշ օլուպ ճէման Հալէպ ֆրօթէսթան ճէմաթը 800 լիրա վէրմիշ օլույօր քի պէօյլէսի քիւ-չիւք պիր քիլիսա իչիւն ազ պիր ֆէտաքեար-լըզ տէյիլ տիր :

Շիմալիյէ գատար խարիճտէն կէլէն վէ ճէ-մաթտան ալընմըզ վէ ալընաճազ օլան մէպ-լաղը հիսապ էտէրսէք ճէման 1,500 լիրա ի Օմմանի էտէր , 2,000 լիրայա իպլաղ էթմէյէ հալէն 500 լիրա իզթիզա էտէր : Պու պապտէ գարիյունը քիրամըն իշթիրաք վէ մուսվէնէ-թի միւթէմէնա աըր : Հալէպ միսիլու թիճա-րէթկիւհ պիր չէհրտէ պէօյիւք վէ մութան-թան պիր ֆրօ . քիլիսանըն վիւճուտիսէ նէ գատար իլիւզուս օլաուղընը տէմէյէ հաճէթ եօզ սուր : Ձէվաթը խայրխանընը վէ գարիյունը քիրամըն սէխաւէթէ թէշվիպ էթմէք իչիւն պիր զաթըն քէնտի մէղար թաչընա եազարը-տըլը չու իպարէ քիֆայէթ էտէր : —

«Նէ քի վէրտիմ օնը պուլտուս ,

Նէ քի սարֆ էթտիմ օնը զուլլանտըմ ,

Նէ քի սաղլատըմ օնը զայիպ էթտիմ :

Հայիպ

ՅՈՎՀ . Յ . ԷՍԿԻՃԵԱՆ

Պէօյիւք ազլա մալիք օլան պիր կէնճի ան-ճապ պիր սընֆ հադիգաթլա փէրվէրտէ էթ-մէք տախիմ թէհիլքէլի տիր :

Պիր զաթ իլէ զօնուչուրքէն հէրէ տէյիլ սնճազ անըն երեղիւնէ պազարազ սէօզ սէօյլէ :

Էկէր մէսուս օլմազ իսթէրսէն , զէնկլին օլմազ իչիւն փէք աճէլէ էթմէ :

ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Արևափուս հիսփնատրլորնա Իրենա Վիտի տավթի էթմէք իւզրէ Այմանիայա կիտէն հէյէթ ի մախսուսէ Նիւուիա չէնրինսէ միւշաքիլէյնէ Արնավուսուզ գրալլըղընը թագաւիմ վէ օտա անը գապուլ էթմիշ իսէ տէ, Տուրադցոյա ազիմէթ էթմէզտէն էվվէլ պիր քէրրէ Բուսիա Ջարը իլէ տէ միւլապաթ էթմէք իսթէյիպ, կէչէն հաֆթա Սէն ֆէթրապուրկա ազիմէթ էթմիշ տիր: Արնավուս լիսանընտա միւսթագիլ հիւքիւմտարը իշարէթ էտէն եէկհանէ թապիր խնիքրարօր քէլիմէսինին մուլթառարը օլան Միւրէք լուղէթի օլտուղունտան զանն օլընտըղընա կէօրէ փրէնա Վիա մէզքիւր թապիր իլէ ետա օլունաճագ սըր: Նիւուիա տէյի գալատա Արնավուս հէյէթ ի մուրախիստա սընա միւքէլէֆ պիր զիյաֆէթ վէրիլմիշ օլուպ օ միւնասէպէթլէ իքի թարաֆտան նութգլար իրատ էտիլմիշ տիր: Ճէնուպի Արնավուս լուգաա էիլիրոս էնալիսի իլօնը իսթիգլալիյէթ էթմիշլէր, վէ պէյնէտալի վէլ հէյէթէ պու մուամէլէլէրինի խապէր վէրմիշլէր տիր: Էիլիրիլէր Արնավուս իտարէսի ալթընա կիրմէյէ գաթիյէն բադի օլմայօրլար: Պու վազըն Արնավուսուզ մէսլէյսինին հալլը հօլունտա պիր ազ միւշքիւլաթ չըգարաճագ կիպի կէօրիւնիյօր: Եունան հիւքիւմէթի իսէ տէվլէթլէրին մաթլուսաթընա իթթիպա էտէճէյինի թէկիտ էտիյօր:

Մեփիգօսա մուխալիֆ Փըրգանըն եանի Հուէրթա հիւքիւմէթինէ գարչը իսեան էթմիշ օլանլարըն ըէիսի ճէնէրալ Վիլա կէչէն հաֆթա Մր. Պէնթըն իսմինսէ պիր ինկիլիզի գաթլ էյլէմիշ տիր: Վիլանըն իտտիսսընա կէօրէ Մր. Պէնթըն ըիվօլըր իլէ քէնսի իւղէրինէ հիւճիւմ էթմիշ, օտա անը սէրաէսի էտիպ Տիվանը Հարպա թէսլիմ էթմիշ վէ Տիվանը Հարպ անը իտամա հիւքմ էթմիշ տիր: Պաչգա պիր խապէրէ կէօրէ Մր. Պէնթըն սիլահսըզ օլարագ Վիլանըն հուղուրունա չըզմըլ վէ Վիլա անըն սէօղլէրինտէն կիւճէնէրէք անը վուրուպ էօլաիւրմիւշ տիր: Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Կ. Ամէրիգա հիւքիւմէթինտէն պու հատիսէնին մահիյէթինի պուլուպ մէյտանա չըգարմատընը թալէպ էտիյօր: Ղիրա Վիլայը՝ Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթի էնվաը թալըրիլէրէ թէյվիգ էյլէմիշ իտի: Մր. Պէնթընըն ճէսէտինին չըգարըլպ թէֆթիշ էտիլմէրի թա-

լէպ էտիլիյօր իսէ տէ, Վիլանըն անը թէսլիմ էտէճէյի մէմուլ օլունաճօր: Սըր էաուըրտ կրէյ պու խուսուսաա փարլամէնթօտա աչըզ վէ գաթի թապիրլէրէ պէյանը Էֆէհար էտիպ պու ճինայէթ իշիւն լազըմ կէլէն թէրթիպաթըն մէվգի ի իճրայա գօնուլաճաղընը իտպէր վէրմիշ տիր:

Իրանա Աղերպահնէան էյալէթինին անվալը պազը տէրէճէ հէյէճանը մահիպ օլմագաա տըր: Բուսիա օրատան քէտի սաաքիրինի չէքմէքտէ իսէ տէ մէզքիւր վիլայէթ վալիսի Եույա էա տէվլէ թէնսիտամիզ պիր մէվգի թութմագաա տըր: Միւշարիլէյն վալինին իսէ Բուսիանըն թանթ ը թէէսիրինտէ պուլունտուղու էօթէտէն պէրու մալլիմ տիր: Տիկէր թալաֆտան Բուսիա մէզքիւր վիլայէթտէն քէնսի սաաքիրինին նէ միգտարընը չէքէճէք, օտալի մալլիմ տէյիլ տիր: Եիւսիքի շահըն թէթվիճի մէրաթիմինտէ քէնսի վալիտէսինին եանի շահ ը մալլուըն զէվէսինին հազըր պուլունտաընա զէվճի միւսաաաա էթմիշ տիր: Պունտան շահ ը մալլուըն արթըզ թալիթ տալաւընտա օլմայաճագը իսթիլալ էտիլիյօր: Ճիւնուպի Ագրիգասան Լօնտրայա նէֆի էտիլէն Ծ նէֆէր անարչիսթլէր էնճամ Լօնտրայա վասըլ օլմուշլար տըր: Ամէլէ սընֆը անլէրին լէհինտէ պազը նիւմայիլէր իճրա էթմէք նիլէթինտէ իտիլէր գէ տէ, ազտէմճէ փարլամէնթօտա ճէն: Պօթանըն պու մուամէլէսի լէհինտէ գարար վէրիլմիշ օլտուղունտան մէմուլ էթտիքլէրի նէթիճէ հասըլ օլմամըլ տըր:

ՏԱԽԵԼԻ

Սախս փաշանըն վիգփարը. — Մէճլիս ի այան ըէյիսի վէ սաղըզ Սաաթագամ Սաիա փաշա զըսա պիր խասթալըզտան սօնրա 76 սիննինտէ Նչանթաշտաքի գօնաղընտա իրթիհալ էթմիշ տիր: Սաիա փաշանըն վէֆաթըյա, Միւսհաթ փաշա զէմանընտա ելթիշմիշ ըրճալը տէվլէթտէն էն շայանը տիգզաթ պիր սիմա կէչիպ կիթմիշ տիր: Միւշարիլէյն, Թիւրքիտանըն թէճէտաիւտինէ մէտար օլան հէր նէվ թէչէպուլուսաթա իշթիրաք էթմիշ վէ քէնսինին թէէսիր ի մախսուսուունու պրագմըլ տըր: Փարլագ վէ զէքի պիր ֆիքրէ մալիք օլուպ սիլաալաթաա շայանը թապուր պիր մէհսարէթ իպրալ էթմիշ վէ էթլին սիյրէթիլլէ ճիւմլէնին հիւրմէթինի ճէլպ էտէպիլմիշ տիր: Միւշարիլէյն, փէք սուղուն իւճրէթ ալմըլ պիր ըիճլի

տէվէթ օլուպ ազիմ պիր սէրվէթ պրագմը
տըր: Սախա փաշա 1838 տէ Էրզրումտա թէ-
վէլլիւա էթմիշ օլուպ թալիմ ի իպթիսատիսինի
օրանըն իպրահիմ փաշա մէտրէսէսինտէ ալ-
մըշ վէ սոնրա իսթանպուլա կէլիպ օրտա տա-
խի թահսիլ ի իմ էթմիշ տիր: 16 սիննինտէ
խըտմէթ ի տէվէթէ կիրմիշ վէ իւք մէմսւրի-
յէթի Էրզրում վիլայէթի թահրիրաթ գաւէ-
մինտէ պաշլամըշ վէ պու մէմուրիյէթ հայաթը
60 սէնէ տէվամ էթմիշ տիր: 1878 տէ այան
ազաուր օլմուշ տըր: Միւշարիլէյն 8 տէֆա
Սատրաղամըգ մէվզիինի իշղալ էթմիշ վէ այ-
տա 900 լիւրայա գատար մաաշ ալսըղը՝ օլմուշ
տըր: Իւշ տէֆա խաղինէ ի խաստ նազըրը
օլմուշ տըր: Էն սոն Սատրաղամըղը Թիւրքո-
լիթալիան մուհարէպէսի իպթիսատընտա օլմուշ
վէ լաթին իւշ այ սոնրա Արնավուտըգ իսեա-
նը վէ աւքէրի հարէքէթ սէպէպիլէ իսթիֆա-
յա մէճպուր օլմուշ տըր: Միւշարիլէյն ճէ-
նաղէ ալայը ազիմ պիր տէպտէպէ իւշ վազը
օլմուշ, վէ սատրաղամ, նազըրլար, սիւֆէրա,
Սուլթան թարաֆընտան շահղէտէ Հիւմի էֆ-
վէ պիր չօգ միւթէհայիլզան հազըր պուլսն-
մուշ տըրլար:

Օսմանլը քէյյարէֆիյիլն իլք գուրպանլարը.—
Շամտան հարէքէթ էտիպ Երուսաղէմէ սօղ-
րու ուշմագտա օլան Մուալիկնիք ի միլիյիք թէյ-
յարէսի, Տիբերիա կէօլիւնին ճէվարընտա
չիտտէթլի պիր ֆուրթուռայա թուրքուլարագ
կէօլիւն սահիլինտէ պուլսնան Ս.մրէ քէօլիւ-
նիւն սաղ ճիհէթլին տիւշմիւշ վէ թէյյարէ փարէ
փարչա օլտուղու կիպի սիվարիլէրի պուլսնան
Ֆէթհի վէ Սատըգ պէյլէր տախի վէֆաթ էթ-
միշ տիրլէր: Պու ֆէճի վազընըն խապէր ի
միւլէլիմի, Օսմանլը իմֆէրաթօրլուղուռն
հէր թարաֆընտա, խուսուսա մէղքիւր թէյ-
յարէնին կէյմիշ օլտուղու մահալլար իւլէվիւ-
րուտընա ինթիզար օլունան Երուսաղէմ վէ
Մըսրտա պէօյիւք պիր թէյսսիւրիւ մուճիպ
օլմուշ տըր: Ճէսուր թէյյարէճիլէրին պիրուհ
ճէսէսլէրի ժանտարմալար թարաֆընտան պու-
լունուպ թէյյարէնին էնզաղը իլէ պէրապէր
Շամա կէթիբիլմիշ վէ ճէնաղէ ալայը ղայէթ
միւլէսսիր վէ միւտէպտէպ սուրէթտէ իճըա օ-
լունմուշ տըր: Հարպիյէ նէզարէթի չէհիտլէ-
րին ալիլէրինէ 500 էր լիւրա հէտիյէ էթմիլի
կիպի, անլէրին էյթամ վէ արամիլինէ տախի
միւլթէսնա թախսիսաթ պաղլամըշ տըր: Սա-
տըգ վէ Ֆէթհի պէյլէրին հիյն ի վէֆաթլարըն-

տաքի էլպիսէլէրի իլէ Մուալիկնիք ի միլիյիլնին
էնզաղը Իսթանպուլա կէթիբիլմիլիպ աւքէրի
միւլէլէյէ վաղ օլունաճագ տըր: Հարպիյէ նէ-
զարէթի պու ֆաճիա միւնառլպէթիլէյէ հէր
թարաֆտան թաղիյէ թէլէղրաֆլարը ալմըշ
տըր: Հարպիյէ նէզարէթի էն սոն սիսթէմտէ
լաթի թէյյարէ իշթիրատընա վէ պիրինին Սատըգ
տիկէրինին տախի Ֆէթհի թէյսմիլէյէ օլունա-
սընա գարար վէրմիշ տիր: Գուստ, Շամ, Պէյ-
րութ, Իսթանպուլ վէ սալի մահալլէրտէ իւք
չէհիտլէրին գիթրինէ օլմագ իւղրէ թէյյարէ
սաթուռն ալմագ իշիւն իանէ տէֆթէլէրի քիւ-
շատ օլունմուշ տըր: Հարպիյէ նէզարէթի Սա-
տըգ վէ Ֆէթհի պէյլէրին սէյյահաթընըն իք-
մալ օլունմաւը իշիւն իւլիւնճիւ պիր թէյյարէ
տահա Խօլա չըզարաճագ տըր: Փրիկն միւլիկնիք
թէյյարէսի Շամա վասըլ օլմուշ վէ օրտան
Պէյրութա միւթէվէճիհէն հարէքէթ էթմիշ
տիր:

Խրքիլուրագ միւլիկնիք.— Իսթիզրաղ միւլաքէ-
րաթը հալա պիթմէմիշ տիր: Վազըն իսթիզրա-
ղըն աղտը իշիւն ճալիտ պէյ իլէ Ֆրանսա հիւքիւ-
մէթի արասընտա մէպտէթէն պիր անլայըշ հա-
սըլ օլմուշ իաէ տէ, թէֆէրրուլթա միւթէտա-
լի պիր թաղըմ միւլաքէրաթ վէ պազը մէհա-
ֆիլտէ, Թիւրքիանըն սիյասէթ ի խարիճիյէսի
հազընտա վաղը օլան չիւպհէլէր, անըն պիւ-
ֆիլ թէհազգիւղիւնիւ թէխիր էտիլօր: Մամա-
ֆիյի միւլաքէրաթ էն սոն սաֆհէսինէ կիրմիշ
օլուպ, Մարա 15 ինէ սօղրու պէօյիւք իսթիզ-
րաղըն ֆարիզ Պօրսասընա գապուլ օլունաճա-
ղը մէմուլ օլունույօր: Փետրվար նիհայէթին-
տէ իսէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի թարաֆընտան
պիւլախըրէ օլաճագ պէօյիւք իսթիզրաղա մահ-
սուպ էտիլմէք իւղրէ ալմանս հալինտէ 500,000
լիւրա վէրիլէճէյի խապէր վէրիլիօր:

Թիւրքիա Սըրպիսթան միւլաքէրաթը.— Թիւր-
քիա Սըրպիսթան սուլն միւլաքէրաթընըն
Բուսիա սէֆարէթխանէսի մասլահաթկիւզարը
Մ. Կիւլքէվիլին թէվասսուլըլա վէ էվլէլքի
մուրախխաս Մ. ֆալլօվիլին Պիկրատա տա-
վէթ օլունուպ, անըն Էէրինէ Մ. Սթէֆանօվի-
չին Իսթանպուլա կէճաէրիլմէսիլէյէ Էէնի պիր
սաֆհէյէ տախիլ օլմուշ տըր: Մ. Սթէֆանօ-
վիլ սէլահիլէթ ի վասիյէ մալիք օլուպ հաթ-
թա միւսալահանամէյի պիլէ րէսէն իմզա էտէ-
պիլէճէք տիր: Շիմտի մուալլազտա գալան մէ-
սէլէ անճագ թապիլիլէթ մէսէլէսի օլուպ, չու
աթիտէքի նօգթալար հազընտա իթիլաֆ հա-

սըլ օլմուշ տըր : (1) Սըրպ հիւքիւմէթի էմլաք ք վաղֆիյէյի՝ պէտէլինի փէշին թէտիյէ էտէրէք իշթիրա էթմէյի մէպտէթէն գապուլ էտէր : (2) Սըրպիա՝ Սուլթանըն վէ շահդատէլէրին հազգ ք թէ մէլլիւքիւնիւ թաստիգ էտէր : (3) Սուլթան Մուրատ խիւտավէնտիկէտըն թիրպէտի հիւքիւմէթին մէսարիֆի վէ մահալլի գատընըն վասըթասըյլա մուհաֆազա օլունաճագ տըր : (4) Իսլամ մէզարիթմանլարը վազֆ ատա օլունաճագլար : (5) Վագըթլար հազգընտա գապուլ օլունան ուսուլ միւսթագպէլտէ հիշ պիր սուրէթլէ թէպտիլ օլմայաճագ տըր : (6) Սըրպիա Իսլամ մէքեաթիպ ի իպթիտաիյէսինտէ թիւրք-ճէ լիսանը ըէմմէն գապուլ օլունաճագ տըր :

Առաջար մեկեթիսի. — Ատալար մէսէյէսինտէ շայանը աիգգաթ պիր թէպտիլաթ հօդ տըր : Բեօյթիւր աթանսընըն իսթիխապարաթընա նազարէն , Սատրաղամ Սաիտ Հալիմ փաշա , Սագըզ վէ Միտիլլիյի՝ 12 ասալար իլէ միւպատէլէ էթմէքիլի Ետունն սէֆիրինէ թէքիլի էթմիշ իսէտէ , Ետուննիսթան հիւքիւմէթի՝ տիւլէլ ի մուադգամա թարաֆընտան կէօսթէրիլէն խաթիթը հարէքէթտէն ինհիրաֆ էթմէյէճէյինի մուգապէլէթէն պէյան էթմիշ տիր : Իթալիանըն թանթը ի իշղալընտա պուլունան 12 ատալարա կէլինտիքտէ , Իթալիա հէնուզ Թարապլուստա Օսմ . ասքէրի պուլունտուղունու իստիա էտէրէք թախլիյէտէն իսթինա էտիյօր : Իթալիանըն մագսէտի՝ Պուրտուր-Ատալիա չըմէնտըֆէր իսթիյաղընը ալմատըզճա մէզքիւր ասալարը պօշալթ մամագտա տըր : Լօնտատա՝ Իթալիա վէ Ինկիլթէրրա արասընտա մէզքիւր իսթիյաղա աաիր ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ տախի հալա պիթմէմիշ տիր : Մուլթար պէյին հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ նամընա մէզքիւր միւզաքէրաթա միւտախէլէ էթմէսի , պաղը Իթալիան գաղէթալարը թարաֆընտան չիտտէթլէ մուախէղէ օլունմագտա տըր :

Միւքիւնիլի. — Մէճլիս ի մէպուսանըն ագիպ ի քիւշատընտա գրաաթ օլունաճագ նութգը Սուլթանիյի հազըրլամագ իչիւն Սատրաղամըն ըիյասէթի ալթընտա պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունմուշ տըր : — Թալէաթ պէյ , Վիէննայա վէ Պուքրէյէ վէ ինթիմալէն Սօֆիա վէ Ավլօնիայա պիր սէյյահաթ իճրա էտէճէք տիր : Բօմա Օսմանը սէֆիրի նապի պէյ խարիճիյէ նէզարէթինէ տալէթ օլունաճագ տըր : — Նաֆաա նազըր վէքիլի ճէմալ փաշանըն էսալէթէն նազըր օլմասը իչիւն իրապէ ի սէնիյէ

սատըր օլմուշ տըր : — Իսլամլար արասընտա իղթիսատի պիր ինթիպահ ալամէթլէրի կէօրիւմէքտէ տիր : Կէշէն կիւն Իսթանպուլտա պուլունան պէլլի Իսլամ թիւճճարլարը պիր իճթիմա ագտ էտէրէք , Իսլամլար արասընտա թիւճարէթի թէշլիգ էթմէք վէ Իսլամ թիւճճարլարը արասընտա պիր թէալիւն հոսուլա կէթիւմէք իւզրէ պիր ճէմիյէթ թէշքիլ էթմիշ տիրէր : — Իզմիր-Այտըն Ինկիլիզ չմէնտըֆէր չիրքէթի՝ խաթիլարընը թէմաիտ էթմէք վէ Պաղտատ խաթիլընա պիրլէշտիրմէք իչիւն հիւքիւմէթտէն հէնի իսթիյաղաթ իսթէմիշ տիր : — Գօվէյթ շէյիլինէն մէմուրիյէթ վէ սէլահիյէթլէրինէ տաիր Պապը Ալի հազընյարտա պիր պուլունուլտը թանզըմ էաիպ Պասրա վալիսի վասըթասըյլէ միւշարիլէյէճէ թէպլիլ էտէճէք տիր : — Իսթանպուլ մէպուսան ինթիխապաթը իճրա օլունուլ թէմալէն իթթիհատ նամգէտլէրի գազանիլը արրուր : Նամգէտլէրինի միւսթապիլէն վաղ էտէն Լուլթի Ֆիքրի պէյ անճագ 6 ըէյ ալապիլմիշ տիր : Ինթիխապ օլունանլար արասընտա Հիւսէյին Ճահիտ պէյ , Պետրոսէֆ . Հալաճեան վէ Գրիգորէֆ . Չօհրապ տախի պուլունմագտա տըր : — Արդնիտէն Ստեփանէֆ . մէպուս ինթիխապ օլունմուշ : Սիվաղտան մէպուս ինթիխապ օլունան Տիգրանէֆ . Պարսամեան , Տարիւլֆիւնուը Օսմանի էլսինէ չիւպէսինտէ Ինկիլիգճէ մուալլիմի օլտուղունը զիքր իլէ , Էվլէլ հաֆթա վէրտիլմիլ մալիւմաթը պու սուրէթլէ թասիհ էտէրիլ : — Մաթպուլաթ նիզամմալէսինտէ պուղը թատիլաթ իճրա օլունուլ քէֆալէթ ագչէսի հէվմիյէլէր իչիւն 500տէն 200 լիւրայա , մէվգուլ զագէթալար իչիւն իսէ 200տէն 100 լիւրայա թէնգիլ օլունաճագ տըր : — Նաֆաա նազըրը սապըզը Օսման նիզամի փաշա Ուաչինկիթօն սէֆարէթինէ թային օլունմուշ տըր : — Հարպիյէ նազըրը էնվէր փաշանըն Չանապ գալա վէ Անատուլու սէվահիլինտէ իճրա էթտիյի սէյյահաթը թէֆթիլիյէ էսնասընտա աթիտէքի մուգարէրաթ իթթիխապ օլունմուշ տըր : 1 Չանապ գալայա պէօյիւք չաիտա թօփլար վաղ էտիլէճէք տիր : 2 Միտիլլի գարչըսընտա Այվալըզ վէ էտրէմիթտէ հէնի իսթիքիւմաթ ինչա օլունուլ սէվահիլ ի մէզքիւրէտէ պուլունան մուհաֆըչ ասքէրլէրին ատէտի թէքսիր օլունաճագ տըր : — Լօնտատա Ինկիլթէրրա իլէ Իթալիա արասընտա Ատալիա-Պուրտուր իսթիյաղը իչիւն ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ միւշքիւլա-

Թա օդրամընդ տըր : Նիհայեթ իթիլաֆ հուսուլէ կէլմէսի թապիի իսէ տէ ալազատարլար աբա- սընտա միւզաքէրաթըն ուզուն միւստէթ տէ- վամ էտէճէյի իսթիսալ օլունույօր :— Աթի- նա սէֆարէթ ի սէնիյէսի Եսուան գրալ վէ գրալիչասը շէրէֆինէ պէոյիւք պիր գիյաֆէթ քէչիտէ էթմիշ տիր :— Մալիյէ նէզարէթի 330 պիւտճէսինի մէճլիս ի մէպուսան քիւշատընա գատար իքմալ էտէմէյէճէյինտէն , ահապ մէճլիսին ագիպ ի քիւշատընտա իւշ պլըգ պիր պիւտճէ թագաթիմ էտէպիլէճէք տիր :

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Միլլէթ ինքիխապարա իշթիրաֆ հէկյօր :— Նի- հայեթ միլլէթ մէպուսան ինթիխապաթընա իշ- թիրաք էթմէյէ գարար վէրիպ իշպու գարա- րընը Տախիլիյէ հազըրը Թալէաթ պէյէ պիլ- տիրմիշ տիր : Իթթիհատ 15 էրմէնի մէպուս- լարընըն ինթիխապընա րազի օլմուշ վէ պիր մէպուս տախի գիյատէ չըգարմաղա չալըշաճա- ղընը վատ էթմիշ տիր : Կէչէն ձիւմաա էրթէսի կիւնիւ իսթանպօլ ինթիխապաթը իճրա օլու- նաճաղընտան փաթրիգ էֆ . Պետրոս էֆ . Հու- լաճեան վէ Գրիգոր Զօհրապ էֆ . Նին համդէտ- լիյինի վարչոքիւնըն ազալարընտան պաղըլա- րըյա պատ էլ իսթիյարէ թէքլիֆ էթմիշ տիր : Շիմտի ապ մուհիմմ մէսէլէ թաշրա համդէտ- լէրինի թային էթմէք տիր : Փաթրիգ էֆ . մէ- պուս վէրէպիլէճէք օւան շէհրէրին Առաջնո- ղարաւարընա թէլէզրաֆլար քէչիտէ էտերէք իքիշէր համդէտ կէօթէրմէլէրինի թէքլիֆ էթմիշ տիր : Էկէր Առաջնոքարաւար սէրիէն ճէվապ վէրէմէլէր սէ . Փաթրիգ էֆ . մէսու- լիյէթի քէնտիսի ալարապ պագի համդէտլէր լիս- թասընը իթթիհատա թէվտի էտէճէք տիր : Իթթիհատըն քիւթիպ ի ումուսիսի Միտհաթ Շիւքրի պէյ փաթրիգիսանէյի գիյարէթ էտիպ Փաթրիգ էֆ . իլէ ինթիխապաթ մէսէլէսի իչիւն միւզաքէրաթտա պուլունմուշ վէ համդէտլէր լիսթասընըն սէրիէն թէվտի օլունմասընը աբ- ղու էթմէքլէ պէրապէր , իզմիթտէն տախի պիր էրմէնի մէպուս չըգարըլապիլէճէյինի պէյան էթմիշ տիր : Շու հալտա 16 էրմէնի մէպուս թէյմին օլունմուշ տէմէք տիր : Իթթիհատ աթիտէքի մահալլէրտէն էրմէնի մէպուսլարընը ինթիխապ էտէճէք տիր : Գայսէրի , Մուշ , Պիթ- լիս , Իզմիթ , Մարաշ , Սիս վէ Մատէնտէն (Տիար- պէքր) պիրէր , էրզրում վէ Վանտան իսէ իքի- շէր մէպուս : Իսթանպօլտան իքի , Սիվազ , Իզ-

միր վէ Հալէպտէն պիրէր մէպուս զաթէն ին- թիխապ օլունմուշ տրըյար : Պու էսաս իւզէ- րինէ փաթրիգիսանէ 11 քիչիլիք պիր լիսթա թագաթիմ էտէճէք տիր : Քաղաքիսան կառաւիյու- քիւն լար ինթիխապաթա իշթիրաք էտիպ էթ- մէմէքաէ միւթէրէտտիա տիրէր :

Խառն Ժողով ոսն իճթիմաընտա Վահան էֆ . Թէքէեան իչիւն հիւքիւմէթտէն պիր պույ- րուլթու ալարաք միւմալիյէյի իլք Փաւրոսթլա Երուսաղէմէ կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ տիր : Քէզալիք Գէորգ Մ . Վ . Արսլանեանըն Ատանա Առաջնոքիւնըն համդէտլէրի արապրա գօնու- մասընա միւստատէ էյլէմիշ տիր :— Վարչոքիւն քէնտի իսթիֆասընտա իսրար էթմէքաէ տիր :

Կէչէն հաֆթա Միաքեալըն պալօսը Փրթի Շան թէաթրօսունտա Սատրազամըն հիմայէսի ալթընտա վէ պիւթիւն հազըրլարըն հուզու- րըյա իճրա օլունմուշ տըր : Միաքեալ շիրքէ- թինէ 1800 լիրա գատար սաֆի պիր մէնֆաաթ հասըլ օլմուշ տըր :— Գայսէրիաէ էրմէնիլէրէ գարը Իսլամլար թաւաթընտան շէտիս պիր պօյքօթ իճրա էտիլմէքաէ տիր : Էրմէնիլէր իլէ ալըշ վէրիշ էթմէք իսթէյէն Իսլամլար ճէպրէն մէն վէ հաթթա թահգիր վէ տարպ օլունմագտա տըրլար : Պու վազիֆէ իլէ քէօյէ պաշլարընտա խուսուսի առէմէր պէքլէյօր իմիշ : Հիւ- քիւմէթ պու հալլարա լագայա գալըյօր :— Ալ- ման Տօգ . Լէփսիուս , Ուրֆատա պիր իալը ֆապրիգասը թէսիս էթմիշ վէ թահվիլաթ չը- գարմըն տըր : Գալուսա էֆ . Կիւլպէնկեան պու թահվիլաթտան սաթուն ալընմագ իւզրէ Հայ Բարեգործականա 100 ինկ . լիրասը հէտիյէ էթ- միշ տիր :— Բարեգործական Միութիւն 50 լիրա Այնթապ Կիլիկեան ճէմարանա , 40 լիրա Ալա- պաշ չիֆթճի քէօյիւլէրէ ինէք թէվգի օլուն- մագ իչիւն , 30 լիրա Քէսապ ճիվարընտա պաղը Կէրիլէրին ֆըսթըլարընըն ալընմասը իչիւն վէ 15 լիրա տախի Վիրան Շէհր Ազգ . մէքթէ- պինէ իանէ էթմիշ տիր :— Հայ Բարեգործա- կանըն Ամէրիգա չիւպէսի թէչէպիւսիւյլէ էր- մէնիսթանտա պիր գրաթ մէքթէպի թէէսիս էթմէք իչիւն շիմտիյէ գատար 510 ինկ . լիրասը թօփլանմըն տըր :— Լօնտրատա պիր էրմէնի գիւպիւ քիւշատ օլունմուշ վէ շիմտիյէ տէկին 400 գատար էրմէնիլէր ազա եազըլմըն տըրլար :— Կովկասեանըն Գանձակ շէհրինտէ իրթիհալ էտէն Սոդոմոն Առաքէլեան իսմինտէ պիր էր- մէնի , 75,000 ռուպլի գըյմէթինտէքի սէրվէ- թինի ֆադիր չօճուգլարա մէքթէպ քիւշատ օլունմասը իչիւն վասիյէթ էթմիշ տիր :— Էլ-

վէլտի փէնչէնայէ կիւնիւ փաթրիդ Զաւէն էֆ. նին իսմ եօրթուար ումագ միւնասէպէթլիյէ միւթէատտիտ թէպրիքիաթ գապուլ էթմիշ տիր։ — Էրմէնի Գաթօլիքլէրին փաթրիգի թէրզեան էֆ. քէնտիսինի հիւքիւմէթէ գարչը հիւմայէ էթմէք իչիւն Աւթթրիա սէֆիրինէ միւրաճաթ էթմիշ վէ Աւթթրիա սէֆիրի տախի տօսթանէ պիր թէվասսութտա պուլունուլ տըր։ Ֆրանսըզ զազէթալարը՝ Շարգտա Գաթօլիքլէրին հիւմայէսի էօթէտէն պէրու Ֆրանսայա տիտ ուտուղունու սէօյլէյէթէք Աւթթրիանըն միւտախէլէսինի մուսիւզէ էտիյօրլար։ — Փաթրիգ Զաւէն էֆ. նին բիյասէթի թահթընտա ազտը իճթիմա էաէն Ընսրսիսն յանձնաժողովսա Քաղաքական կուսակցութիւնլարըն ներկայացուցիչէրի՝ կուսակցական ազալարըն ինթիսապաթա իշթիրաք էտիպ էթմէթէքտէ սէրպէսթ պրազըլաճազլարընը վէ լաքին քաղաքական կուսակցութիւն լարտան պիրինէ մէնսուպ օլան հիշ պիր քիմսէնին մէպուսլուղա նամզէտ օլմալաճաղընը վէ ինթիսապ օլունուրսա տա իսթիֆա էտէճէյինի դարար վէրաթիքլէրինի վէ պու խուսուստա պիրթիւն կուսակցութիւնլարըն միւթթէֆիգ օլտուզլարընը պէյան էթմիշ տիրլէր։ Փաթրիգ էֆ. պասէհու թաչալարտան նամզէտլէրէ տաիր կէլէն թէլէզրաֆլարը դրաթ էթաի։ Պու թէլէզրաֆլար մուճիպինճէ Պրթլիտէն, մէհուր Ազգային գործիչ վէ էրմէնի իսլանթի հէյլէթի մուրախաստառ ազալարտան Միւնաս Զէրազ էֆ. Գայսէրիտէն փրօֆ. Կ. Թումայան, Սիտէն Մասթէնս էֆ. Նալպանտեան նամզէտ թալին օլունուպ իթթիհատա օլ վէճիլէ պիւտիլիլիշ տիր։ Շիմ տիյէ գատար էրմ. փրօթէսթանթլարտան իքի մէպուս ինթիսապ օլունուլ վէ փրօֆ. Թումահան տախի ինթիսապ օլունուրսա էրմէնի փրօ. մէպուսլարըն ատէտի իւլէ պալիզ օլաճազ տըր։ Մարաշտան պիր էրմ. Գաթօլիք ինթիսապ օլունաճազ տըր վէ օլ վէճիլէ Մաբաշ աուսթնորդարաննա թալիմաթը լազըմէ վէրիլիշ տիր։ — Բահնիւնանըն 5 ինճի նօմէրօսընտա Պողոս Նուպար փաչանըն մախուսմու Առաքէլ պէյ սէնիլէճէք եէրտէ պիշ լուղէթի սէնվէն թէրք էտիլմիշ օլտուղունտան օլ վէճիլէ թասհիհ օլունուր։

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Բիւթանիա Միտքիւնըն Գործ. Ժողովը պու հաֆթա փէնչէնպիհ կիւնիւ ազտը իճթիմա էաէրէք պազը մէսէլէլէրի միւզաքէրէ էթմիշ վէ Միտքիւնըն կէլէճէք իճթիմաճնա տաիր թէրթիպաթաա պուլունուլ տըր։ — Պու սէնէ Բիւթանիա միտքիւն ժողովը Սեպ. տէ Պրուստաա իճթիմա էտէճէք վէ պու սէնէ չէհր ի մէզքիւրտէ

Ինճիլի քիլիսէնին թէլէսիս օլունուսընըն 50 նճի սէնէսի օլմագ միւնասէպէթլիյէ օ վազըթ տա Յոքեյեան զիյնէթի տէ իճրա էտիլէճէք տիր։ — Ուրֆատա փրօթէսթանթլարըն մէքթէպինէ պիր տէ սէնայի տաիրէսի իւլվէ էտիլմիշ օլուպ, օրատա շախիրսլէրէ տիւկէրլիք, տէմիրճիլիք, թէրզիլիք, գօնաուրաճըլըզ վէ մաքինա իչէրի թալիմ էտիլմէքտէ տիր։ Շախիրսլէր հիւմ մէքթէպտէ տէրպլէրինի հիւմ սէնայի տաիրէտէ մէզքիւր սէնասթլարըն էօյրէնմէքտէ տիրլէր։ Մէքթէպլ. Ամէրիգալըլարա ելլիլէրաէն իպարէթ միւթթէհիտ պիր հէյլէթին թահթըն իտարէսինտէ օլուպ, սէնայի տաիրէսինտէ մէյաանա կէլէն մամուլաթ չարչրտա գօլայճա սաթըչ պուլմագտա տըր։ Ուրֆատաքի Ամալար մէքթէպի վէ եէթիմիսանէ տախի մուսմմար պիր հալտա տէվսամ էտիյօրլար։ Գատընյար իչիւն էլ իչէրի թէտարիք էտիլէրէք պիր չօգ սահիպսիզ գարըլար օ եօլտա կէյիմէրինի չըղարապիլիօր։ Միս Շաթըզ զիլիսէն ինչա էտիլէճէք օլան պինա իչիւն 470 լիրա էլտէ էտիլմիշ օլուպ, պինա իչիւն թաշ հազըր էթմիշ պաչանըլմը տըր։ Մէզքիւր մադսէտէ 250 լիրա տանա լազըմ օլաճազ տիր։ Պու միւլէսսէպէրին նազըրը Մ. Լէսլի տիր։ — Կէչէն իքի հաֆթա զարֆընտա՝ Տօզ. Պարնըմ Պրուսա ճիվարնտա պուլունան ճէրրահ վէ ելէնիճէ քիլիսէլէրինի զիյարէթ էտիպ օրատա Աչաի Բապպանի իճրա վէ քիլիսէյէ ազալար գապուլ էլլէմիշ տիր։ — Մ. Ամէրիգատա Ամէրիզըն Ինսիքիլք ալ Մայնիկի կնճիկիյըն նամ մատէն միւլէնաիւլէր ճէմիլէթի՝ Անթապ գօլէճի մուսլիմէրինտէն փրօֆ. Լ. Յ. Պապիկեանը ճէմիլէթի մէզքիւրէյէ ազա ինթիսապ էյլէմիլէր տիր։ — Նիգօլաօս էֆթիմիտիս էֆէնտի Զինճիտէրէտէքի Սիւն էյթմաթիսանէսինէ մուսլիմիլիյէ տալէթ օլունուլ տըր։ — Սպարթատա պուլունան Հայ ընթերցաւորազ միտքիւն նամ գրաթ փէրվէր ճէմիլէթինի օլունաղա թէլվիգ էթմէք իչիւն Մ. Սամուէլեան, Ս. վէ Մ. Կարապետեան, Ս. Պէրպէրեան Ն. Մուպարէքեան, Ս. Պալեան, Յ. Զօիուրեան վէ Ղ. Ղազարոսեան պիրէր միգտար փարա վէրէրէք մէզքիւր ճէմիլէթէ պիր Բահնիւնա իհտա էթմիշ տիրլէր։

Միտքիւն ի միտքիւն ի միտքիւն ի միտքիւն
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կ. ՎԷ Մ. ԲԵՇԵՆԵԱՆ ՄԱՐԳԱՍՏԸ
Տէրապետ, Մանուկ փաշա, Բիրֆէի խան Նօ. 32—34

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Էսհամը միւսկտտէլէ		95.02
Րուսիոյ շրմէնտըֆէր	Ֆր.	202.75
Քրէտի Գոնսիյէ Էփփ. 1886	Ֆր.	341.
" " " 1908	"	272.
" " " 1911	"	266.50
Թրանսվալ	"	28.

ՍԻՆԷՄԱԹՕԿՐԱՖ

Հայթայան պիրատներէր Ամէրիգատա պիր միւստէթ Սինէմաթօկրաֆ իսթիմալ էթմիշ օւլարագ, Թիւրքիատա տախի սինէմա մէնդաւրէլէրի կէօսթէրմէյէ հազըր տըրվար: Պու մէնդարէլէր արասընտա ախլագ նօդթա ի նազաւընտան շայանը իթիւրագ հիշ պիր շէյ պուլունմատըղտան մատա Բրիստոսըն Էօմրիւնէ տաիր ճիւմլէ վագըւաւարը բէսմ էյլէյէն մէշհուր էսէրլէր մէճմուասը տախի վար տըր: Ճէմիյէթլէր եւ Գլիւպլէրտէն տաւլէթ էթմէք իսթէյէնլէր Գօնիւսսա Հայթայան պիրատներէր միւրաճէաթ էտէպիլիլլէր:

